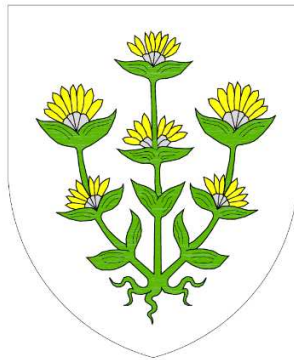

REPUBLIKA HRVATSKA
ISTARSKA ŽUPANIJA

OPĆINA LANIŠĆE

**IZMJENE I DOPUNE
PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE LANIŠĆE**

PRIJEDLOG PLANA ZA PONOVNU JAVNU RASPRAVU

OBRAZLOŽENJE

Knjiga 3.

studeni 2018. godine

Naziv Plana:	IZMJENE I DOPUNE PROSTORNOG PLANA UREĐENJA OPĆINE LANIŠĆE
Naručitelj Plana:	OPĆINA LANIŠĆE
Predsjednica Predstavničkog tijela:	IRENA ŠVERKO
Nositelj izrade Plana:	JEDINSTVENI UPRAVNI ODJEL
Odgovorna osoba Naručitelja:	ROBERTA MEDICA
Izrađivač Plana:	JU ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE ISTARSKÉ ŽUPANIJE
Odgovorna osoba Izrađivača:	INGRID PALJAR, dipl.ing.arh.
Odgovorni voditelj izrade Plana:	INGRID PALJAR, dipl.ing.arh.
Stručni tim Zavoda:	Zagorka Schiffilin, dipl.ing.arh. Vedrana Perić, dipl.ing.arh. mr. sc. Latinka Janjanin, dipl. ing.biol. Gordana Kuhar, dipl.ing.građ. Danijel Mišković, dipl.ing. prom. Aleksandar Carlin, dipl.polit.

OBRAZLOŽENJE

SADRŽAJ

OBRAZLOŽENJE

1. POLAZIŠTA IZMJENA I DOPUNA PPUO

1.0. Uvod

1.1. Položaj, značaj i posebnosti područja općine

1.1.1. Osnovni podaci o stanju u prostoru

1.1.2. Prostorno razvojne i resursne značajke

1.1.2.1. Prirodni sustavi

- Biljni pokrov
- Krajobrazne cjeline

1.1.2.2. Zaštita posebnih vrijednosti okoliša i graditeljske baštine

- Zaštićena područja prirode
- Ugrožene i strogo zaštićene vrste
- Ugrožena i rijetka staništa
- Ekološki koridori i selidbeni putovi životinja
- Ekološka mreža (EM) – NATURA 2000 područja
- Graditeljska baština

1.1.2.3. Promet

1.1.2.4. Elektroenergetika

1.1.2.5. Elektroničke komunikacije i poštanska mreža

1.1.2.6. Vodoopskrba

1.1.2.7. Odvodnja otpadnih voda

1.1.2.8. Uređenje vodotoka (bujica) i drugih voda

1.1.2.9. Postupanje s otpadom

1.1.3. Planski pokazatelji i obveze iz dokumenata prostornog uređenja šireg područja i ocjena postojećih prostornih planova

1.1.4. Ocjena stanja mogućnosti i ograničenja razvoja u odnosu na demografske i gospodarske podatke te prostorne pokazatelje

1.1.4.1. Demografska obilježja područja općine

1.1.4.2. Prirodni resursi područja općine

1.1.4.3. Društvene djelatnosti

1.1.4.4. Infrastrukturni sustavi

1.1.4.5. Osnovna obilježja revitalizacije područja općine

1.1.4.6. Zaštita od prirodnih i drugih nesreća

2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA I UREĐENJA IZMJENA I DOPUNA PPUO

~~2.1. Ciljevi prostornog razvoja županijskog značaja~~

- ~~2.1.1. Razvoj gradova i naselja posebnih funkcija i infrastrukturnih sustava~~
- ~~2.1.2. Racionalno korištenje prirodnih izvora~~
- ~~2.1.3. Očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša~~

~~2.2. Ciljevi prostornog razvoja općinskog značaja~~

- ~~2.2.1. Demografski razvoj~~
- ~~2.2.2. Odabir prostorno razvojne strukture~~
- ~~2.2.3. Razvoj naselja, društvene, prometne i komunalne infrastrukture~~
- ~~2.2.4. Zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti i posebnosti i kulturno-povijesnih cjelina~~

~~2.3. Ciljevi prostornog uređenja naselja na području općine~~

- ~~2.3.1. Racionalno korištenje i zaštita prostora~~
- ~~2.3.2. Utvrđivanje građevinskih područja~~
- ~~2.3.3. Unapređenje uređenja naselja i komunalne infrastrukture~~

3. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA IZMJENA I DOPUNA PPUO

- 3.1. Prikaz prostornog razvoja na području općine u odnosu na prostornu i gospodarsku strukturu županije
- 3.2. Organizacija prostora i osnovna namjena i korištenje površina
 - 3.2.1. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina
- 3.3. Prikaz gospodarskih i društvenih djelatnosti
 - 3.3.1. Turizam
 - 3.3.2. Proizvodne i poslovne djelatnosti
 - 3.3.3. Površina za iskorištavanje mineralnih sirovina
 - 3.3.4. Društvene djelatnosti
- 3.4. Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora
 - 3.4.1. Područja posebnih uvjeta korištenja
 - 3.4.2. Područja posebnih ograničenja u korištenju
 - 3.4.3. Iskaz površina za posebno vrijedna i/ili osjetljiva područja i prostorne cjeline
- 3.5. Razvoj infrastrukturnih sustava

- 3.5.1. Prometni infrastrukturni sustav
- 3.5.2. Elektroničke komunikacije i poštanska mreža
- 3.5.2.3. Energetski sustav
- 3.5.3.4. ~~Vodno-gospodarski~~ Vodnogospodarski sustav
- 3.6. Postupanje s otpadom
- 3.7. Sprječavanje nepovoljnog utjecaja na okoliš

Popis tablica

Prostorni plan uređenja Općine Lanišće objavljen je u Službenim novinama Općine Lanišće br. 08/05, dok se ove (prve) Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Općine Lanišće – u nastavku Izmjene i dopune PPUO, izrađuju temeljem Odluke o izradi Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Lanišće (Službene novine Istarske županije br. 17/17).

Izmjene i dopune PPUO izrađuju se u skladu s odredbama Zakona o prostornom uređenju (NN 153/13, 65/17) i Pravilnika o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova (NN br. 106/98, 39/04, 45/04 – ispravak i 163/04).

Nositelj izrade Izmjena i dopuna PPUO-a je Jedinostveni upravni odjel Općine Lanišće.

Obuhvat Izmjena i dopuna PPUO-a jednak je administrativnom području Općine Lanišće u skladu s najnovijim podacima Državne geodetske uprave.

U nastavku se u cijelosti navodi tekst Obrazloženja Prostornog plana uređenja Općine Lanišće, pri čemu je tekst koji se mijenja tiskan u vidljivo istaknutoj formi, na način da su:

- dijelovi koji se brišu označeni crvenom bojom i prekriženi,
- dijelovi koji se dodaju označeni plavom bojom.

1. POLAZIŠTA IZMJENA I DOPUNA PPUO

1.0. UVOD

Ovim Izmjenama i dopunama PPUO-a u poglavlju 1. „Polazišta Izmjena i dopuna PPUO-a“ ažurirani su podaci te je izvršena dopuna poglavljima koja nisu prethodno obrađena, sukladno posebnim propisima, a koji imaju utjecaj na prostorno-planska rješenja.

1.1. POLOŽAJ, ZNAČAJ I POSEBNOSTI PODRUČJA OPĆINE

Općina Lanišće prostire se ~~u brdsko-planinskom području~~ brdsko-planinskim područjem Ćićarije koje se nalazi na sjeveroistoku Istarskog poluotoka. Granice Ćićarije nisu točno određene: na sjeverozapadu prelazi u područje Krasa (Republika Slovenija), a na jugoistoku je povezana sa planinom Učkom. Jugozapadnu granicu čini greben koji je od srednjoistarske zone viši 200 do 400 metara, a sjeveroistočni planinski lanac ~~sa čini više~~ nekoliko vrhova ~~višim~~ viših od 1000 metara.

Središnji dio opisanog područja Ćićarije zauzima Općina Lanišće.

Općina ~~Lanišće~~ Lanišće prostire se od planine Žbevnice do Oštrog vrha na površini ~~od 143,13~~ 144,03 km² (~~14.313~~ 14.403,00 ha).

Temeljno obilježje ovog prostora je krš, sa nizom geomorfoloških pojava - kraških polja, dolaca, tornjastih stijena, jama. Prostor obuhvaća s jedne strane planinski lanac s više vrhova koji prelaze visinu od 1000 m, te visoravan na visini od oko 600 metara koja se pruža između planinskih lanaca i grebena koji čini jugozapadnu granicu.

Za razliku od većine kraških područja, cijeli prostor Ćićarije dobro je opskrbljen vodom. ~~Kamenjarske travnjačke površine uz cestu Trstenik – Račja Vas najveće su i najljepše površine obrasle božurom (Paeonia officinalis) u Hrvatskoj.~~

~~Ova vrsta koja se javlja na širem području Ćićarije i planine Učke je zbog ugroženosti stavljena u “crvenu knjigu” ugroženih vrsta Republike Hrvatske. Na cijelom prostoru Ćićarije nema posebno zaštićenih dijelova, ali se zbog očuvanosti nameće potreba za njegovom zaštitom u cjelini.~~

Dugogodišnja prometna izdvojenost Ćićarije - Općine Lanišće bila je i još je uvijek je jedan od razloga ~~da je razvoj ostalog dijela Istre mimoišao~~ njezinog usporenog razvoja. ~~područje Općine Lanišće. Cesta Niska razina tehničkog standarda i pretežito loša opremljenost glavnih cestovnih pravaca: Lupoglav - Lanišće – Vodice - Jelovice i cesta Buzet - Brest – Vodice - Lanišće, nisu dovoljnog profila i potrebnog stanja izgrađenosti trasa za pokretanje bilo kakvog razvoja Općine.~~ ali i drugih cestovnih prometnica, otegotni je razlog u odnosu na željeni gospodarski i svaki drugi razvoj Općine Lanišće.

Ostala infrastruktura, a posebno opskrba vodom je nedostatna i glavni čimbenik nerazvijenosti ~~Općine~~ Općine i njenog demografskog pada.

1.1.1. OSNOVNI PODACI O STANJU U PROSTORU

Općina Lanišće je površine ~~143,13~~ 144,03 km². Na tom je prostoru sredinom 40-tih godina 20. stoljeća u ~~selima~~ naseljima Brgudac, Lanišće, Podgaće, Prapoće, Račja Vas, Rašpor, Klenovšćak, Trstenik, Slum, Kropinjak, Brest, Dane, Vodice i Jelovice živjelo je oko 3000 stanovnika, a danas ih ~~ima~~ je svega ~~398~~ 329, prema popisu iz ~~2001~~ 2011 god.

~~Na prostoru općine po kućnom broju je nastanjeno svega 0,83 stanovnika, a u nastanjenom objektu živi 2,27 stanovnika. Sveukupno na prostoru općine postoji 438 nenastanjenih objekata.~~

Od oko ~~8000~~ 5.636 ha ~~poljoprivrednog i šumskog zemljišta~~ poljoprivrednih i ostalih poljoprivrednih i šumskih površina na području općine na ~~oranic~~ vrijedno obradivo tlo (P2) otpada oko ~~600~~ 97 ha, na ostalo obradivo tlo (P3) otpada 137 ha, a ostatak čine ostale poljoprivredne i šumske površine (PŠ), pašnjaci i livade sa manjim šumskim površinama. ~~Glavninu pašnjačke vegetacije čini biljna zajednica Carici-centauretum rupestris.~~

~~Pašnjake postupno obrađuju pojedine drvenaste vrste, ponegdje je došlo do promjene u floronom sastavu, ali te promjene nisu takve da bi predstavljale problem za daljnju ispašu. Pašnjaci su bez obzira na mjestimične promjene još uvijek dobri i stabilni s obilnom biomason.~~

Ratarske su površine ograničene na kraška polja i male ponikve u okolici naselja. Danas se za vlastite obiteljske potrebe obrađuje jedan dio ratarskih površina, a stoka (goveda, ovce, svinje) se uzgaja također uglavnom za vlastite potrebe.

Šumske površine ~~gospodarsko zaštitnog značaja~~ zauzimaju oko ~~1920~~ 8.461 ha.

Jedini ~~industrijski objekt~~ proizvodni pogon na cijelom prostoru općine je tvornica drvene ambalaže ~~za voće i povrće~~ u naselju Lanišće, koja upošljava ~~5020~~-tak radnika.

1.1.2. PROSTORNO RAZVOJNE I RESURSNE ZNAČAJKE

Buduće razvojne značajke Općine Lanišće temelje se na prirodnim resursima ovog područja. Revaloriziranjem vrijednih i zaštićenih prirodnih posebnosti moguće je ostvariti atraktivnu turističku ponudu, proizvodnju zdrave hrane, lovstvo, razvoj stočarstva - posebno ovčarstva, ~~određenu~~ proizvodnju eksploatacijom drvne mase, prirodne vode i vjetra. Mikroklimatska obilježja platoa Čićarije upućuju i na mogućnost korištenja dijela tog prostora u funkciji zdravstvenog turizma.

U tom kontekstu poseban su problem zanemareni i nedovoljno iskorišteni potencijali (i oblici djelatnosti) ovoga ruralnog prostora kao regionalna osobitost Istarske županije.

Tako se seoska prostorno gospodarska struktura općine (domaćinstva, okućnice, građevine, tradicija, zemljište i dijelom infrastruktura) može ocijeniti kao struktura neiskorištenih kapaciteta za zapošljavanje, stanovanje i za razvoj. Postoji višak stambenog prostora (u lošem i ruševnom stanju) u naseljima, a pogotovo je ~~velik broj~~ velika površina neprimjereno korištenog ili ~~nikako korištenih građevinskih i poljodjelskih parcela~~, pa sve do ~~potpuno napuštenih ruralnih prostora~~ nekorištenog poljoprivrednog i građevinskog zemljišta.

Ovi ~~zapušteni~~ neadekvatno korišteni prostori ~~i područje općine~~ mogu se ocijeniti kao posebno

vrijedni i istovremeno sa sačuvanim osobitim obilježjem, koja će dobiti na značenju u tendencijama europskih razvojnih i ekoloških kretanja, pa njihov razvoj treba posebno pažljivo usmjeravati.

1.1.2.1. Prirodni sustavi

Biljni pokrov

Šumske zajednice

Primorska bukova šuma s jesenskom šašikom (As. *Seslerio autumnalis-Fagetum* M. Wraber ex Borhidi 1963)

Termofilna zajednica bukve koja se u pravilu razvija na primorskoj padini Dinarida ("primorska bukova šuma"), ali prelazi i u unutrašnjost kopna svugdje tamo do kuda prodiru utjecaji sredozemne klime. U pravilu se razvija na tvrdim vapnencima. U sloju drveća, uz bukvu, pridolaze *Ostrya carpinifolia*, *Acer obtusatum*, *Sorbus aria*, u sloju grmlja *Cornus mas*, *Lonicera xylosteum*, *Euonymus verrucosus*, dok u sloju zeljastih biljaka dominira *Sesleria autumnalis*, uz niz termofilnih vrsta – *Carex flacca*, *Convallaria majalis*, *Lathyrus venetus*, *Tanacetum corymbosum*, *Aristolochia lutea*, *Melittis albida* i dr.

Mješovita šuma i šikara medunca i crnoga graba (As. *Ostryo-Quercetum pubescentis* (Ht.) Trinajstić 1979)

Klimazonalna šumska zajednica epimediteranske vegetacijske zone mediteransko-montanog vegetacijskog pojasa sjevernog dijela Hrvatskog primorja. Razvija se na većim nadmorskim visinama i u posljednje vrijeme postupno prelazi u šumu skoro potpunog sklopa. U sloju drveća dominiraju *Quercus pubescens*, *Ostrya carpinifolia*, mjestimično *Quercus cerris*, *Acer campestre*. U sloju grmlja značajni su *Cornus mas*, *Juniperus oxycedrus*, *Coronilla emeroides*, u sloju zeljastih biljaka *Sesleria autumnalis*, *Carex flacca*, *Aristolochia lutea*, *Asparagus tenuifolius*, *Iris graminea*, *Silene italica*, *Viola alba* subsp. *denhardtii* i dr.

Sađene šume četinjača

Na području Čićarije dolaze relativno velike šumske površine sađenih četinjača. Najvećim dijelom je to šuma crnog bora (*Pinus nigra*), a tek mjestimično je sađena smreka, ariš i obični bor.

Travnjačke zajednice

Travnjaci šiljke i vlasastog zmijka (As. *Scorzonero villosae-Danthonietum* Ht. & H-ić. (1956) 1958, nom. inv.)

Livadna zajednica šireg istarsko-kvarnerskog primorja, vezana na razmjerno duboka, više ili manje isprana tla naročito na flišnoj podlozi. Koristi se kao livada košanica. S obzirom na široku rasprostranjenost u odnosu na nadmorsku visinu i vlažnost tla, pojavljuje se u više varijanti i facijesa. Za zajednicu su značajne *Danthonia alpina*, *Filipendula vulgaris*, *Dianthus liburnicus*, *Scorzonera villosa*, *Knautia illyrica*, *Prunella laciniata*, *Scabiosa agrestis*, *Brachypodium rupestre*, *Salvia bertolonii*, *Chrysopogon gryllus*, *Hippocrepis comosa*, *Festuca valesiaca*, *Lotus corniculatus* var. *hirsutus*, *Koeleria splendens*, *Sanguisorba muricata* i dr.

Travnjak primorskog zečjeg trna (As. *Ononidi-Brometum condensati* H-ić. (1934) 1962)

Zajednica koja obrađuje duboka tla, najčešće razvijena na flišu. U florističkom sastavu kao najznačajnije vrste ističu se *Ononis antiquorum*, *Astragalus illyricus*, *Inula oculus-christi*, *Onobrychis arenaria*, *Dorycnium pentaphyllum*, *Plantago holosteum*, od trava *Festuca rupicola*, *Bromus condensatus*, *Chrysopogon gryllus*, *Eryngium amethystinum*, *Bupleurum veronense*.

Travnjak zmijska i pjegavog jastrebljaka (As. *Scorzonero-Hypochoeretum maculatae* H-ić. (1956) 1958)

Zajednica poznata zasada samo iz planinskog područja Učke i Ćićarije u istočnoj Istri, gdje je vezana za donji pojas primorske bukove šume. Za nju su značajne *Hypochoeris maculata*, *Thalictrum aquilegifolium*, *Lilium bulbiferum*, *Primula columnae*, *Scorzonera villosa*, *Festuca rupicola*, *Bromus erectus*, *Brachypodium rupestre*, *Festuca valesiaca*, *Salvia pratensis*, *Sanguisorba muricata*, *Gymnadenia conopsea*, *Cirsium pannonicum*, *Anthyllis vulneraria*, *Alectorolophus freynii*. U ovoj zajednici dolazi i endemična vrsta *Pedicularis hoermanniana*. Nažalost, ovo je jedna od najugroženijih travnjačkih zajednica budući da je vrlo ograničene rasprostranjenosti, a napuštanjem tradicijskog stočarstva, većina sastojina je već u progresivnoj sukcesiji.

Kamenjara prizemnog ušljivca i šaša crljenike (As. *Pediculari-Caricetum humilis* Ht. 1956)

Zajednica značajna za Ćićariju i Učku. Obično zauzima malene površine, mozaično raspoređene između šumaraka crnoga graba. Aspekt joj daje *Carex humilis*, a najznačajnija je vrsta tercijski reliktni *Pedicularis acaulis*. Još se ističu *Centaurea rupestris*, *Leucanthemum platylepis*, *Bromus erectus*, *Primula columnae*, *Gentiana tergestina* i dr. Na pojedinim mjestima zbog prestanka ispaše, njene površine obrađavaju elementi šumske vegetacije. Na Ćićariji zauzima male površine.

Kamenjarski travnjak šaša crljenike i žute kraške zečine (As. *Carici-Centaureetum rupestris* Ht. 1931)

Najznačajnija kamenjarsko-pašnjačka zajednica primorske padine Dinarida. Samo mjestimično, pod utjecajem prodora mediteranske klime širi se i dublje u unutrašnjost kopna. Veće površine zauzima iznad Grobničkog polja, na Ćićariji, Velebitu, Dinari i Biokovu. Za nju su u prvom redu značajne *Centaurea rupestris*, *Carex humilis*, *Bromus erectus*, *Teucrium montanum*, *Satureja subspicata*, *Globularia cordifolia*, *Crepis chondrilloides*, te *Leucanthemum platylepis* u sjevernom dijelu i *Serratula cetingensis* u južnom dijelu areala. Te su površine posljednjih desetljeća velikim dijelom napuštene i prepuštene polaganoj progresivnoj sukcesiji.

Travnjak uskolisne šašike i šaša crljenike (As. *Seslerio-Caricetum humilis* Ht. 1930)

Zajednica poznata iz pojedinih dijelova Velebita, Dinare i Ćićarije. U florističkom sastavu ističu se endemične ilirske vrste *Sesleria juncifolia*, *Dianthus bebius*, *Gentiana tergestina*, *Primula columnae*, *Potentilla tommasinii*, *Knautia illyrica*, te *Carex humilis*, *Globularia cordifolia*, *Satureja variegata*, *Teucrium montanum*, *Anthyllis jacquinii* i dr. Velike površine obrasta na Žbevnici.

Travnjak uspravnog ovsika i srednjeg trpuca (As. *Bromo-Plantaginetum mediae* Ht. 1931)

Zajednica je ograničena na razmjerno plitka, smeđa karbonatna tla i to uglavnom u zapadnoj Hrvatskoj. Negdje na Maloj Kapeli postiže svoju istočnu granicu. Ova travnjačka zajednica razvija se u brežuljkastim do planinskim područjima, na blago kiselom, neutralnom i

bazičnom tlu. Kako je široko rasprostranjena možemo je naći u velikom broju subasocijacija, facijesa i varijanata. U florističkom sastavu dominira *Bromus erectus*, a kao značajne vrste ističu se *Brachypodium pinnatum*, *Globularia elongata*, *Centaurea fritschii*, *Trifolium montanum*, *Filipendula vulgaris*, *Polygala comosa*, *Koeleria pyramidata*, *Veronica jacquini*, *Cirsium pannonicum*, *Cirsium acaule*, *Plantago media*, *Hippocrepis comosa*, *Buphthalmum salicifolium*, *Euphorbia verrucosa*, *Potentilla australis*.

Srednjoeuropski higromezofilni travnjaci rane pahovke (As. *Arrhenatheretum elatioris* Br.-Bl. ex Scherrer 1925)

Zajednica predstavlja najvažniju livadu-košanicu atlantskog dijela Srednje Europe. U Hrvatskoj postiže svoju istočnu granicu. Rasprostranjena je uglavnom u kontinentalnom području, no manje se sastojine mogu naći i u primorju. Razvija se, u pravilu, izvan dohvata poplavnih voda. U florističkom sastavu ističu se *Arrhenatherum elatius*, *Trisetum flavescens*, *Crepis biennis*, *Tragopogon pratensis*, *Knautia pratensis*, *Heracleum sphondilium*, *Trifolium pratense*, *T. repens*, *Dactylis glomerata*, *Lotus corniculatus*, *Plantago lanceolata*, *Leucanthemum vulgare*, *Festuca pratensis*, *Rhinanthus major* i dr. Jedna je od floristički najbogatijih livadnih zajednica. U Hrvatskoj je poznata, osim tipične, još subas. *salvietosum pratensis* na sušim staništima, te subas. *convolvulosum arvensis* na više-manje ruderalnim staništima.

Tršćaci obične trske (As. *Phragmitetum australis* ("vulgaris") Soó 1927 (= *Scirpo-Phragmitetum* W. Koch 1926))

Pripadaju svezi *Phragmitetum australis* W. Koch 1926. Jedna od najznačajnijih zajednica vegetacije tršćaka koja mjestimično obrađuje vrlo velike površine, negdje zauzima malene površine, a razvija se i u depresijama stvorenim antropogenim zahvatima, kao što su npr. šljunčane jame, iskopi gline, odvodni kanali i sl. Razvija se i u svim onim vodenim bazenima kad se snizi razina vode u procesima progresivne sukcesije. U florističkom sastavu u potpunosti dominira *Phragmites australis*, dok su sve ostale vrste zastupljene izrazito malim stupnjem pokrovnosti. Samo male površine u okolini Lanišća.

Zajednice stjenjača

Brdske i gorske stijene Gorskog kotara i Istre (Sveza *Moehringion muscosae* Ht. & H-ić. 1962)

Razmjerno vlažne i sjenovite stijene u sklopu brdskog i gorskog vegetacijskog pojasa zapadnih dijelova Gorskog kotara i sjeveroistočne Istre.

Zajednica mahovinaste merinke i bijele padimovice (As. *Moehringio-Pseudofumarietum albae* Ht. 1962 corr. Trinajstić)

Za tu su zajednicu značajne paprati *Cystopteris montana*, *Asplenium ruta-muraria*, *Asplenium trichomanes*, mjestimično *Asplenium viride*, te cvjetnice *Pseudofumaria alba*, *Moehringia muscosa*, *Saxifraga rotundifolia*, *Campanula justiniana*, *Valeriana tripteris*.

Zajednica tomasinijeve merinke (As. *Asplenio-Moehringietum tomasinii* Martini 1990)

Zajednica pukotina vapnenačkih stijena koje su često vrlo strme ili okomite, ocjedne i otvorene. Pokrovnost zajednice je vrlo mala, a u florističkom sastavu dominira vrsta *Moehringia tomasinii* uz vrste *Asplenium trichomanes* i *Asplenium ruta-muraria*. Areal zajednice se podudara s arealom vrste *Moehringia tomasinii*, odnosno ograničen je uglavnom na Istru i tršćansko primorje.

Zajednica tomasinijeva i justinianova zvončica (As. *Campanuletum tommasiniana-justiniana* H-ić. 1963) p.p.

Rijetka stenoendemična zajednica vegetacije stjenjača-pukotinjarki poznata dosad jedino s Učke. U florističkom sastavu ističu se u prvom redu zvončiči - *Campanula tommasiniana* i *Campanula justiniana*.

Krajobrazne cjeline

Krajobraz znači određeno područje, viđeno ljudskim okom, čija je narav rezultat međusobnog djelovanja prirodnih i/ili ljudskih čimbenika.

Područje Općine Lanišće u potpunosti pripada „Bijeloj Istri“. Karakteristike tog krajobraza definirane su brdsko-planinskim područjem Ćićarije prosječne visina 1000 m i Učke 1396 m koje se nalazi na sjeveroistoku istarskog poluotoka, sjeverno od Buzeta do Plomina. Glavna reljefno-krajobrazna karakteristika su ogoljeli vrhovi i strme litice bijelih vapnenačkih stijena vrlo dominantni u prostoru temeljem čega je i dobilo naziv Bijela Istra.

Temeljno obilježje ovog prostora je krš, sa nizom geomorfoloških pojava - kraških polja, dolaca, tornjastih stijena, jama, škrapa. Prema geološkom sastavu to su kredno-paleogenski vapnenci. Područje izgrađeno od izmjene karbonatnih naslaga i naslaga fliša s pojavama stalnih i povremenih izvora na pojedinim mjestima. Tla su vapneno dolomitne crnice, rendzine, kamenjari, smeđa tla na vapnencu i dolomitu.

Izrazito velika perceptivna vrijednost Bijele Istre očituje se upravo u gorskom lancu Ćićarije i Učke koji se proteže u smjeru sjeverozapadno-jugoistočno u dužini od 40-tak km visine iznad 1000 do 1400 metara nadmorske visine, odnosno, 500-1400m iznad središnje visoravni i priobalja, zbog čega je bar dio istog, vidljiv iz gotovo svih dijelova Istre, te predstavlja svojstveni orijentir i geografsku granicu istarskog poluotoka.

Područje Bijele Istre geomorfološki moguće je podijeliti na dvije krajobrazne podcjeline:

- Sjeverni dio - lanac vrhova Ćićarije
- Južni dio – Planik - Učka – Plomin – Park prirode

Sjeverni dio Bijele Istre- lanac vrhova Ćićarije

Izrazito svojstven krajobraz, malobrojna obrađena polja u zavalama okružena sa stjenovitim masivima prosječne visine 1000 metara nadmorske visine, na kojima se izmjenjuju plohe travnjačkih i šumovitih površina. Ćićarija je sastavljena od tri hrpta i dvije udoline dinarskog pravca pružanja koji čine osnovnu organsku strukturu. Malobrojna i jasno određena naselja izrazito ruralnog tipa smještena su 200-400m ispod stjenovitih masiva na prisojnim, zaštićenim područjima. Dok je sjeverna strana obronaka šumovitija, južna strana je djelom pašnjačka. Ovo je područje termofilnih bukovih šuma koje postepeno prelaze u šume crnog graba, te hrasta medunca i bijelog graba, odnosno njihove degradirane šikare i panjače. Na cijelom području dobro je razvijena i kultura crnog bora. Sa južne strane mjestimično se pojavljuju bijele stijene, strme litice bijelih vapnenačkih stijena.

Južni dio Bijele Istre - Učka – Park Prirode

U odnosu na Ćićariju koja je sastavljena od hrptova i udolina, Učka predstavlja jedinstveni uzdignutiji gorski hrbat, dominantan reljefni oblik ovog prostora. Vrlo visoko perceptivno vrijedno područje. Reljefno predstavlja najviši dio istarskog poluotoka. Vršni dio morfološki je jasno odvojen izrazito strmim padinama i vertikalnim liticama. Posebno vrijedan krajobraz predstavlja i zaštićeni geomorfološki spomenik prirode Vela Draga (Općina Lupoglav) u blizini ulaza u tunel, a odlikuje se slikovitim soliternim vapnenačkim stupovima i stijenama koji predstavljaju izuzetnu geomorfološku i krajobraznu vrijednost. Područje Učke pretežno je šumovito. U vršnim dijelovima iznad 600 m dolaze bukove šume, a u nižim dijelovima šume

crnog graba, hrasta medunca i bjelograba. Među naseljima Općine Lanišće, izvornošću ambijenta i gradnje ističe se Brgudac. Naselja su izrazito ruralnog karaktera koncentrirana na prisojnoj zaštićenoj strani obronka.

Učka je po raznolikosti staništa te biljnih i životinjskih vrsta koje na njoj obitavaju jedna od važnih točaka biološke raznolikosti europskog kontinenta, tako da se cijelo područje nalazi u sklopu Parka Prirode Učka. Ovo područje, uz posebnu osjetljivost prirodne baštine, izrazito je osjetljivo na vizualne promjene kojima bi se gubila posebnost i identitet prostora kako mikrolokacije, tako i, mnogo značajnije, u odnosu na sveobuhvatno mjerilo istarskog krajobraza - makrolokacije.

Lokve

Sastavan i važan dio ruralnog krajobraza svakako su lokve. One se obično nalaze na rubovima naselja te se pronalaze po dvije: jedna ozidana za ljudsku upotrebu, a druga neozidana za stoku. Lokve za goveda su brojnije. Lokve, naročito one za ljudsku upotrebu, koristilo je zajednički i po nekoliko sela. Mnoge lokve danas su zapuštene, sasušene ili jednostavno zatrpane zemljom, a sjećanje na njih ostalo je samo još u hidronimima. No, na svu sreću, ima ih još i očuvanih, pa danas, ta močvarna staništa predstavljaju jednu od najvećih vrijednosti biološke i krajobrazne raznolikosti područja u kojem se nalaze.

Biološki gledano, lokva je osebujno, malo i zatvoreno vodeno stanište, prirodnog, poluprirodnog ili umjetnog porijekla koje uključuje prijelaze između stalnih vodenih i suhih površina te koje više ili manje pokriva močvarna ili vodena vegetacija. Plitka voda u lokvama omogućuje razvoj bogatog, raznolikog i dinamičnog živog svijeta. No tijekom dužeg vremena taloženja velikih količina organskih i anorganskih tvari, dolazi do postupnog zaraštavanja lokvi. Nestajanje lokvi zbog zaraštavanja, isušivanja i zatrpavanja, kao i njihovo onečišćenje predstavlja nenadoknadiv gubitak za lokalnu biološku raznolikost. Danas, kada je većina prirodnih vodenih staništa onečišćena, lokve mogu biti (a najčešće i jesu) posljednje utočište nekih autohtonih vodenih životinja, koje su ranije bile mnogo šire rasprostranjene.

Točila i vrtače

Točila su skup prirodnih staništa na nakupinama uglavnom lagano pokretnog kamenja koje se na strmim padinama, često ispod okomitih stijena, sortira prema veličini.

Vrtače ili ponikve jesu ljevkasta, okrugla ili dugoljasta udubljenja nastala otapanjem vapnenca i dolomita u tektonski razlomljenim područjima, te predstavljaju jedan od morfoloških oblika u kršu. Za istarske vrtače karakteristična je iznimno plodna zemlja crvenica koja nastaje nakupljanjem humusa i vapnenca. Osim plodnog tla, vrtača pruža i zaklon od bure. Vrtače su često korištene za poljoprivredu, posebno za vinogradarstvo. Neke kotlasto zatvorene vrtače često na svojim padinama skrivaju ulaze u jame i špilje. Kod vrtača oblika dimnjaka, ulaz u jamu je često na dnu. U tom je slučaju dno vrtače zapravo strop jame, koja je dijelom ili posve zatrpana odronom. No, čak i u slučaju potpunog zatrpavanja, voda ponire na tom mjestu i nestaje ispod površine. Ponekad se dogodi da se zidovi koji dijele susjedne vrtače uruše, pa se vrtače spajaju i nastaje reljefni oblik koji zovemo uvala. Za vrtače je karakteristična toplinska inverzija, što znači da je na dnu hladnija nego pri vrhu, pa često dno vrtače pokriva crnogorica, dok su vrhovi obrasli bjelogoričnim drvećem. Kod vrtača izloženih buri, ova pojava nije tako jako izražena, jer bura hladi njene gornje dijelove.

Suhozidi

Suhozidi čine sastavni dio karakterističnog obilježja istarskog krajolika. Ovi zidovi uz polja, građeni od kamena, slažu se na suho bez vezenog materijala. Uglovi se grade odabranim većim komadima, a lica zidova grubo izranjavaju. Rupe među većim komadima ispunjavaju se manjim. Lazi ili vrata na ulazu u polje služe samo kao zapreka stoci i simbolična su oznaka prava vlasništva čestice.

Vodotoci

Hydrografska mreža na području Općine Lanišće slabo je razvijena obzirom da je područje najvećim dijelom izgrađeno od karbonatnih naslaga dobre propusnosti. Slabije propusne karbonatne naslage javljaju se na području mjesta Dane. Dijelovi područja Čićarije izgrađeni su od flišnih naslaga, smještenih stepenasto jedna ispod druge. Uske zone flišnih naslaga omogućuju pojavu malih izvora, površinsko tečenje i na dodiru s vapnencima, pojavu ponora. Posebno se izdvajaju fliške doline na potezu Prapoće – Lanišće i višim stepenicama Trstenik – Rašpor – Račja Vas i Brest.

Na području općine registrirani su slijedeći površinski vodotoci:

- vodotoci polja Lanišće – Podgaće – Prapoće: Lanišće, Lanišće I, Pokrovac, Radoški potok, Prapoće i nekoliko neimenovanih manjih vodotoka
- Dane
- Brest

Osnovna karakteristika ovih vodotoka je da su svi bujičnog karaktera, a otječu u ponore. Osim iz povremenih bujičnih tokova na padinama brda oko polja, vodu dobivaju i iz brojnih izvora.

Osnovni podaci o vodotocima po slivovima:

Sliv ponorne zone Mlake – Lanišće:

- Vodotok Lanišće: dužina glavnog toka 1,69 km, površina sliva je 0,46 km², a protok 7,00 m³/s (povratni period 50 godina),
- Neimenovan vodotok: dužina glavnog toka je 1,86 km²,

Sliv ponorne zone Mlake – Podgaće:

- Vodotok Lanišće I: dužina glavnog toka 1,18 km, površina sliva je 0,53 km²,
- Vodotok Radoški potok: dužina glavnog toka 2,91 km, površina sliva je 1,97 km², a protok 18,00 m³/s (povratni period 100 godina),
- Vodotok Pokrovac: dužina glavnog toka 2,65 km, površina sliva je 0,91 km², a protok 11,30 m³/s (povratni period 100 godina),

Sliv ponorne zone Ponikve – Prapoće:

- Vodotok Prapoće: dužina glavnog toka 1,25 km, površina sliva je 1,03 km², a protok 13,00 m³/s (povratni period 100 godina),

Sliv vodotoka Dane:

- Vodotok Dane: dužina glavnog toka 1,81 km, površina sliva je 1,95 km²,

Sliv vodotoka Brest:

- Vodotok Brest: dužina glavnog toka 1,77 km.

1.1.2.2. Zaštita posebnih vrijednosti okoliša i graditeljske baštine

Zaštićena područja prirode

Na području Općine Lanišće, sukladno Zakonu o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18) registrirana je kategorija zaštite park prirode „Učka“ (1999.). Ukupna površina parka prirode „Učka“ u IŽ iznosi 7956,93 ha, a u Općini Lanišće nalazi se 1003,84 ha proglašene kategorije zaštite.

Ugrožene i strogo zaštićene vrste

Prema dostupnim podacima iz crvenih knjiga ugroženih vrsta Hrvatske te postojećih znanstvenih i stručnih studija, na području Općine Lanišće stalno ili povremeno živi niz ugroženih i strogo zaštićenih vrsta. Osim niže navedenih, ostale važne vrste iskazane su u smislu ciljnih vrsta područja ekološke mreže RH (područja ekološke mreže Europske unije Natura 2000).

Gljive

Temeljem recentnih nalaza na ovom području žive sljedeće strogo zaštićene i ugrožene vrste gljiva koje su prema *Crvenoj knjizi gljiva Hrvatske* određene kao najugroženije (s iznimno visokim, vrlo visokim i visokim rizikom od nestajanja u prirodnim staništima u Hrvatskoj – u kategorijama CR, EN i VU):

Tablica br. 1

Znanstveno ime vrste	Hrvatsko ime vrste	Kategorija ugroženosti	Nalazište (i/ili u blizini naselja)
<i>Cordyceps riverae</i>	špiljska batinica	VU	Lokvine

Izvor: HAOP, 2017.

Špiljska batinica (*Cordyceps riverae*)

Kategorija ugroženosti: VU - osjetljiva vrsta

Ekologija: Živi na zidnim zajednicama mračne zone vlažnih špilja i špilja sa stalnim vodama kao parazit na odraslim jedinkama leptira roda *Triphosa*.

Razlozi ugroženosti: Špilje, kao jedino poznato stanište ove vrste, općenito su osjetljive i lako ih mogu ugroziti različiti ljudski utjecaji (onečišćenje, osvjetljavanje, eksploatacija vode itd.). Jedan od uzroka ugroženosti je i posve uzak opseg supstrata (samo vrste iz roda *Triphosa*). Također, sušenje špilja zbog promjena oborinskog režima.

Vaskularna flora

Na osnovu dosadašnjih istraživanja može se reći da je područje floristički, ali i vegetacijski vrlo zanimljivo i značajno jer obiluje s dosta endemičnih vrsta i biljnih zajednica.

Crvene knjige ugroženih vrsta objedinjuju podatke o onim vrstama ili podvrstama koje se smatraju ugroženim temeljem znanstvene procjene prema međunarodnim kriterijima koje je postavila međunarodna unija za zaštitu prirode IUCN. Crveni popis obuhvaća vrste s visokim stupnjem ugroženosti, odnosno smatra se da su pred izumiranjem (CR-kritično ugrožene, EN-ugrožene i VU-osjetljive) te vrste koje bi mogle postati ugrožene ukoliko se ne poduzmu zaštitne mjere (NT-niskorizične i LC-najmanje zabrinjavajuće), kao i vrste koje se radi nedostatka podataka ne mogu svrstati u neku od navedenih kategorija DD-nedovoljno poznate).

Popis vaskularne flore donosi se u nastavku teksta, s napomenom, da se isti ne može smatrati i konačnim.

Tablica br. 2

RB	Znanstveno/hrvatsko ime vrste	Kategorija ugroženosti	Nalazište (i/ili u blizini naselja)
1.	<i>Adiantum capillus-veneris</i> L. <i>Gospin vlasak</i>	NT	
2.	<i>Anacamptis pyramidalis</i> (L.) Rich.	NT	

Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Općine Lanišće

		Crvena vratizelja		
3.		<i>Arnica montana</i> L. Arnika	VU	
4.		<i>Asparagus tenuifolius</i> Lam. Tankolisna šparoga	NT	
5.		<i>Berberis croatica</i> Horvat Hrvatska žutika	endem NT	
6.		<i>Carex brachystachys</i> Schrank Tanki šaš	NT	
7.		<i>Carex liparocarpos</i> Gaudin Sjajni šaš	DD	
8.		<i>Cephalanthera longifolia</i> (L.) Fritsch Dugolisna naglavica	NT	
9.		<i>Cephalanthera rubra</i> (L.) Rich. Crvena naglavica	NT	
10.		<i>Cyclamen purpurascens</i> Mill. Mirisna ciklama	NT	
11.		<i>Cyperus flavescens</i> L. Žučkasti oštrik	VU	između Prapoće i Podgaće
12.		<i>Daphne laureola</i> L. Lovorasti likovac	NT	
13.		<i>Daphne mezereum</i> L. Obični likovac	NT	
14.		<i>Deschampsia media</i> (Gouan) Roem.et Schult. Sitna busika	EN	Korita
15.		<i>Epimedium alpinum</i> L. Biskupska kapica	NT	
16.		<i>Epipogium aphyllum</i> Sw. Nadbradac	(VU)	
17.		<i>Erythronium dens-canis</i> L. Crveni pasji zub	(NT) populacije	
18.		<i>Equisetum hyemale</i> L. Zimska preslica	VU	Babnjak
19.		<i>Genista holopetala</i> (Koch) Bald. Cjelolatična žutilovka	endem DD	
20.		<i>Genista sericea</i> Wulfen Svilenasta žutilovka	endem (DD)	
21.		<i>Gentiana asclepiadea</i> L. Šumska sirištara	NT	
22.		<i>Gentiana lutea</i> L. ssp. <i>symphyandra</i> (Murb.) Hayek Srčenjak, lincura, sirištara	EN	Babnjak
23.		<i>Gentiana pneumonanthe</i> L. Plućna sirištara	EN	
24.		<i>Gladiolus palustris</i> Gaudin Močvarna gladiola	DD	
25.		<i>Gymnadenia odoratissima</i> (L.) Rich. Mirisni vranjak	DD	
26.		<i>Helleborus multifidus</i> Vis. Ssp. <i>istriacus</i> (Schiffn.) Merxm. & Podl. Istarski kukurijek	endem (DD)	
27.		<i>Hepatica nobilis</i> Schreber Jetrenka	NT	
28.		<i>Ilex aquifolium</i> L. Božikovina	VU	
29.		<i>Iris illyrica</i> Tomm.	endem	

Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Općine Lanišće

		Ilirska perunika	(VU)	
30.		<i>Iris sibirica</i> L.ssp. <i>sibirica</i> Sibirska perunika	VU	Babnjak
31.		<i>Knautia illyrica</i> Beck Ilirska prženica	DD	
32.		<i>Lilium bulbiferum</i> L. Lukovičavi ljiljan	VU	Babnjak
33.		<i>Lilium carniolicum</i> Bernh ex Koch Kranjski ljiljan	VU	
34.		<i>Lilium martagon</i> L. Divlji ljiljan	VU	
35.		<i>Moehringia tommasinii</i> L. Tommasinijeva merinka	EN	endem istarskog krškog ruba
36.		<i>Narcissus radiiflorus</i> Salisb. zvjezdastocvjetni sunovrat	(NT)	
37.		<i>Ophrys apifera</i> Huds. Pčelina kokica	EN	
38.		<i>Ophrys sphegodes</i> Mill. Kokica papučica	VU	
39.		<i>Orchis mascula</i> (L.) L. Muški kaćun	NT	
40.		<i>Orchis militaris</i> L. Kacigasti kaćun	VU	Babnjak
41.		<i>Orchis morio</i> L. Mali kaćun	NT	
42.		<i>Orchis provincialis</i> Balb. Finobodljasti kaćun	VU	
43.		<i>Orchis purpurea</i> Huds. Grimizni kaćun	VU	Babnjak
44.		<i>Orchis tridentata</i> Scop. Trozubi kaćun	VU	
45.		<i>Orchis simia</i> Lam. Majmunov kaćun	VU	Babnjak
46.		<i>Orchis ustulata</i> L. Crnocrveni kaćun	VU	Siljevac, Babnjak
47.		<i>Paeonia mascula</i> (L.) Miller Planinski božur	NT	
48.		<i>Paeonia officinalis</i> L. Ljekoviti božur	NT	
49.		<i>Pedicularis acaulis</i> Scop. Prizemni ušljivac	endem VU	
50.		<i>Pedicularis friderici-augusti</i> Tomm. Friedrichov ušljivac	DD	
51.		<i>Pedicularis hoermanniana</i> K. Malý Planinski ušljivac	EN	
52.		<i>Peltaria alliacea</i> Jacq. Mrežasta lukica	endem NT	
53.		<i>Platanthera bifolia</i> (L.) Rich. Mirisavi dvolist, vimenjak	VU	
54.		<i>Platanthera chlorantha</i> (Custer) Rchb. Zelenkasti dvolist	NT	
55.		<i>Primula veris</i> L. ssp. <i>columnae</i> (Ten.) Lüdi Colonin jaglac	NT	
56.		<i>Pyrola rotundifolia</i> L. Okruglolisna kruščica	DD	
57.		<i>Rubus saxatilis</i> L.	NT	

		Kupina kamenjarka		
58.		<i>Serapias vomeracea</i> (Burm.) Briq. Velevjetna kukavica	VU	
59.		<i>Serratula lycopifolia</i> (Vill.) A. Kerner Srpac	DD	
60.		<i>Sesleria caerulea</i> (L.) Ard. Obična šašika	DD	
61.		<i>Taxus baccata</i> L. Tisa	VU	Babnjak
		EN-ugrožena vrsta; VU-osjetljiva vrsta; NT-gotovo ugrožena vrsta; DD-nedovoljno poznata vrsta Neke lokalno ugrožene vrste, koje nisu procjenjivane u Crvenoj knjizi, procijenjene su privremeno te je kategorija navedena u zagradi. Izvor: HAOP, 2017.; JU „Natura Histrica“ 2017.		

***Deschampsia media* (Gouan) Roem. Et Schult. Sitna busika**

Kategorija ugroženosti: EN – ugrožena vrsta

Uzroci ugroženosti: Nestanak staništa, većinom uzrokovan vodnogospodarskim zahvatima.

Stanište: Raste na vlažnim obalama i poplavnim koritima koja ljeti isušuju, na promjenjivo vlažnim, u kasno ljeto suhim, bazama bogatim, dušikom i humusom siromašnim pjeskovitim ili muljevitim tlima. Karakteristična vrsta asocijacije *Deschampsietum mediae* (red *Trifolio – Hordeetalia*), a raste također u zajednicama reda *Molinietales*.

***Gentiana lutea* L. ssp. *symphyandra* (Murb.) Hayek Žuta sirištara**

Kategorija ugroženosti: EN – ugrožena vrsta

Uzroci ugroženosti: Brojnost u prirodi se u posljednjih dvadesetak godina jako smanjila, kao posljedica prekomjernoga sakupljanja podzemnih dijelova biljke koji se primjenjuju u ljekovite svrhe u narodnoj medicini, u farmaceutskoj preradi i u industrijskoj proizvodnji likera.

Stanište: Žuta sirištara uspijeva na višim gorskim i pretplaninskim područjima 800 – 1000 (1500) mnv u sastavu travnjaka i planinskih goleti, često na humoznom tlu. Na dubokom tlu dolazi u sastavu travnjačke vegetacije asocijacija *Carici-Centauretum rupestris* (*Chrysopogoni-Satureion*, *Scorzonero-Chrysopogonetalia*, *Brachypodio-Chrysopogonetea*), *Carex levis-Helianthemum alpestre* (*Seslerion tenuifoliae*), *Festucetum pungentis* (*Festucion pungentis*, *Seslerietalia tenuifoliae*, *Elyno-Seslerieta*). Na europskom prostoru tipični oblik vrste *Gentiana lutea* L. Dolazi u sastavu većeg broja asocijacija unutar vegetacijskog razreda *Festuco-Brometea* i *Nardo-Callunetea*.

***Cyperus flavescens* L. Žučkasti oštrik**

Kategorija ugroženosti: VU – osjetljiva vrsta

Uzroci ugroženosti: Gubitak staništa isušivanjem, regulacijom obala, i preoravanjem pašnjaka.

Stanište: Uspijeva uz obale slatkih voda, uz izvore, uz vlažne rubove putova, na pašnjacima na kojima se hrane svinje. Kao pionirska vrsta uspijeva i na golim, vlažnim, povremeno plavljenim, hranjivima vrlo bogatim, vapnencem bogatim ili siromašnim, muljevitim, pjeskovitim, šljunkovitim i glinastim tlima. Raste ponajviše u zajednicama reda *Nanocyperetalia*, poglavito u asocijaciji *Cyperetum flavescens-fusci*, a karakteristična je vrsta asocijacije *Dichostilio-Fimbristylidetum dichotomae*.

***Equisetum hyemale* L. Zimska preslica**

Kategorija ugroženosti: VU – osjetljiva vrsta

Uzroci ugroženosti: Ugrožena su staništa isušivanjem i melioracijom, što uzrokuje nestanak vrste na pojedinim dijelovima njezina areala.

Stanište: Močvarna staništa uz vodene površine na pjeskovitu i glinasto-pjeskovitu tlu. Dolazi u sastavu asocijacija *Caricetum elatae*, *Cladietum marisci* (na području nacionalnoga parka Plitvička jezera), *Scirpo-Phragmitetum* (*Phragmition*, *Phragmitetalia*, *Phragmitetea*) te na vlažnim i močvarnim mjestima u hrastovo-grabovim šumama, na šumskim čistinama koje pripadaju zajednicama sveze *Calthion* (red *Populetalia*).

***Iris sibirica* L. ssp. *sibirica* Sibirska perunika**

Kategorija ugroženosti: VU – osjetljiva vrsta

Razlozi ugroženosti: Nestanak staništa, brojnost se smanjuje zbog hidromelioracijskih radova (smanjivanje površina poplavnih livada), preoravanjem ili prirodnim progresivnim sukcesijama.

Ekologija: Sibirska perunika raste na vlažnim i močvarnim nizinskim livadama vegetacijskog reda *Molinietalia*, u kojemu je karakteristična vrsta.

***Lilium bulbiferum* L. Lukovičavi ljiljan**

Kategorija ugroženosti: VU – osjetljiva vrsta

Uzroci ugroženosti: Nekontrolirano sabiranje, iskapanje lukovica, oštećivanje staništa gradnjom šumskih cesta i drugih prosjeka. Ipak, najčešća je prijetnja obraštanje travnjaka prirodnom progresivnom sukcesijom.

Stanište: Raste na brdskim i gorskim livadama, na suncu izloženim obroncima na stjenovitoj podlozi, te na rubovima šuma brdskih predjela u kontinentalnom i primorskom području.

***Orchis militaris* L. Kacigasti kaćun**

Kategorija ugroženosti: VU – osjetljiva vrsta

Uzroci ugroženosti: Fragmentacija staništa antropogenim djelovanjem.

Stanište: Raste na travnjacima, livadama i u svijetlim šumama na bazičnom tlu. Na vertikalnom profilu javlja se od razine mora do 1800 m/nm. Zabilježen je u najznačajnijoj livadnoj zajednici kopnenih dijelova Hrvatske asocijaciji *Bromo-Plantaginetum* Ht., vegetacijske sveze *Bromion erecti* Br.-Bl., reda *Brometalia erecti* (W. Koch) Br.-Bl. i razreda *Festuco-Brometea* Br.-Bl. et Tx.

***Orchis purpurea* Huds. Bakreni kaćun**

Kategorija ugroženosti: VU – osjetljiva vrsta

Uzroci ugroženosti: Promjene staništa različitih uzroka. Jedna je od najčešćih orhideja u Hrvatskoj. Vrsta može biti procijenjena i kao LR, tj. nisko rizična. Pripisana kategorija ima preventivno zaštitno značenje.

Stanište: Raste u bukovim i mješanim listopadnim šumama, rjeđe u crnogoričnim, na šumskim rubovima i čistinama, u šikarama te na suhim travnjacima gorskog i pretplaninskog područja (600 – 1500 mnv) isključivo na bazičnom tlu.

***Orchis simia* Lam. Majmunov kaćun**

Kategorija ugroženosti: VU – osjetljiva vrsta

Uzroci ugroženosti: Fragmentacija staništa

Stanište: Raste uglavnom pojedinačno, a naseljava suhe livade, rubove i proplanke svijetlih bjelogoričnih šuma, maslinike i garige na vapnenačkoj podlozi. Penje se do 1100 m/nm.

***Orchis ustulata* L. Crnocrveni kaćun**

Kategorija ugroženosti: VU – osjetljiva vrsta

Uzroci ugroženosti: Nestanak staništa zbog prirodne sukcesije livada koje se više ne kose i pašnjaka na kojima stoka više ne pase u šumsku vegetaciju.

Stanište: Raste na suhim ili vlažnijim livadama i šumskim čistinama viših gorskih predjela, većinom na bazičnom, rijetko na kiselom tlu (pH 5,3–8), od nizina do najviših predjela.

***Taxus baccata* L. Tisa**

Kategorija ugroženosti: VU – osjetljiva vrsta

Uzroci ugroženosti: Pretjerano iskorištavanje drva najvažniji je uzrok nestajanja tise s prirodnih staništa, popraćen sporim rastom i sporim obnavljanjem.

Stanište: Raste pojedinačno ili u skupinama u sjenovitim gorskim šumama, na vapnenačkom tlu, ali i na stijinama do približno 1500 mnv. Pojavljuje se u području mezofilnih bukovich i mješovitih bukovo-jelovih šuma (red *Fagetalia*). Na posebnim, obično strmim i stjenovitim mjestima, zajedno s lipom i drugim drvenastim vrstama tvori posebnu zajednicu *Tilio-Taxetum*.

Leptiri (Lepidoptera)

Prema *Crvenoj knjizi danjih leptira Hrvatske*, područje Općine Lanišće je stanište više ugroženih vrsta leptira. Leptiri su općenito ugroženi uslijed regulacije voda što izaziva promjene staništa uz vodotoke i isušivanje vlažnih staništa; uništavanja šuma i promjena u gospodarenju šumama koje uključuju uništavanje starih stabala i čišćenje rubova šuma; kemijskog onečišćenja te sakupljačke aktivnosti kolekcionara.

Tablica br. 3

Znanstveno ime vrste	Hrvatsko ime vrste	Kategorija ugroženosti	Zaštita po PSZV	Dodatak II Direktive o staništima
<i>Apatura iris</i>	velika preljevalica	NT		
<i>Euphydryas aurinia</i>	močvarna riđa	NT	SZ	✓
<i>Glaucopsyche alexis</i>	veliki kozlinčev plavac	NT		
<i>Heteropterus morpheus</i>	močvarni sedefast beloglavac	NT		
<i>Lopinga achine</i>	šumski okaš	NT	SZ	
<i>Lycaena dispar</i>	kiseličin vatreni plavac	NT	SZ	✓
<i>Mellicta aurelia</i>	Niklerova riđa	DD		
<i>Mellicta britomartis</i>	Assmanova riđa	DD		
<i>Papilio machaon</i>	obični lastin rep	NT	SZ	
<i>Parnassius mnemosyne</i>	crni apolon	NT	SZ	
<i>Polyommatus thersites</i>	grahorkin plavac	NT		
<i>Pseudophilotes vicrama</i>	kozlinčev plavac	NT		
<i>Scolitantides orion</i>	žednjakov plavac	NT		
<i>Thymelicus acteon</i>	Rottemburgov debeloglavac	DD		
<i>Zerynthia polyxena</i>	uskršnji leptir	NT	SZ	

DD-nedovoljno poznata vrsta; NT-gotovo ugrožena vrsta; PSZV-Pravilnik o strogo zaštićenim vrstama (NN 144/13, 73/16); SZ-strogo zaštićena vrsta

Špiljska fauna

S obzirom na prisutnost odgovarajućeg staništa, Rabakova špilja je područje obitavanja sljedeće kritično ugrožene vrste špiljske faune prema *Crvenoj knjizi špiljske faune Hrvatske*:

Tablica br.4

Znanstveno ime vrste	Hrvatsko ime vrste	Endem Hrvatske	Direktiva o staništima *
<i>Verhoeffodesmus fragilipes</i>	ročka vrpčarka	+	kroz zaštitu staništa
*Direktiva Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore (SL L 206, 22.07.1992.)			

Ročka vrpčarka (*Verhoeffodesmus fragilipes*)

Kategorija ugroženosti: CR – kritično ugrožena populacija

Ekologija: Kao i većina dvojenoga, ročka se vrpčarka najvjerojatnije hrani trulom organskom tvari te ima značajnu ulogu pri razlaganju organske tvari na samom dnu hranidbene piramide.

Razlozi ugroženosti: Jedino je poznato nalazište lako pristupačna i fizički nevelika špilja, smještena u neposrednoj blizini naselja te je vrlo često posjećuju stručnjaci, ali i nestručnjaci koji unose baklje i na druge načine utječu na stanište. Špiljska se fauna sakuplja zbog jednostavnog i lakog pristupa špilji.

Vodozemci (*Amphibia*)

Prema *Crvenoj knjizi vodozemaca i gmazova Hrvatske*, područje Općine Lanišće je stanište sljedećih ugroženih vrsta vodozemaca:

Tablica br. 5

Znanstveno ime vrste	Hrvatsko ime vrste	Kategorija ugroženosti	Zaštita po PSZV	Dodatak II Direktive o staništima
<i>Bombina variegata</i>	žuti mukač	LC	SZ	✓
<i>Proteus anguinus</i>	čovječja ribica	EN	SZ	✓
<i>Salamandra atra</i>	crni daždevnjak	DD	SZ	
<i>Triturus carnifex</i>	veliki vodenjak	NT	SZ	✓
LC-najmanje zabrinjavajuća vrsta; EN-ugrožena vrsta; DD-nedovoljno poznata vrsta; NT-gotovo ugrožena vrsta; PSZV-Pravilnik o strogo zaštićenim vrstama (NN 144/13, 73/16); SZ-strogo zaštićena vrsta				

Čovječja ribica (*Proteus anguinus*) - populacije iz Istre, Gorskog kotara, sjeverne Like i Dalmacije

Kategorija ugroženosti: EN – ugrožena vrsta

Ekologija: Naseljava podzemne rijeke i jezera dinarskog krša. Jedini je pravi podzemni (stigobiontski) kralješnjak Europe. Preferira čiste, kisikom bogate vode i konstantno nisku temperaturu. Uglavnom dolaze u dubljim dijelovima špilja, a ponekad ih se može vidjeti i u plitkim podzemnim jezerima u potrazi za hranom. Uglavnom žive u manjim skupinama.

Razlozi ugroženosti: Osnovni uzrok ugroženosti je degradacija krških podzemnih staništa. Velik problem stvara i odlaganje glomaznog otpada i mrtvih domaćih životinja u jame i špilje. Negativan efekt imaju i brojni zahvati koji mijenjaju hidrološke režime podzemnih voda (npr. pri gradnji brana i akumulacija).

Gmazovi (*Reptilia*)

Prema *Crvenoj knjizi vodozemaca i gmazova Hrvatske*, područje Općine Lanišće je stanište sljedećih ugroženih vrsta gmazova:

Tablica br. 6

Znanstveno ime vrste	Hrvatsko ime vrste	Kategorija ugroženosti	Zaštita po PSZV	Dodatak II Direktive o staništima
<i>Iberolacerta horvathi</i>	velebitska gušterica	NT		✓
<i>Podarcis melisellensis</i>	krška gušterica	LC	SZ	
<i>Podarcis siculus</i>	primorska gušterica	LC		
<i>Testudo hermanni</i>	kopnena kornjača	NT	SZ	✓
LC-najmanje zabrinjavajuća vrsta; NT-gotovo ugrožena vrsta PSZV-Pravilnik o strogo zaštićenim vrstama (NN 144/13, 73/16) SZ-strogo zaštićena vrsta				

Ptice (Aves)

S obzirom na prisutna staništa te uzimajući u obzir podatke dostupnih znanstvenih i stručnih studija, područje Općine Lanišće je stvarno ili potencijalno područje rasprostranjenosti većeg broja ugroženih i strogo zaštićenih ptica navedenih u *Crvenoj knjizi ptica Hrvatske*, te vrsta za koje je potrebno osigurati mjere zaštite staništa odnosno vrsta koje je nalaze na Dodatku I. EU Direktive o pticama (Direktiva 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenoga 2009. o očuvanju divljih ptica (kodificirana verzija) (SL L 20, 26.1.2010.)).

Tablica br. 7

RB	Znanstveno ime vrste	Hrvatsko ime vrste	Kategorija ugroženosti	Dodatak I Direktive o pticama	Područje
1.	<i>Accipiter gentilis</i>	jastreb	LC		Ćićarija, Učka
2.	<i>Alectoris graeca</i>	jarebica kamenjarka	NT	✓	krški rub Ćićarije
3.	<i>Anthus campestris</i>	primorska trepteljka	LCgpp	✓	Podgaće, Ćićarijski kras
4.	<i>Anthus spinoletta</i>	planinska trepteljka	LC		Lanišće, Ćićarija
5.	<i>Anthus trivialis</i>	prugasta trepteljka	LC		Ćićarija, Učka
6.	<i>Aquila chrysaetos</i>	suri orao	CRgpp	✓	stijene i litice Ćićarije i Učke
7.	<i>Aquila clanga</i>	orao klokotaš	VUp	✓	Vodice
8.	<i>Bubo bubo</i>	ušara	LC	✓	krški rub Ćićarije
9.	<i>Buteo buteo</i>	škanjac	LC		Lanišće, Učka, Ćićarija
10.	<i>Certhia brachydactyla</i>	dugokljuni puzavac	LCgpp		bjelogorične brdske šume Ćićarije i Učke
11.	<i>Circaetus gallicus</i>	zmijar	ENgpp	✓	
12.	<i>Columba livia</i>	divlji golub	LCgpp		kod Lanišća
13.	<i>Coturnix coturnix</i>	prepelica	LCgpp		Lanišće
14.	<i>Crex crex</i>	kosac	VUgpp	✓	vlažne livade Ćićarije
15.	<i>Dendrocopos minor</i>	mali djetlić	LCgpp		šumska staništa Učke i Ćićarije
16.	<i>Dryocopus martius</i>	crna žuna	LCgpp	✓	bukove šume Ćićarije i Učke
17.	<i>Emberiza hortulana NSZ</i>	vrtna strnadica	LCgpp	✓	livadna staništa i ekotoni obronci Učke i Ćićarije
18.	<i>Erithacus rubecula</i>	crvenač	LCgpp		Ćićarija
19.	<i>Falco peregrinus</i>	sivi sokol	VUgpp	✓	stijene Učke
20.	<i>Falco tinnunculus</i>	vjetruša	LCgpp		okolica Lanišća, Učka, Ćićarija
21.	<i>Gyps fulvus</i>	bjeloglavi sup	LCp	✓	rub krškog Ćićarijskog ruba za vrijeme selidbe
22.	<i>Lullula arborea NSZ</i>	ševa krunica	LCgpp	✓	Ćićarija

23.	<i>Monticola saxatilis</i>	kamenjar	LCgp		brdska područja Čićarije i Učke s kamenjarskim livadama i stijenama
24.	<i>Monticola solitarius</i>	modrokos	LCgp		stjenovita staništa i litice Učke i Čićarije
25.	<i>Oenanthe oenanthe</i>	sivkasta bjeloguza	LCgp		brdska staništa Čićarije i Učke
26.	<i>Pernis apivorus</i>	škanjac osaš	NTgp	✓	Čićarija
27.	<i>Picus canus</i>	siva žuna	LCgp	✓	bukove šume Čićarije i Učke
28.	<i>Phylloscopus bonelli</i>	gorski zviždak	LCgp		obronci Učke
29.	<i>Strix aluco</i>	šumska sova	LCgp		šumska staništa Učke i Čićarije
30.	<i>Strix uralensis</i>	jastrebača	NTgp	✓	šumska staništa Učke i Čićarije
31.	<i>Syrrhaptes paradoxus</i>	Kirgiska sadža	LC		Lanišće (nalaz zabilježen 1888.)
32.	<i>Tachymarpis melba</i>	bijela čiopa	LCgp		stjenovita staništa krškog ruba Čićarije, Učka
33.	<i>Troglodytes troglodytes</i>	palčić	LCgp		brdska staništa Učke i Čićarije
34.	<i>Turdus merula</i>	kos	LCgp		svi tipovi staništa obrasli niskom ili visokom vegetacijom, vrtovi, zelene površine
35.	<i>Turdus pilaris</i>	drozd bravenjak	LCgp		brdska staništa
36.	<i>Turdus viscivorus</i>	drozd imelaš	LCgp		Čićarija, Učka
NSZ-strogo zaštićena vrsta; LC-najmanje zabrinjavajuća vrsta; CR-kritično ugrožena vrsta; EN-ugrožena vrsta; VU-osjetljiva vrsta; NT-gotovo ugrožena vrsta; gp-gnijezdeća populacija; p-preletnica					

Od ugrožene i strogo zaštićene ornitofaune koja potvrđeno ili moguće obitava na ovom području valja istaknuti sljedeće vrste:

suri orao (*Aquila chrysaetos*)

Kategorija ugroženosti: CR – kritično ugrožena gnijezdeća populacija

Ekologija: Otvoreni predjeli pretežito s niskim raslinjem: planinski i kamenjarski pašnjaci, stjenovita područja, vrištine, polupustinje, tundra. U srednjoj i južnoj Europi pretežito u planinskim predjelima i području suhih mediteranskih pašnjaka i šikara. U prošlosti je bio rasprostranjen i u nizinskim područjima.

Razlozi ugroženosti: Lov i krivolov, intenziviranje poljodjelstva, odumiranje tradicionalnog stočarstva, smanjenje populacija srednjih sisavaca, jarebica i trčki zbog preintenzivnog lova, trovanje zvijeri, turizam i rekreativne aktivnosti.

zmijar (*Circaetus gallicus*)

Kategorija ugroženosti: EN – ugrožena gnijezdeća populacija

Ekologija: Obitava pretežito u područjima s toplom klimom i malo oborina što pogoduje obilju gmazova koji su zmijaru glavni plijen. Optimalno stanište su mu suha, sunčana, otvorena, kamenita, stjenovita ili pjeskovita područja ispresijecana šumama, šumarcima, makijom ili garigom.

Razlozi ugroženosti: Lov i krivolov, intenziviranje poljodjelstva, odumiranje tradicionalnog stočarstva.

kosac (*Crex crex*)

Kategorija ugroženosti: VU – osjetljiva gnijezdeća populacija

Ekologija: Obitava na poplavnim i vlažnim travnjacima (pašnjacima i livadama košanicama), travnatim cretovima i planinskim livadama. Ponekad, osobito nakon sezone gniježđenja, obitava i na obradivim površinama (nasadima djeteline, uljane repice, žitarica, krumpira i sl.), uz akumulacije itd. U Hrvatskoj je najrasprostranjeniji i najbrojniji u njenom panonskom dijelu (uz rijeke Savu, Kupu i Dravu), dok ih u gorskoj Hrvatskoj ima znatno manje i ograničeni su na bogate travnjake u krškim poljima.

Razlozi ugroženosti: Intenziviranje poljodjelstva, isušivanje prostranih vlažnih područja, odumiranje tradicionalnog stočarstva, lov (prvenstveno na prepelice) i krivolov.

sivi sokol (*Falco peregrinus*)

Kategorija ugroženosti: VU – osjetljiva gnijezdeća populacija

Ekologija: Obitavaju na raznolikim staništima od otvorenih do šumovitih područja, u unutrašnjosti i uz more. Za lov su im potrebna otvorena područja koja često uključuju različita vlažna ili priobalna staništa. Za gniježđenje trebaju litice, stijene ili druge strme, nepristupačne položaje (npr. tornjevi ili ruševine), a u dijelovima areala gnijezdi se i na stablima (u starim gnijezdima drugih ptica) ili na tlu.

Razlozi ugroženosti: Lov i krivolov, intenziviranje poljodjelstva, pesticidi, smanjenje populacija srednje velikih ptica zbog preintenzivnog lova, turizam i rekreativne aktivnosti.

Sisavci (*Mammalia*)

Prema *Crvenoj knjizi ugroženih sisavaca Hrvatske*, područje Općine Lanišće je stvarno ili potencijalno područje rasprostranjenosti većeg broja ugroženih i/ili strogo zaštićenih vrsta sisavaca. Uz tablicu s popisom strogo zaštićenih vrsta koje su ovdje rasprostranjene, za one najugroženije (pred izumiranjem – u kategorijama CR, EN i VU) navedeni su i osnovni podaci.

Tablica br. 8

Znanstveno ime vrste	Hrvatsko ime vrste	Regionalna kategorija ugroženosti	Zaštita po PSZV	Dodatak II Direktive o staništima
<i>Canis lupus</i>	vuk	NT	SZ	✓
<i>Glis glis</i>	sivi puh	LC		
<i>Lepus europaeus</i>	europski zec	NT		
<i>Miniopterus schreibersi</i>	dugokrili pršnjak	EN	SZ	✓
<i>Muscardinus avellanarius</i>	puh orašar	NT	SZ	
<i>Myotis bechsteinii</i> *	velikouhi šišmiš	VU	SZ	✓
<i>Myotis emarginatus</i>	riđi šišmiš	NT	SZ	✓
<i>Myotis myotis</i>	veliki šišmiš	NT	SZ	✓
<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	veliki potkovnjak	NT	SZ	✓
<i>Rhinolophus hipposideros</i>	mali potkovnjak	NT	SZ	✓
<i>Sciurus vulgaris</i>	vjeverica	NT		
<i>Ursus arctos</i> +	smeđi medvjed	NT	SZ	✓
*potencijalno područje rasprostranjenosti; + povremena rasprostranjenost				
NT-gotovo ugrožena vrsta; LC-najmanje zabrinjavajuća vrsta, EN-ugrožena vrsta, VU-osjetljiva vrsta; PSZV-Pravilnik o				

strogo zaštićenim vrstama (NN144/13, 73/16); SZ-strogo zaštićena vrsta

Od navedenih sisavaca, ističu se vrste navedene na Dodatku II Direktive o staništima (Direktiva Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore (SL L 206, 22.7.1992.)) odnosno vrste za koje je potrebno odrediti tzv. *Posebna područja zaštite* (SAC – *Special Area of Conservation*).

Od ugroženih vrsta izdvajaju se sljedeće najugroženije vrste:

dugokrili pršnjak (*Miniopterus schreibersi*)

Kategorija ugroženosti: EN – ugrožena vrsta

Ekologija: Poglavitito špiljska vrsta, ali je nađen i u rudnicima te napuštenim podrumima. Često mijenja skloništa, i ljeti i zimi. Povremeno se pri migraciji kolonije zadržavaju i na tavanima kuća i krovovima crkava. Lovi visoko u zraku, iznad šuma i polja.

Razlozi ugroženosti: Vrlo je osjetljiv na uznemiravanje, ali i na postavljanje željeznih rešetaka na vrata u špiljama. Ugrožen je vjerojatno i upotrebom pesticida, kao u sjevernijem dijelu srednje Europe gdje je zamijećen uočljivi pad brojnosti.

velikouhi šišmiš (*Myotis bechsteini*)

Kategorija ugroženosti: VU - osjetljiva vrsta

Ekologija: Šumska vrsta, dolazi samo u prirodnim većinom listopadnim šumama sa starijim stablima, te u starim voćnjacima i parkovima. Lovi na čistinama i rubovima šuma, često sakuplja plijen koji čine uglavnom noćni leptiri i dvokrilci te razni beskrilni člankonošci s grančica i listova, ali i na tlu. Ljeti se zadržava u dupljama drveća, a zimuje u različitim podzemnim prirodnim ili umjetnim staništima, vjerojatno najviše u pukotinama.

Razlozi ugroženosti: Prekomjerna sječa starijih stabala s dupljama i prerana sječa starijih sastojina te upotreba pesticida u šumarstvu.

Jedno od glavnih obilježja ovog područja je da u njemu žive dvije velike zvijeri – vuk i medvjed.

vuk (*Canis lupus*)

Strogo zaštićena vrsta.

Vrsta je ugrožena fragmentiranjem staništa, ilegalnim odstrelom, nedostatkom prirodnog plijena i ilegalnim trovanjima.

mrki ili smeđi medvjed (*Ursus arctos*)

Vrsta je ugrožena radi fragmentiranja staništa – izgradnjom mreža prometnica koje onemogućavaju prirodnu migraciju te uzrokuju genetičku izolaciju pojedinih manjih populacija. Ilegalna i neuređena odlagališta otpada pridonose promjenama navika pojedinih životinja i približavanje ljudskim naseljima.

Ugrožena i rijetka staništa

Stanište je jedinstvena funkcionalna jedinica kopnenog ili vodenog ekosustava, određena geografskim, biotičkim i abiotičkim svojstvima, neovisno o tome da li je prirodno ili doprirodno. Sva staništa iste vrste čine jedan stanišni tip.

Prema Pravilniku o popisu stanišnih tipova, karti staništa te ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima („Narodne novine“, broj 88/2014) i EU Direktivi o staništima (Direktiva Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore (SL L 206, 22.7.1992.)) na području Općine Lanišće zabilježeno je 13 stanišnih tipova. Ugroženi i rijetki

stanišni tipovi (9) od nacionalnog i europskog značaja označeni su debljim otiskom. Ugroženi i rijetki stanišni tipovi (5) značajni za ekološku mrežu-NATURA 2000 područja od interesa za Europsku uniju označeni su simbolom (*).

Tipovi staništa na području Općine Lanišće prikazani su u grafičkom dijelu prostornog plana i u Tablici br. 9:

Tablica br. 9

NKS kod i ime (III razina)	Udio u površini JLS (%)
*B.1.4./*B.2.2. Tirensko-jadranske vapnenačke stijene / Ilirsko-jadranska primorska točila	0,41
*C.3.5. Submediteranski i epimediteranski suhi travnjaci	5,44
*C.3.5./D.3.1. Submediteranski i epimediteranski suhi travnjaci/Dračici	5,46
*C.3.5./E.3.5. Submediteranski i epimediteranski suhi travnjaci/Primorske termofilne šume i šikare medunca	4,23
*C.4.1. Planinske rudine	0,14
D.2.1./C.5.3. Pretplaninska klekovina / Pretplaninska i planinska vegetacija visokih zeleni	0,21
E.3.5. Primorske termofilne šume i šikare medunca	35,83
E.3.5./*C.3.5. Primorske termofilne šume i šikare medunca/ Submediteranski i epimediteranski suhi travnjaci	5,03
*E.4.6. Jugoistočnoalpsko-ilirske, termofilne bukove šume	18,77
E.9.2. Nasadi četinjača	22,02
I.2.1. Mozaici kultiviranih površina	1,04
I.2.1./J.1.1./I.8.1. Mozaici kultiviranih površina / Aktivna seoska područja / Javne neproizvodne kultivirane površine	0,77
J.1.1. Aktivna seoska područja	0,65
	100
Izvor: HAOP, Karta kopnenih staništa RH, 2004.	

Prema Nacionalnoj klasifikaciji staništa (Anonymus, www.dzpz.hr, Državni zavod za zaštitu prirode, 2014.) ugrožena i rijetka staništa prisutna na području Općine Lanišće opisana su na sljedeći način:

B.1.4. Tirensko-jadranske vapnenačke stijene (Red *CENTAUREO-CAMPANULETALIA Trinajstić 1980*) – Pripadaju razredu *ASPLENIETEA TRICHOMANIS* Br.-Bl. et Maire 1934 corr. Oberd. 1977. Hazmofitska vegetacija stjenjača pukotinjarki koja se razvija u pukotinama suhih vapnenačkih stijena i primorskih i kontinentalnih dijelova Hrvatske.

B.2.2. Ilirsko-jadranska, primorska točila (Sveza *Peltarion alliaceae* H-ić. in Domac 1957) - Vegetacija jadranskih, primorskih točila razvijena je najvećim dijelom u istočnojadranskom primorju od Trsta na sjeveru do Crnogorskog primorja na jugu, te na nekoliko mjesta apeninske-zapadnojadranske obale.

C.3.5. Submediteranski i epimediteranski suhi travnjaci (Red *SCORZONERETALIA VILLOSAE* H-ić. 1975 (= *SCORZONERO-CHRYSOPOGONETALIA* H-ić. et Ht. (1956) 1958 p.p.) – Pripadaju razredu *FESTUCO-BROMETEA* Br.-Bl. et R. Tx. 1943. Tom skupu staništa pripadaju zajednice razvijene na plitkim karbonatnim tlima duž istočnojadranskog primorja, uključujući i dijelove unutrašnjosti Dinarida do kuda prodiru utjecaji sredozemne klime.

C.5.3. Pretplaninska i planinska vegetacija visokih zeleni (Razred *BETULO-ADENOSTYLETEA* Br.-Bl. et R. Tx. 1943) – Navedeni kompleks biotopa i na njih vezanih zajednica pripada vegetaciji "visokih zeleni" koje se na vlažnim, humoznim tlima razvijaju od brdskog do pretplaninskog vegetacijskog pojasa. Te zajednice izgrađuju vrste *Cicerbita alpina*, *Cirsium spinosissimum*, *Geranium sylvaticum*, *Polygonatum verticillatum*, *Ranunculus platanifolius*, *Adenostyles alliariae*, *Veratrum album*, *Trollius europaeus*, *Doronicum austriacum*, *Eryngium alpinum*.

D.2.1. Pretplaninska klekovina (Sveza *Pinion mugii* Pawlowski 1928) – Navedeni skup zajednica pripada redu *PICEETALIA EXCELSAE* Pawlowski in Pawlowski et al. 1928. i razredu *VACCINIO-PICEETEA* Br.-Bl. in Br.-Bl. et al. 1939. Obuhvaća pretplaninsku vegetaciju na granici šume većeg dijela Dinarida, s izuzetkom priobalnih dinarskih planina pod dominantnim klimatskim utjecajem mora.

Ekološki koridori i selidbeni putovi životinja

Na području Općine Lanišće nisu definirani ekološki koridori i selidbeni putovi životinja.

Ekološka mreža (EM) – NATURA 2000 područja

U Hrvatskoj je ekološka mreža propisana Zakonom o zaštiti prirode i donesena Uredbom o ekološkoj mreži (NN 124/13, 105/15). Predstavlja sustav međusobno povezanih ili prostorno bliskih europskih područja u kojima se nalaze prirodni stanišni tipovi i staništa divljih vrsta od interesa za Europsku uniju, a omogućuje očuvanje ili, kad je to potrebno, povrat u povoljno stanje očuvanja određenih prirodnih stanišnih tipova i staništa vrsta u njihovu prirodnom području rasprostranjenosti. Ekološkom mrežom smatraju se područja NATURA 2000, tj. područja očuvanja značajna za ptice (POP) te područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS).

U Općini Lanišće (Sukladno Prilogu III, dijelu 1. Uredbe o ekološkoj mreži) nalazi se dio područja očuvanja značajnog za ptice „HR 1000018 Učka i Čićarija“. Ciljne vrste ornitofaune koje se štite unutar tog područja, navedene su u Tablici br. 10.

Tablica br. 10: Područja očuvanja značajna za ptice (POP)							
Identifikacijski broj područja	Naziv područja	Kategorija za ciljnu vrstu	Znanstveni naziv vrste	Hrvatski naziv vrste	Status (G=gnjezdarica; P=preletnica; Z=zimovalica)		
HR 1000018	Učka i Čićarija	1	<i>Alectoris graeca</i>	jarebica kamenjarka	G		
		1	<i>Anthus campestris</i>	primorska trepteljka	G		
		1	<i>Aquila chrysaetos</i>	suri orao	G		

Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Općine Lanišće

	1	<i>Bubo bubo</i>	ušara	G		
	1	<i>Caprimulgus europaeus</i>	leganj	G		
	1	<i>Circaetus gallicus</i>	zmijar	G		
	1	<i>Crex crex</i>	kosac	G		
	1	<i>Dryocopus martius</i>	crna žuna	G		
	1	<i>Emberiza hortulana</i>	vrtna strnadica	G		
	1	<i>Falco peregrines</i>	sivi sokol	G		
	1	<i>Glaucidium passerinum</i>	mali ćuk	G		
	1	<i>Gyps fulvus</i>	bjeloglavi sup		P	
	1	<i>Lanius collurio</i>	rusi svračak	G		
	1	<i>Lullula arborea</i>	ševa krunica	G		
	1	<i>Pernis apivorus</i>	škanjac osaš	G		
	1	<i>Picus canus</i>	siva žuna	G		
	1	<i>Strix uralensis</i>	jastrebača	G		
	1	<i>Sylvia nisoria</i>	pjegava grmuša	G		
	1	<i>Phylloscopus bonelli</i>	gorski zviždak	G		

Kategorija za ciljnu vrstu: 1 = međunarodno značajna vrsta za koju su područja izdvojena temeljem članka 3. i članka 4. stavka 1. Direktive 2009/147/EZ.

Ukupna površina područja očuvanja značajnog za ptice HR 1000018 Učka i Čićarija iznosi 31.032,2284 ha, a površina koja ulazi u obuhvat Općine Lanišće iznosi 9.824,0124 ha.

Sukladno Prilogu III, dijelu 2. Uredbe o ekološkoj mreži, područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS) u Općini Lanišće navedena su u Tablici br.11.

Tablica br. 11:

Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS)

Identifikacijski broj područja	Naziv područja	Kategorija za ciljnu vrstu/stanišni tip	Hrvatski naziv vrste/hrvatski naziv staništa	Znanstveni naziv vrste/Šifra stanišnog tipa
HR 2000135	Špilja iznad Velikog bresta	1	špilje i jame zatvorene za javnost	8310
HR 2000601	Park prirode Učka	1	močvarna rida	<i>Euphydrias aurinia</i>
		1	jelenak	<i>Lucanus cervus</i>
		1	alpiska strizibuba	<i>Rosalia alpina*</i>
		1	hrastova strizibuba	<i>Cerambyx cerdo</i>
		1	velika četveropjega cvilidreta	<i>Morimus funereus</i>
		1	veliki vodenjak	<i>Triturus carnifex</i>
		1	žuti mukač	<i>Bombina variegata</i>
		1	velikouhi šišmiš	<i>Myotis bechsteinii</i>
		1	mali potkovnjak	<i>Rhinolophus hipposideros</i>
		1	tankovratni podzemljak	<i>Leptodirus hochenwarti</i>
		1	čvorasti trčak	<i>Carabus nodulosus</i>
		1	mirišljivi samotar	<i>Osmoderma eremita*</i>
		1	danja medonjica	<i>Euplagia quadripunctaria*</i>
		1	Skopolijeva gušarka	<i>Arabis scopoliana</i>
		1	sastojine <i>Juniperus communis</i> na kiseloj ili bazičnoj podlozi	5130
		1	ilirske bukove šume (<i>Aremonio-Fagion</i>)	91K0
		1	istočno submediteranski suhi travnjaci (<i>Scorzoneretalia villosae</i>)	62A0

Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Općine Lanišće

		1	karbonatne stijene sa hazmofitskom vegetacijom	8210
		1	šume pitomog kestena (<i>Castanea sativa</i>)	9260
		1	špilje i jame zatvorene za javnost	8310
		1	istočnomediteranska točila	8140
		1	otvorene kserotermofilne pionirske zajednice na karbonatnom kamenitom tlu	6110*
		1	suhi kontinentalni travnjaci (<i>Festuco-Brometalia</i>) (*važni lokaliteti za kačune)	6210*
		1	travnjaci tvrdače (<i>Nardus</i>) bogati vrstama	6230*
HR 2000754	Novačka pećina	1	tankovratni podzemljak	<i>Leptodirus hochenwarti</i>
		1	špilje i jame zatvorene za javnost	8310
HR 2001146	Radota špilja	1	špilje i jame zatvorene za javnost	8310
HR 2001304	Žbevnica	1	nerazgranjena pilica	<i>Serratula lycopifolia</i> *
		1	istočnosubmediteranski suhi travnjaci (<i>Scorzoneretalia villosae</i>)	62A0
HR 2001494	Jama kod Rašpora	1	špilje i jame zatvorene za javnost	8310

Kategorija za ciljnu vrstu/stanišni tip: 1=međunarodno značajna vrsta/stanišni tip za koje su područja izdvojena temeljem članka 4. stavka 1. Direktive 92/43/EEZ *prioritetne divlje vrste/stanišni tip

Površine područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove na području Općine Lanišće jesu:

- HR 2000135 Špilja iznad Velikog bresta – 0,7833 ha
- HR 2000601 Park prirode Učka – 1.003,84 ha
- HR 2000754 Novačka pećina – 0,7833 ha
- HR 2001146 Radota špilja – 0,7833 ha
- HR 2001304 Žbevnica – 231,2089 ha
- HR 2001494 Jama kod Rašpora-0,7833 ha

Ukupna površina POVS-a na području Općine Lanišće iznosi 1.238,1821 ha.

Stanišni tipovi od interesa za EU su oni prirodni stanišni tipovi kojima prijete nestanak unutar njihovog prirodnog areala ili imaju mali prirodan areal zbog regresije ili im je područje u prirodi ograničeno ili predstavljaju istaknute primjere tipičnih karatkeristika jedne ili više od sljedećih biogeografskih regija: alpinske, kontinentalne i mediteranske;

Prioritetni prirodni stanišni tipovi su oni prirodni stanišni tipovi kojima na području EU prijete nestanak i za čije je očuvanje EU posebno odgovorna s obzirom na razmjere njihovog prirodnog areala koji se nalazi na teritoriju EU;

Divlje vrste od interesa za EU su one divlje vrste za koje na teritoriju EU vrijedi da su:

- ugrožene, osim onih vrsta kojima je prirodni areal rubni na tom teritoriju i koje nisu ugrožene ili osjetljive u zapadnoj palearktičkoj regiji,
- osjetljive, odnosno smatra se vjerojatnim da će u skoroj budućnosti potpasti pod kategoriju ugroženih vrsta, ako uzročni čimbenici nastave djelovati,
- rijetke, odnosno s malim populacijama koje trenutačno nisu ugrožene ili osjetljive, ali rizik za to postoji; te vrste žive u ograničenim geografskim područjima ili su u manjem broju raspršene na širem području,
- endemske i zahtijevaju posebnu pozornost zbog posebne prirode njihovih staništa i/ili mogućeg utjecaja njihovog iskorištavanja na njihovo stanište i/ili mogućeg utjecaja njihovog iskorištavanja na njihovo stanje očuvanosti.

Graditeljska baština

Stanje kulturnih dobara na području Općine Lanišće utvrđeno je arheološkim rekognosciranjem terena i iz dostupne literature.

Iako danas slabo naseljeno područje, život na Čičariji zabilježen je od prapovijesti. Tragovi naseljenosti Općine Lanišće tijekom prapovijesti najvidljiviji su u nalazima sačuvanim u pećinama i na gradinama. Nalazi iz razdoblja paleolitika su za sada upitni i prikupljeni samo iz Pećine na Brehu, a nalazi iz mezolitika su pronađeni na lokalitetu Lokve. Nalazišta iz neolitika i bakrenog doba pronađeni su uglavnom u pećinama, a nalazi iz brončanog i željeznog doba na gradinama.

U rimsko vrijeme sigurno su se na ovom području nalazile komunikacije koje su povezivale Istru s kopnenim zaleđem, a odigrale su i ulogu u kolonizaciji poluotoka.

Najznačajniji, a i najpoznatiji lokalitet svakako je kaštel Rašpor naseljen od prapovijesti. Radi se o dominantnoj, strateškoj točki s koje se lako moglo kontrolirati područje i predstavljao je jedan od prijevoja između Istre i Kranjske. Pripadao je kvilejskoj crkvi, a od 1402. godine pod vlašću je Mletačke Republike sve do njene propasti 1797. godine. U rašporskoj utvrdi bilo je sjedište rašporskih kapetana tj. najviših političkih i vojnih autoriteta za seosko područje do 1511. godine kada je kaštel porušen, a sjedište preseljeno u Buzet.

Današnja naselja Općine Lanišće su od polovice 14. stoljeća pripadala rašporskom feudu i bila su podložna različitim feudalnim davanjima. U neposrednoj blizini ovih sela prolazila je i mletačko-austrijska granica gdje su se vodili ratovi (16. stoljeće), a sela su stradala osmanlijskim i uskočkim upadima tijekom 16. i početkom 17. stoljeća. Ratovi su rezultirali pustošenjem i mijenjanjem gospodara (nakon mletačke vlasti Jelovice, Novaki (Vodice) i Vodice dolaze u posjed Kuće Austrije). Granica je manje-više definirana Tridentinskim pravorijekom iz 1535. godine i ostala je nepromijenjena do propasti Mletačke Republike 1797. godine.

Arheološkim rekognosciranjem terena evidentirana su sljedeća arheološka područja i lokaliteti:

PRAPOVIJEST (P)

1. Lokve

- Nalazište na otvorenom iz razdoblja kasnog mezolitika, korišteno kao kamp na otvorenom, uglavnom za specijalizirane lovne aktivnosti. Tijekom probnog sondiranja i arheološkog iskopavanja prikupljene su brojne kremene izrađevine.

2. Novačka pećina (Poliprisedi)

- Lokalitet na starom putu koji je spajao naselja Dane i Jelovice. Prikupljeni nalazi tijekom probnih arheoloških istraživanja ukazuju kako su ljudi koristili pećinu tijekom srednjeg i kasnog neolitika, bakrenog doba, brončanog doba, rimskog, srednjovjekovnog i novovjekovnog razdoblja, do unazad 50-ak godina.
- 3. **Pećina Klinovica (Ivkina peć)**
 - Urušeni pećinski kompleks kod kojeg istraživanjem nije dosegnuta matična stijena, a iz istraženih slojeva je prikupljena keramika iz srednjeg vijeka. Zbog iznimne pozicije i veličine pećine pretpostavlja se postojanje starijih, prapovijesnih slojeva.
- 4. **Radota pećina**
 - Velika pećina u blizini naselja Brest koja se sastoji od više dvorana i hodnika. Na površini su prikupljeni nalazi prapovijesne keramike i kostiju.
- 5. **Pećina na Brehu**
 - Pronađene su brojne kosti pleistocenskih životinja, a 2003. god. probnim arheološkim istraživanjem prikupljeni su nalazi koji ukazuju kako su u pećini boravili ljudi tijekom paleolitika, neolitika i brončanog doba.
- 6. **Pećina iznad izvora Studenac 4**
 - Pećina se nalazi u blizini sela Brest, u grupi od 5 pećina iznad izvora Studenac. Na površini su prikupljeni nalazi keramike koji se datiraju u razdoblje brončanog doba te nalazi kostiju i puževa. Na zidovima pećine se nalaze grafiti.
- 7. **Pećina Veli pržon**
 - Po predanju ovu pećinu je Rašporski kapetan koristio kao zatvor. U pećini se nalaze ostaci suhozida. Na površini pećine prikupljena je prapovijesna keramika.
- 8. **Polupećina Mali pržon**
 - Manji pripećak uz Pećinu Veli pržon. U pećini se nalaze ostaci žbuknog zida.
- 9. **Pećina Bršljanovica**
 - Tri pripećka u velikoj vrtači, smješteni ispod okomitih stijena, koji su služili pastirima za spavanje i držanje stoke. U jednom se nalaze suhozidne konstrukcije, a na površini je prikupljena prapovijesna keramika.
- 10. **Maćeha pećina**
 - Na ulazu je vidljiv suhozid, a na površini su prikupljeni nalazi prapovijesne keramike i životinjskih kostiju.
- 11. **Pećina Židna Hižica**
 - Lokalitet je naseljen od prapovijesti. Na prednjem dijelu pećine nalaze se ostaci zida iz vremena Mletačke Republike. Na površini se pronalazi prapovijesna i srednjovjekovna keramika.
- 12. **Pećina Židna Hižica 3**
 - Jednostavnog oblika, sastoji se od jednog kanala. Na površini je prikupljena prapovijesna keramika.
- 13. **Pećina Židna Hižica 4**
 - Jednostavnog oblika, sastoji se od jednog kanala. Na površini je prikupljena prapovijesna keramika.
- 14. **Pećina Debela Stena 1**
 - Pristup lokalitetu nije moguć bez speleološke opreme. Tlo je prekriveno sedimentom, kršjem i sigovinom, a mjestimično je vidljiva matična stijena. Na površini je prikupljena brončanodobna keramika.
- 15. **Polupećina M.Sccala-M.Poropat**
 - Velika polupećina u stijenama iznad naselja Lanišće. Nazvana po dvojici lokalnih avanturista koji su se prvi popeli u pećinu 1933. god. Na površini je prikupljena prapovijesna keramika, puževi i ugljen.
- 16. **Pećina Zvonik 6**
 - Jednostavan speleološki objekt. Na površini je prikupljena prapovijesna keramika.

17. Pećina s križem

- Jednostavnog oblika. Na zidu pećine se nalazi uklesan križ u obliku samostrela.

18. Pećina na Gradišću

- Pećina između naselja Klenovšćak i Prapoće. Na ulazu su vidljivi ostaci suhozida. Na površini pećine prikupljena je prapovijesna keramika.

19. Pećina Bazgovica

- Pećina je oštećena u eksploziji za vrijeme 2. svjetskog rata. Na površini su prikupljeni ulomci prapovijesne keramike.

20. Pod Osujna pećina

- Na površini su pronađeni ulomci kostiju i keramike od prapovijesti do novog vijeka.

21. Pećina Kalafat

- Pećina ima vertikalni ulaz. Na površini se pronalaze ulomci keramike (novi vijek?).

22. Kosmačić

- Gradina se nalazi nad graničnim prijelazom Jelovice na granici s R. Slovenijom. Na tom području se nalaze brojni bunker i rovovi izgrađeni u novije doba. Na površini su prikupljeni nalazi prapovijesne keramike.

23. Vrh od Šterne

- Gradinsko naselje koje se sastoji od dva gradinska bedema na međusobnoj udaljenosti 40 m, sa tragovima moguće urušene kule. Na površini je prikupljena prapovijesna keramika.

24. Kuk

- Manje prapovijesno naselje dim. 60x30 m sa bedemom, sagrađeno na uskoj kamenoj hridi. Na površini je prikupljena prapovijesna keramika.

25. Gračišće

- Nalazište se nalazi na brdu, okruženo dubokim vrtačama. Na njemu se mogu prepoznati tri obrambena pojasa i jedna oko pet metara široka terasa. Na površini pronalaze se ulomci prapovijesne keramike.

26. Sv. Bartul

- Manja gradina i srednjovjekovni lokalitet sjeverno od naselja Černehi, sa vidljivim ruševinama prapovijesnih zidina. Na površini su prikupljeni nalazi keramike, koja se datira u brončano doba.

27. Gradina

- U literaturi se navodi da se na ovoj poziciji nalazi moguće gradinsko naselje, temeljem naziva i lokalne tradicije. Obilaskom terena nisu uočeni tragovi arhitekture niti površinski nalazi.

28. Gradišće

- Nalazište je po Carlu Marchesettiju smješteno zapadno od naselja Prapoće. Obilaskom terena nisu uočeni tragovi arhitekture niti površinski nalazi.

29. Gradina (Nilinum)

- Na brdu Gradina nalazilo se prapovijesno gradinsko naselje s trojnim vijencem zidina. Prikupljeni nalazi datiraju ovu gradinu u brončano i starije željezno doba.

ANTIKA (A)

1. Naselje Slum

- U literaturi se navodi da se u mjestu nalaze ostaci zidane cisterne. Isto tako, u literaturi se pronalazi da iz Sluma potječe stela koja se čuva u tršćanskom muzeju. Obilaskom terena nisu uočeni ostaci zidane cisterne.

2. Naselje Trstenik

- U literaturi se pronalazi navod Puschija, kako se prema pričanju mještana, u Trsteniku pronalaze keramičke žare i oružje od kremenja. Da li se radi o nalazima s obližnje prapovijesne gradine ili o rimskim nije poznato.
3. **Marečica (Gradišće?)**
 - U literaturi se navodi da se na brdu Marečica, između Prapoća i Klenovščaka, nalazila rimska utvrda te da su vidljivi keramički ulomci, željezni predmeti i da je pronađen zlatni rimski novčić. Prema kartama, Marečica su polja, a iznad njih nalazi se gradina Gradišće. Brdo između Rašpora i Račje Vasi, kojim prolazi planinarski put zove se Marečica. Obilaskom terena nisu uočeni tragovi arhitekture kao niti površinski nalazi.
 4. **Podklanci (Gradina)**
 - U literaturi se navodi da se na prapovijesnoj gradini *Nilinum* nalaze ostaci rimske utvrde, kao i na lokalitetu Podklanci. Usporedbom Puschijeva crteža s današnjom konfiguracijom terena najvjerojatnije se radi o istoj poziciji tj. da se nekadašnji *Nilinum* nalazio na mjestu Podklanci (Gradina). Puschij navodi da je uokolo pronađeno trideset srebrenih rimskih novčića. Obilaskom terena nisu uočeni tragovi arhitekture kao niti površinski nalazi.
 5. **Rimske ceste**
 - Puschij navodi antičke komunikacije i to oko Lanišća, ispod Podklanaca, od Buzeta prema Lanišću, od Lanišća prema Roču. Danas je teško prepoznati navedene komunikacije.

SREDNJI I NOVI VIJEK (S-NV)

1. **Selo Novaki**
 - Selo Novaki nalazilo se u blizini Jelovica, na prostoru između seoskog puta za Dane i ceste za Vodice. Najstariji spomen sela je iz 1358. godine. Najvjerojatnije je uništeno početkom 15. stoljeća tijekom mletačko-habsburškog rata i napušteno od 16. stoljeća.
2. **Crkva svetog Križa**
 - Prema dokumentima i kartama selo Novaki je imalo crkvu svetog Križa, koja se nalazila uz današnju cestu koja vodi od Dana prema Jelovicama. Crkvu spominje i vizitator Agostino Valier 1580. godine. Teren je zarastao i nisu vidljivi ostaci arhitekture.
3. **Crkva svetog Bartula**
 - Iznad mjesta Črnehi, na brdašcu u šumici, u ruševinama, nalazi se crkvica/kapela svetog Bartula. Godine 1962. oko crkve, u tri groba, pronađeni su nalazi koji se datiraju u 10.-11. stoljeće i koji se čuvaju u Arheološkom muzeju Istre. Zvono iz 1329. godine, rad venecijanskih zvonoljevača Bela i Vivencija, a koje se danas nalazi u zvoniku crkve Presvetog Trojstva u Brestu pod Žbevnicom potječe sa crkve svetog Bartula. Iz iste crkve potječe i kameni oltar iz 18. stoljeća koji se nalazi u crkvi Presvetog Trojstva. Crkvu spominje i vizitator Agostino Valier 1580. godine. Obilaskom terena uočena je devastirana arhitektura, ploče i ljudske kosti.
4. **Groblje u Brestu**
 - Na mjestu današnjeg groblja nalazila se prvotna crkva Presvetog Trojstva. Crkvu spominje i vizitator Valier 1580. godine, a njena pozicija vidi se na Katastru Franje I. Na groblju se (pored križa) nalaze arhitektonski ulomci.
5. **Kapela svete Marije Magdalene**
 - U blizini mjesta Slum nalaze se ruševine kapele svete Marije Magdalene dimenzija cca 3,33 m širine, 3,66 m dužine. Sačuvana visina je 2,5 m (visina zida 1,75 m). Djelomično je sačuvan bačvasti svod i krov od škriila. Orijentacija crkve je jugoistok (začelje) – sjeverozapad (ulaz). U unutrašnjosti su vidljivi ostaci fresaka kao i s

vanjske strane na sjeveroistočnom bočnom zidu na bloku kamena. Kapelu navodi i Agostino Valier 1580. godine.

6. Kaštel Rašpor – preventivno zaštićeno nepokretno kulturno dobro (P-5781)

- Ostaci utvrde smješteni su na prapovijesnoj gradini na brdu Gradina, iznad sela Rašpor. Arheoloških istraživanja nije bilo, ali se pretpostavlja kontinuitet gradnje od prapovijesti, preko antičke utvrde potom bizantske, franačke i mletačke. Izvori ga najranije spominju u 13. stoljeću. Kaštel je srušen i spaljen 1511. godine. Obilaskom terena može se prepoznati pravokutan tlocrt kaštela dimenzija cca 21 x 32 m sa sačuvanim ostacima perimetralnih zidova i unutrašnjih prostorija. U utvrdi se nalazila crkva svete Jelene, pokraj koje je 1420 god. sagrađena javna cisterna. Na površini su prikupljeni keramički ulomci talijanske produkcije iz 15. i 16. stoljeća koji se čuvaju u Arheološkom muzeju Istre.

7. Crkva svetog Nikole

- Otrprike na pola puta od mjesta Rašpor do kaštela Rašpor pozicija je gdje se nekada nalazila prvotna crkva svetog Nikole s grobljem. O navedenoj crkvi podaci se pronalaze i u vizitaciji biskupa Valiera 1580. godine. Mještani su na navedenom mjestu, prije 60-ak godina pronalazili ljudske kosti. Obilaskom terena nije moguće prepoznati ostatke arhitekture osim manje gomile s ostacima kamenja.

8. Crkva svete Jelene

- Na brdu, u blizini Račje Vasi nalaze se ostaci crkve svete Jelene koju spominje vizitator Valier 1580. godine. Obilaskom terena uočene su ruševine u temeljima, žbuka, crijepovi, obrađeno kamenje. Približna dimenzija ruševine je 14 x 9 m, orijentacije istok – zapad, s malim odklonom.

9. Mali pržon

- Polupećina Mali pržon nalazi se 40 metara jugozapadno od pećine Veli pržon. Sačuvan je zid vezan mortom dimenzija visine cca do 140 cm, dužine 320 cm i širine 65 cm. Unutrašnjost polupećine od zida prema kraju prekrivena je ilovačom, dok je dio ispred zida sa tamnom zemljom. Na površini nisu primijećeni pokretni nalazi.

10. Podgaće, okolne njive

- U Laniškom polju, pored sela Podgaće, prilikom obrade njiva pronalaze se svetačke medaljice, koplja, raspelca, mletački novčići. Ulomak stupa, pravokutnog tijela sa kružnom bazom i s uklesanim križem čuva se u Arheološkom muzeju Istre. Svetačka medaljica ima prikaz Bogorodice Loretske i Svetog Antuna Padovanskog.

11. Židna hižica

- U stijenama iznad Lanišća, u pravcu Orljaka, nalazi se pećina Židna hižica. Lokalitet je naseljen od prapovijesti. Na prednjem dijelu pećine nalaze se ostaci zida iz vremena Mletačke Republike, dimenzija cca dužina - 360 cm, širina - 80 - 100 cm, visina - 80 - 120 cm. Na površini se pronalazi prapovijesna (?) i srednjovjekovna keramika.

12. Naselje Brgudac

- Iz Brgudca potječu dvije svetačke medaljice s prikazom križa i *Arma Christi* kao i s prikazom Bogorodice iz Svete Gore kod Nove Gorice u Sloveniji. Okolnosti nalaza nisu poznate.

13. Mletačko-austrijska granica

- Istarski je poluotok od 1421. do 1797. godine bio podijeljen između Mletačke Republike i Kuće Austrije, a granična linija protezala se Čičarijom tj. područjem današnje Općine Lanišće. Od vrha Kosmačić (kota 734) spuštala se u udolinu između vrhova Glavice (kote 690 i 730) i Golič (kota 890), gdje uglavnom ide putem kroz bukovu šumu. Zatim naglo skreće uzbrdo pod vrh Nadglavnjak (kota 888) na prostrani hrbat zarastao u travu i rijetko raslinje. Ispod hrbata, s jedne strane smjestilo se selo Jelovice, a s druge strane selo Rakitovec. Po hrptu penje se do vrha Glavinjak (kota 901.7) te se nastavlja prema Špičastom vrhu (kota 956.9) nakon kojeg se spušta strmo

u dolinu Sarabotnik po terenu obraslom travom i rijetkim niskim drvećem. Nakon toga granica ide nizom manjih vrhova: Velika glavica (kota 768), Mala glavica (kota 632), vrh na koti 802 (na karti Jozefinskog zemljovida označena kao Sveti Lovreč), podno Siljevca (kota 819.5) i Malog vrha (kota 767.5). Navedeni vrhovi obrasli su šumom, a u kotlini se nalaze sela Vodice i Dane. Na lokaciji zvanj Stari kunfin prelazi cestu i ide nizbrdo do manjeg potoka te prolazi kroz borovu šumu na Suru stenu (kota 934), a nakon toga kroz bukovu šumu skreće prema Lipniku gdje pored Valice izlazi na put. Preko manjih kraških vrhova Gole glavice (kota 862) i Vele glavice (kota 912) gdje se put gubi, granica se dalje nastavlja preko Prognane glavice (kota 922) do pod Kamenu glavicu (kota 873.7) gdje se počinje spuštati i nastavlja kroz bukovu šumu, prepunom ponikva i jama sve do vrha Klinovica (kota 759). Nadalje, po teško prohodnom terenu prepunom stijena i jama granica prolazi preko vrhova Ošljak (kota 808), Banarski (kota 868) i Pilj (kota 961.6) te se spušta na Barku gdje siječe stari put između sela Male Mune i Račja Vas. Ponovno se uspinje i po dosta zahtjevnom terenu obraslom bukovom šumom dolazi do najviših vrhova Čićarije: Kopitnjak (kota 922.1), zatim Sapan (kota 1006), područja Osapne s Kamenim vratima iznad sela Žejane, Golaš (kota 1129), Oštri vrh (kota 1162.5) i Lomotine iznad Dober dola do vrha Šija (kota 1228.7). Odatle slijedi strmi pad prema Pilju te nanovo uspon po teškom terenu kroz bukovu šumu prepunu kamenja prema Suhom kuku (kota 1076.2) pored Malog uzidanca i Velikog uzidanca s jedne strane te vrha Medvejka (kota 1056) s druge strane. Sa Suhog kuka granica se spušta prema Boljunskom dolu i nastavlja sve do Lipovice blizu Moljevih dvora i nadalje po kamenitom i obraslom terenu. Tu prolazi pored manjeg kraškog polja Klačnice, ponikve s pećinom Kobiljak te uzvisine Pavlov breg nedaleko Brgudca. Nadalje linija ide po terenu prepunom ponikvi iznad sela Semić (Veliki dol) i kroz manje bjelogorične šume sve do Velikog obešenika (kota 719.6) do tromeđe između Lanišća, Roča i Semića.

U arhivskim dokumentima koji svjedoče o mletačko-austrijskom razgraničenju polovicom 18. stoljeća zabilježen je podatak da je granična linija bila označena zavisno od terena, odnosno prirodnim obilježjima (kamene barijere, potoci, drveće), jarcima, hrpama kamenja, suhozidima, oznakama isklesanim iz jednog bloka kamena ili zidanim konstrukcijama. Na području Čićarije, u Općini Lanišće, k.o. Vodice, Dane i Lanišće, na nekadašnjoj mletačko-austrijskoj granici, sačuvane su zidane kamene konstrukcije koje se mogu povezati s razgraničenjem. Radi se o Velikoj glavici, Maloj glavici, Goljoj glavici, Veljoj glavici, Prognanoj glavici, Ošljaku, Kopitnjaku, Kamenim vratima (Osapni) i Obešeniku.

14. Granične oznake

- Označavanje granica seoskih općina (komuna), posjeda pojedinih feudalnih gospoštija, državnih i privatnih šuma poznato je od davnina. Granične oznake su samostojeće ili uklesane u živu stijenu. Osim kamenih međaša kao granica, mogla su poslužiti i prirodna obilježja: lokve, pećine, rijeke, potoci, planine, drveća, razne prirodne barijere. Najstarija oznaka, ujedno i najjednostavnija za izradu, je križ uklesan na kamenu stancu. Iako je najjednostavnija, na terenu je tu oznaku dosta teško pronaći. Razlog je u tomu što je dosta često prekrivena vegetacijom i nije lako uočljiva. Križ se pojavljuje samostalno ili udružen sa slovima i/ili brojevima. Na području Općine Lanišće mnogobrojni su ostaci razgraničenja pomoću uklesanog križa. Isto tako zanimljive su i oznake koje se nalaze uzduž granice Općine Lanišće i Grada Opatije. Pretpostavlja se da su označavale katastarsku granicu između Brgudca i Vasanske. Radi se o uklesanim slovima BV zajedno s brojem na kamenu stancu. Trenutnim stanjem istraživanja mogu se prepoznati 24 oznake. Prvi broj je 1, a zadnji dokumentiran 33.

Zidane konstrukcije (S-NV-ZK)

Na nekadašnjoj mletačko-austrijskoj granici sačuvane su zidane kamene konstrukcije iz polovice 18. st. Dimenzija su cca 100 x 100 cm. Na površini je kod svih vidljiv i sačuvan jedan red kamenja, u manjoj mjeri priklesan. Odmah ispod površine, ispod sloja humusa, vidljivo je proširenje u vidu temeljne stope, širine 20 do 30 cm i visine od 15 do 40 cm građene od nepravilnijeg kamenja i „temeljene“ na kamenu stancu. U blizini istih pronađeni su ulomci četvrtastih ploča s prikazom lava „in moleca“ i/ili s austrijskim grbom. Na pojedinim konstrukcijama vidljive su novije intervencije koje se očituju u preslagivanju kamenja.

U fundusu Arheološkog muzej Istre s područja općine Lanišće čuvaju se ulomci 14 ploča s prikazom lava i s prikazom austrijskog grba, a koje su bile ugrađene u navedene konstrukcije. Pronađene su na: Velika Glavica-Dane (2), Piškova glavica (2), Gola glavica (1), Vela glavica (1), Prognana glavica (2), Klinovica (2), Kopitnjak (2), Sapan (1), Kamena vrata (1). Jedna granična ploča (grb) ugrađena je u zgradu Općine Lanišće, a druga (lav) u zvonik crkve svetih Kancija, Kancijana i Kancijanile.

1. Velika glavica
2. Piškova glavica
3. Gola glavica
4. Vela glavica
5. Prognana glavica
6. Ošljak
7. Kopitnjak
8. Kamena vrata (Osapna)
9. Obešenik

POTENCIJALNI LOKALITETI OD PRAPOVIJESTI DO NOVOG VIJEKA (P-P-NV)

U nastavku su dokumentirane pećine u kojima se nalaze suhozidi, što upućuje na ljudsko prisustvo te litica Podgrad s pronađenim uklesanim križevima.

1. Pećina Za Školj

- Pećina se nalazi oko 2,5 km južno od sela Klenovčćak. Špilja ima jedan ulaz orijentiran prema jugoistoku, visok 5 i širok 12 m. Sastoji se od jedne dvorane i više kanala, ukupne dužine 25 m. Poslije prostranog predprostora silazi se preko umjetnog nasipa u dvoranu iz koje se odvajaju kanali. Zabilježeni su ostaci suhozida, a na površini su pronađeni ulomci keramike (novi vijek?).

2. Pećina Za Stazine

- Pećina se nalazi između Prapoća i Klenovščaka, na poziciji zvanj Stazine. Pećina je ukupne dužine 5 m. Zabilježeni su ostaci suhozida ispred ulaza, a na površini su pronađeni ulomci keramike (novi vijek?).

3. Pećina Pretpećina

- Pećina se nalazi između Prapoća i vrha Kalafat. Ulaz u pećinu je orijentiran prema jugozapadu, visine 4,5 m i širine 5 m. Pećina se sastoji od dvorane dužine 9 m, širine 5 i visine 4,5 m. Ulaz je prostran koji se sužava. Dvorana je suhozidom podijeljena u dva dijela. Na površini su pronađeni ulomci kosti i keramike (novi vijek?).

4. Pećina Bliznica 1

- Pećina se nalazi između Lanišća i Lupoglava i ima oblik duguljaste dvorane. Dimenzije pećine su dužina 19 m, širina 8 m i visina 2 m. Ulaz je većim dijelom

zagrađen suhozidom. Na površini su pronađeni ulomci kosti, puževa i keramike (novi vijek?). Ostaci grafita.

5. Pećina Bliznica 2

- Pećina se nalazi između Lanišća i Lupoglava sa dvoranom nepravilnog oblika. Dimenzije pećine su dužina 13 m, širina 10 m i visina 2,5 m. Ulaz je većim dijelom zagrađen suhozidom. Na površini su pronađeni ulomci kosti, puževa i keramike (novi vijek?). Ostaci grafita.

6. Ivaničina pećina

- Pripećak s dva ulaza, horizontalnim i vertikalnim. Horizontalni ulaz orijentiran je prema jugozapadu, visok 1,5 m i širok 2,5 m. Vertikalni ulaz dužine je 1 m i dubine 2 m. Sastoji se od kanala ukupne dužine 15 m i jedne dvorane dužine 8 m, širine 4 m i visine 1,5 m. Zabilježeni su ostaci suhozida.

7. Tuncova pećina

- Pećina se nalazi između Lanišća i Lupoglava sa dvoranom nepravilnog oblika. Dimenzije pećine su dužina 5 m, širina 6 m i visina 2 m. Ispred ulaza nalazi se suhozid.

8. Pećina Pod Klančić

- Pećina se nalazi između Račje Vasi i brda na kojem se nalazi crkva svete Jelene. Dimenzije pećine su dužina 12 m, širina 4 m i visina 3 m. Kroz mali otvor ulazi se u prvu dvoranu. Na istočnoj strani dvorane nalazi se uski i niski prolaz sa zemljom i kamenjem. Ostaci suhozida, a na površini su pronađeni ulomci kosti i puževa.

9. Litica Podgrad

- Litica se nalazi između Lanišća i Račje Vasi. Na njoj je zabilježeno 5 križeva.

Prema Registru kulturnih dobara, unutar obuhvata Plana nalaze se preventivno zaštićena kulturna dobra: Crkva sv. Luke Evanđelista (sv. Blaž) u Brgudcu (P-5974) i već spomenuti arheološki lokalitet – Kaštel Rašpor (P-5781).

Crkva sv. Luke Evanđelista u Brgudcu smještena je na mjesnom groblju. Crkva poznata i kao crkva sv. Blaža, sagrađena je u 18. st. najvjerojatnije na temeljima starije crkve koja se spominje već 1580. god. Radi se o maloj pravokutnoj građevini sa zvonikom prigradenim na njezinom sjeverozapadnom kutu. Pročelja su jednostavno artikulirana malim prozorskim otvorima. Na zvoniku se nalazi gotičko zvono iz 14. st. Na južnom pročelju sačuvana su dva velika crvena križa, koja su prema kazivanju štitili selo od kuge.

Na području Općine Lanišće nalaze se i druge značajne sakralne građevine:

- **crkva sv. Mateja** u Slumu sa zidnim oslikom „a fresco“ i „a secco“ tehnikom i glagoljaškim natpisom iz 16. st.
- **kapelica sv. Marije** u Brgudcu iz 19. st.
- **župna crkva sv. Kancijana, Kancija i Kancijanile** u Lanišću iz početka 20. st.
- **crkva Blažene Djevice Marije** u Račjoj Vasi iz 16. st.
- **crkva sv. Lucije** u Trsteniku iz 16. st.
- **crkva sv. Martina** u Vodicama iz 19. st.
- **crkva sv. Križa** u Prapoćama iz 18. st.
- **crkva sv. Katarine** u Klenovčćaku
- **crkva sv. Trojstva** u Brestu iz 19. st.
- **crkva sv. Jelene** u Jelovicama iz 19. st.
- **kapelica sv. Ane** u Podgaćama iz 15. st.
- **kapelica sv. Nikole** u Rašporu iz 19. st., kao i

graditeljski sklopovi:

- **kaptažne građevine** izvora vode u Podgaćama i u Prapoćama te

civilne građevine:

- **rodna kuća jezikoslovca Josipa Ribarića u Vodicama**
- **kameni most u Danama.**

Zbog izuzetno značajnih činjenica koje su obilježile povijest Brgudca tijekom 2. svjetskog rata te bogatog etnografskog sadržaja, Općinsko vijeće Općine Lanišće je Brgudac proglasilo **spomen selom**, stoga se klasificira u kulturno dobro lokalnog značaja, kao memorijalno i povijesno područje (Odluka o proglašenju sela Brgudac spomen selom, Općinsko vijeće Općine Lanišće, Klasa: 612-01/04-01/04, Urbroj: 2106/02-02-02-04-02 od 02.11.2004. god.).

Kulturna dobra prikazana su simbolom po vrstama i klasifikaciji na kartografskom prikazu br. 3.1.4. "Graditeljska baština".

Osim navedenih lokaliteta i nalazišta, cijelo područje obuhvata Plana obiluje mnogobrojnim izvorima s pripadajućim česmama, lokvama, jamama, kao i kapelicama uz puteve, kažunima, dvorima, karburicama, japlenicama, tradicijskom arhitekturom te spomenicima i obilježjima vezanim za povijesne događaje i osobe.

1.1.2.3. Promet

~~Na nivou općine formirana je samo djelomično cestovna mreža:~~

~~Županijske ceste pravac:~~

~~—— Buzet – Vodice~~

~~—— Lupoglav – Lanišće – Trstenik – spoj sa cestom Buzet – Vodice~~

~~Lokalne ceste:~~

~~—— Lanišće – Podgaće – Prapoće~~

~~—— Pravac za Brgudac~~

~~—— Vodice – Jelovice~~

~~—— Pravac za Slum~~

Osim cestovnog prometa, na području Općine Lanišće nisu zastupljeni ostali vidovi prometovanja (željeznički i zračni promet).

Cestovni sustav Općine Lanišće čine javne ceste i ostale ceste koje nisu javne, s tim da se javne ceste, sukladno Odluci o razvrstavanju javnih cesta (NN103/17), na području Općine Lanišće, razvrstavaju na: županijske ceste i lokalne ceste, dok državnih cesta i autocesta nema.

Županijske ceste:

- ŽC5011 Vodice (Ž5012) – Brest – Buzet (D44),
- ŽC5012 G.P. Jelovice (gr. R. Slovenije) – Vodice – Permani (D8),
- ŽC5014 Ž5011 – Račja Vas – Lanišće – Lupoglav (D44).

Lokalne ceste:

- LC50035 Prapoće – Lanišće (Ž5014),
- LC50039 Ž5014 – Brgudac,
- LC50070 Brest (Ž5011) – Klenovšćak.

Prometna povezanost sa susjednom Republikom Slovenijom omogućena je putem dvaju graničnih prijelaza:

- stalni granični prijelaz za međunarodni promet putnika u cestovnom prometu između Republike Hrvatske i Republike Slovenije: Jelovice,
- stalni granični prijelaz za pogranični promet između Republike Hrvatske i Republike Slovenije: Slum.

Osim javnih cesta, na području Općine Lanišće nalazi se mreža ostalih cesta koje nisu javne (nerazvrstane ceste i ostale ceste), koje nadopunjavaju postojeću mrežu županijskih i lokalnih cesta.

U sklopu projekta „Istra Bike - bike&outdoor“, kao inovativnog te brzo rastućeg oblika turizma (cikloturizma), na području Općine Lanišće nalazi se i/ili prolazi 6 biciklističkih staza:

- 501 Po Istarskim Vrhovima,
- 503 Po obroncima Čićarije,
- 504 Pod Žbevnicom,
- 505 Put Rašporskih kapetana,
- 506 Buzet Sjever,
- 507 Bicikleton v Roč.

1.1.2.4. Energetika i ptt Elektroenergetika

~~Na prostoru općine Lanišće energetski sustav čine samo objekti za distribuciju električne energije odnosno nadzemni i podzemni vodovi naponske razine 20 kV i 0,4 kV te pripadne distribucijske transformatorske stanice 20/0,4 kV. Navedeni objekti dio su distribucijske mreže Hrvatske odnosno dio ukupnog elektroenergetskog sustava Hrvatske.~~ Na području Općine Lanišće elektroenergetski sustav čine elektroenergetske građevine za distribuciju električne energije: nadzemni i podzemni vodovi naponske razine 20 kV i 0,4 kV te pripadajuće transformatorske stanice 20/0,4 kV (16 trafostanica). Ukupna instalirana snaga trafostanica na području općine je 950 kVA. Elektroenergetska mreža je većim dijelom nadzemna.

Područje općine napaja se električnom energijom iz transformatorske stanice TS Buzet 110/20 kV, koja se nalazi na području Grada Buzeta.

Elektroenergetski sustav u općini organizacijski pripada Pogonu Buzet u sastavu distribucijskog područja Elektroistra Pula i dio je cjelokupnog elektroenergetskog sustava Republike Hrvatske.

U izdvojenom građevinskom području izvan naselja ugostiteljsko-turističke namjene - Raspadalica, postavljene su fotonaponske ploče („solarni paneli“) za direktnu pretvorbu sunčeve energije u električnu energiju, za vlastite potrebe.

~~Mreža 110 kV~~

~~Na području općine nema izgrađene mreže nazivnog napona 110 kV.~~

~~Mreža 35 kV~~

~~Na području općine nema izgrađene mreže nazivnog napona 35 kV.~~

~~Lokalne jedinice poštanske mreže nalaze se u Lanišću i Slumu, te područne telefonske centrale u Lanišću, Brgudcu, Klenovšćaku i Vodicama.~~

1.1.2.5. Elektroničke komunikacije i poštanska mreža

Osnovu javne nepokretne elektroničke komunikacijske mreže čine pristupni čvorovi u naseljima Lanišće, Vodice, Klenovšćak i Brgudac. Prijenos informacija (transmisija) između pristupnih čvorova obavlja se svjetlovodnim kabelima, osim sa pristupnim čvorom Brgudac koji putem radijske postaje na antenskom prihvatu ostvaruje bežičnu mikrovalnu vezu s radijskom postajom na Učki. Elektronički komunikacijski vodovi na području općine većim dijelom su podzemni.

Na području naselja Brest (na padinama brda Žbevnica) nalazi se samostojeći antenski stup sa baznom postajom u javnim pokretnim elektroničkim komunikacijskim mrežama.

Na području općine nema jedinica poštanske mreže - poštanskih ureda, već se poštanske usluge odvijaju putem poštanskog ureda u Buzetu.

1.1.2.6. Vodoopskrba i odvodnja

~~Samo dio naselja pokriven je sustavom "Istarskog Vodovoda" i to: Klenovšćak, Trstenik, Prapoće, Podgaće i Lanišće.~~

Općina Lanišće opskrbljuje se pitkom vodom iz sustava javne vodoopskrbe Sv. Ivan, putem vodospreme Brest kapaciteta $V = 600 \text{ m}^3$. Nedaleko vodospreme nalaze se prekidne komore PK Černehi i PK Kropinjak, koje imaju funkciju kontrole i regulacije tlaka u vodoopskrbnom sustavu.

Većina naselja priključena je na građevine javne vodoopskrbe. Izvan sustava javne vodoopskrbe su naselja Brest i Brgudac, koja se vodom opskrbljuju iz obližnjih kaptiranih izvora putem vlastite vodoopskrbne mreže.

U odnosu na ukupan broj od 329 stalnih stanovnika, na javni vodovod spojeno je 276 stanovnika, odnosno 83,89 % (2016. god.).

Na području općine postoji velik broj izvora vode, a u većini naselja postoje i građevine za zahvaćanje izvorske vode (kaptaže) koje predstavljaju dodatne izvore vode izvan sustava javne vodoopskrbe.

1.1.2.7. Odvodnja otpadnih voda

~~U općini Lanišće ne postoji izgrađeni sustav fekalne kanalizacije niti pročištač otpadnih voda.~~

Na području općine nema izvedenog sustava javne odvodnje niti uređaja za pročišćavanje otpadnih voda. Odvodnja otpadnih voda vrši se u postojeće septičke jame upitne vodotjesnosti ili se nepročišćene ispuštaju u okoliš.

Otpadne vode iz trenutno jedinog proizvodnog pogona na području općine - tvornice drvene ambalaže, ispuštaju se u septičku jamu.

1.1.2.8. Uređenje vodotoka (bujica) i drugih voda

Hidrografska mreža na području općine slabo je razvijena s obzirom da je područje najvećim dijelom izgrađeno od karbonatnih naslaga dobre propusnosti.

Na području flišnih naslaga registrirani su slijedeći površinski vodotoci:

1. vodotoci polja Lanišće–Podgaće–Prapoće: Lanišće, Lanišće I, Pokrovac, Radoški potok, Prapoće i nekoliko neimenovanih manjih vodotoka
2. Dane
3. Brest

Osnovna karakteristika ovih vodotoka je da su svi bujičnog karaktera, a otječu u ponore.

Tablica br. 12: Osnovni podaci o vodotocima i njihovoj uređenosti na području Općine Lanišće

Oznaka u VIS-u*	Naziv	Dužina toka** (km)	Sliv (km ²)***	Protok (m ³ /s) (povratni period)	Opis
vodotoci polja Lanišće-Podgaće-Prapoće					
U dolini Lanišće – Podgaće – Prapoće mogu se izdvojiti 3 ponorne zone: ponorna zona na istočnom rubu doline Mlake – Lanišće, ponorna zona u središnjem dijelu doline podno brda Osoje (Mlake - Podgaće) i ponorna zona Ponikve – Prapoće na zapadnom dijelu doline					
Sliv ponorne zone Mlake - Lanišće					
8.263	Lanišće	1,69	0,46	7,00 (50 g.p.p.)	Bujica Lanišće djelomično je uređena u dijelu kroz naselje otvorenim i zatvorenim kanalom, te mjestimičnim poprečnim građevinama: stepenica, propusti.
-	neimenovan	1,86	-	-	Glavni tok i pritoke su u prirodnom koritu, uređivane samo djelomično – cestovnim propustima radi zaštite prometnica.
Sliv ponorne zone Mlake - Podgaće					
8.261	Lanišće I	1,18	0,53	-	Bujica Lanišće I djelomično je uređena zemljanim kanalom u dijelu uz prometnicu Lanišće - Podgaće te mjestimičnim poprečnim građevinama: propustima.
8.261.2	Radoški potok	2,91	1,97	18,00 (100 g.p.p.)	Bujica Radoški potok uređena je u dolinskom dijelu toka, tj. nizvodno od propusta na cesti Lanišće - Podgaće, zemljanim kanalom djelomično sa pratećim nasipom radi zaštite poljoprivrednih površina te mjestimičnim poprečnim građevinama – propustima.
8.280	Pokrovac	2,65	0,91	11,30 (100 g.p.p.)	Bujica Pokrovac djelomično je uređena obalnim zidovima u dijelu kroz naselje Podgaće, zemljanim kanalom u dijelu kroz polje radi zaštite poljoprivrednih površina te mjestimičnim poprečnim građevinama – propustima.
Sliv ponorne zone Ponikve-Prapoće					

8.283	Prapoće	1,25	1,03	13,00 (100 g.p.p.)	Bujica Prapoće uređivana je samo djelomično: betonskim kanalom rubom doline prema ponornoj zoni Prapoće – Ponikve, mjestimičnim obalnim suhozidima te poprečnim građevinama - cestovnim propustima
8.275	Dane	1,81	1,95	-	Bujica Dane djelomično je uređivana u dijelu kroz naselje trapeznim kanalom obloženim kamenom te mjestimičnim poprečnim građevinama: pregrada, stepenice, propusti.
8.599	Brest	1,77	-	-	Bujica je u dolinskom dijelu toka djelomično uređena zemljanim kanalom i natkrivenim betonskim kanalom, te mjestimičnim propustima, dok je u izvorišnom dijelu toka izgrađen veći broj protuerozijskih pregrada u suhozidu

* VIS (Vodoprivredni informacijski sustav)

** dužina glavnog toka

- nema podataka

*** površina sliva za karakteristične točke donjeg dijela toka prema projektnoj dokumentaciji

1.1.2.9. Postupanje s otpadom

Na području Općine Lanišće ne postoji odlagalište otpada. U postupanju s otpadom, područje općine gravitira građevinskom području za gospodarenje otpadom „Griža“ u Gradu Buzetu.

Komunalni otpad s područja općine prikuplja se putem spremnika za miješani komunalni otpad koji obuhvaća miješani i biorazgradivi otpad te putem posebnih spremnika za odvojeno prikupljanje posebnih vrsta komunalnog otpada (papir i karton, plastični i metalni ambalažni otpad, stakleni ambalažni otpad). Spremnici su postavljeni na izdvojenim lokacijama javnih površina naselja (uz prometnice) tzv. „zelenim otocima“.

Ostale posebne vrste komunalnog otpada (iskoristive i problematične otpadne tvari iz domaćinstava) prikupljaju se putem reciklažnog dvorišta „Griža“.

Na području Općine Lanišće trenutačno se ne provodi odvojeno prikupljanje biorazgradivog komunalnog otpada.

Otpad iz spremnika za miješani komunalni otpad (ostatni komunalni otpad), odvozi se u pretovarnu stanicu (transfer stanicu) unutar GP „Griža“, iz koje se nakon pripreme prevozi prema mjestu njegove uporabe ili zbrinjavanja, odnosno prema Županijskom centru za gospodarenje otpadom (ŽCGO) Kaštijun.

Odvojeno prikupljene vrste komunalnog otpada i neopasni proizvodni otpad s područja općine privremeno se skladišti unutar reciklažnog dvorišta u sklopu GP „Griža“, a zbrinjava se putem tvrtki ovlaštenih za njihovo zbrinjavanje/oporabu.

1.1.3. PLANSKI POKAZATELJI I OBVEZE IZ DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA ŠIREG PODRUČJA I OCJENA POSTOJEĆIH PROSTORNIH PLANOVA

Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske na području Općine Lanišće predviđeno je očuvanje biosfere i osobitih vrijednosti prostora na kojima treba uspostaviti jedinstvene kriterije zaštite prostora i okoliša.

Prostornim planom Istarske županije na ~~teritoriji~~ području Općine Lanišće određeni su ~~sljedeći~~ sljedeće ~~prostori~~ građevina građevine, zahvati i površine od važnosti za državu i županiju i to:

Građevine, zahvati i površine od važnosti za RH :

~~Članak 33.~~

~~Građevine i kompleksi za potrebe obrane:~~

~~građevine kod naselja Brgudae~~

~~Park prirode:~~

~~— Park prirode Učka~~

- ~~• stalni granični prijelaz za međunarodni promet putnika u cestovnom prometu između Republike Hrvatske i Republike Slovenije: Jelovice,~~
- ~~• stalni granični prijelaz za pogranični promet između Republike Hrvatske i Republike Slovenije: Slum,~~
- ~~• elektronička komunikacijska infrastruktura i povezana oprema javnih komunikacijskih mreža pokretnih komunikacija,~~
- ~~• prijenosni dalekovod 2x400 kV Plomin-Melina,~~
- ~~• područje obuhvata ekološke mreže-NATURA 2000, parka prirode i posebnih botaničkih rezervata.~~

Građevine, zahvati i površine od važnosti za Istarsku županiju :

~~Članak 34.~~

~~Županijske ceste :~~

- ~~— Lupoglav – Lanišće – Dane – Vodice (postojeća),~~
- ~~— Vodice – granični prijelaz Jelovice (postojeća),~~
- ~~— Buzet – Brest – Dane (postojeća),~~
- ~~— Vodice – Mune (postojeća),~~
- ~~— Račja Vas – Veprinac (cesta u funkciji park šume Učka).~~

~~Granični cestovni prijelazi za pogranični promet:~~

- ~~— Brest – Dane,~~
- ~~— Vodice.~~

~~Letilišta – sportske zračne luke:~~

- ~~— Slum – Raspadalica,~~
- ~~— Brest kod Lupoglava,~~
- ~~— Račja Vas.~~

~~Eksploatacijska polja mineralnih sirovina predviđena ovim Planom (E3)~~

- ~~• županijske ceste:~~
 - ~~- ŽC5011 Vodice (Ž5012) – Brest – Buzet (D44),~~
 - ~~- ŽC5012 G.P. Jelovice (gr. R. Slovenije) – Vodice – Permani (D8),~~

- ŽC5014 Ž5011 – Račja Vas – Lanišće – Lupoglav (D44),
- ŽC5014 (Račja Vas) – Granica Primorsko-goranske županije (planirana),
- ŽC5011 – prespoj (planirana).
- lokalne ceste:
 - LC50035 Prapoće – Lanišće (Ž5014),
 - LC50039 Ž5014 – Brgudac,
 - LC50070 Brest (Ž5011) – Klenovščak,
 - LC50070 (Klenovščak) – LC50035 (Prapoće) (planirana).
- helidrom Fineda (planirani)
- elektronički komunikacijski vodovi koji spajaju pristupne čvorove i pristupni čvorovi
- regulacijske i zaštitne vodne građevine na vodama 2. reda
- vodne građevine vodoopskrbnog sustava Sveti Ivan (vodospreme, prekidne komore, vodoopskrbni cjevovodi i dr.)
- dalekovod 2x110kV Buzet-EVP Jurdani–Pehlin
- dalekovodi 20 kV s transformatorskim stanicama na tim dalekovodima
- letjelište zmajeva Rspadalica
- planinarski domovi
- polivalentni sportsko-rekreacijski centar Rspadlica
- turistička razvojna područja Jelovice, Trstenik, Rspadalica, Burgudac
- eksploatacijsko polje tehničko-građevnog kamena Martinjak
- mobilno reciklažno dvorište

~~Prostornim planom Istarske županije predviđeno je izvan granica Općine Lanišće na mjestu postojeće TS 35/20 kV Buzet izgraditi 110 kV postrojenje, pa će tako postojeća transformatorska stanica postati TS 110/20 kV BUZET. Napajanje buduće transformatorske stanice 110/20 kV biti će iz TS 110/35/10(20) kV PAZIN i iz TS 110/35/10 kV BUJE preko postojećih 110 kV nadzemnih vodova.~~

~~Navedena transformatorska stanica važna je zbog toga što se iz nje električnom energijom napaja čitavo područje Općine Lanišće.~~

~~Prostornim planom Istarske županije predviđen je koridor 400 kV dalekovoda "u istraživanju" kao moguća 400 kV veza sa susjednim državama.~~

~~Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske na području općine Lanišće predviđeno je očuvanje biosfere i osobitih vrijednosti prostora na kojima treba uspostaviti jedinstvene kriterije zaštite prostora i okoliša.~~

~~Prostorni plan Istarske županije na prostoru općine Lanišće predviđa obnovu poljoprivrede, stočarstva te razvoj turizma.~~

~~Općinu Lanišće obuhvaćao je prostorni plan (bivše) općine Buzet. Analize i dio prostornih rješenja ugrađeni su u ovaj Prostorni plan uređenja općine Lanišće.~~

~~Prostorni plan uređenja općine Lanišće Ove Izmjene i dopune PPUO-a, za razliku od dosadašnjih PPUO-a planova, ima mogućnost pobliže odrediti razvojne osnove omogućuju redefiniranje razvojnih potreba općine, u skladu s mogućnostima i potrebama općine, te ugraditi novim saznanjima i prostornim potrebama za razvoj općine.~~

~~Za razvoj na području općine Lanišće opravdano je tražiti planirano povećanje površina za gospodarske djelatnosti kao što su stočarstvo, turizam te površine za smještaj drugih tercijarnih i kvartalnih djelatnosti.~~

U proteklom razdoblju na području općine nije izrađen niti jedan detaljni plan uređenja, kao niti urbanistički plan uređenja.

~~Prostornim planom Istarske županije predviđeno je izvan granica Općine Lanišće na mjestu postojeće TS 35/20 kV Buzet izgraditi 110 kV postrojenje, pa će tako postojeća transformatorska stanica postati TS 110/20 kV BUZET. Napajanje buduće transformatorske stanice 110/20 kV biti će iz TS 110/35/10(20) kV PAZIN i iz TS 110/35/10 kV BUJE preko postojećih 110 kV nadzemnih vodova.~~

~~Navedena transformatorska stanica važna je zbog toga što se iz nje električnom energijom napaja čitavo područje Općine Lanišće.~~

~~Prostornim planom Istarske županije predviđen je koridor 400 kV dalekovoda "u istraživanju" kao moguća 400 kV veza sa susjednim državama.~~

1.1.4. OCJENA STANJA, MOGUĆNOSTI I OGRANIČENJA RAZVOJA U ODNOSU NA DEMOGRAFSKE I GOSPODARSKE PODATKE TE PROSTORNE POKAZATELJE

1.1.4.1. Demografska ~~slika~~ obilježja područja općine

Popisi stanovništva 1991., 2001. i 2011. godine ~~potvrdio je~~ potvrdili su nepovoljnu demografsku sliku za područje Općine Lanišće. ~~Slična je situacija danas vidljiva i iz analize demografskih podataka prema popisu za 2001.~~ Demografska kretanja prema pokazateljima iz popisa 2011. u 2001., prikazuju apsolutni pad broja žitelja, pogoršanje starosne strukture i pad udjela aktivnog stanovništva. Sve to zahtjeva bitnu intervenciju kako u prostoru tako i u gospodarstvu kako bi se na ~~sustavna~~ ~~sustavan~~ način suzbilo daljnje odumiranje naselja.

Analiza ~~dostupnih~~ podataka prema popisu iz 2001. 2011. god., ukazuje da Općina Lanišće ~~danas~~ broji 398 žitelja, 329 stanovnika. Od toga su 53 % žene a 47 % muškarci, broja je 47,7% žena i 52,3% muškaraca.

Dobni sastav i broj stanovnika po naseljima Općine Lanišće ~~zorno je~~ prikazan je u ~~†~~Tablici broj 1. 13.

~~— Tablica broj 1., Starosna struktura Općine Lanišće, 3 osnovne grupe~~

Naselje popisa	0-19	20-59	60 i više		nepoznati	Ukupno
Općina Lanišće	74,00	151,00	173,00		-	398,00
-	-	-	-			-
Naselja	-	-	-			-
Brest	14	19	15		-	48
Brgudac	3	2	7		-	12
Dane	0	3	9		-	12
Jelovice	1	8	10		-	19
Klenovšćak	0	2	4		-	6
Kropinjak	1	3	7		-	11
Lanišće	23	39	32		-	94
Podgaće	9	24	13		-	46
Prapoće	8	8	16		-	32
Račja Vas	1	16	17		-	34

Rašpor	2	2	13	-	17
Slum	7	13	11	-	31
Trstenik	0	0	4	-	4
Vodice	5	12	15	-	32

Izvor: www.dzs.hr, popis 2001.

Tablica br. 13: Broj stanovnika i starosna struktura stanovništva

Naselja	Rasponi godina			Ukupno
	15-19	20-59	60 i više	
Brest	2	22	15	39
Brgudac	3	4	7	14
Dane	0	2	7	9
Jelovice	2	8	7	17
Klenovšćak	0	3	3	6
Kropinjak	0	2	2	4
Lanišće	14	43	31	88
Podgaće	9	30	13	52
Prapoće	5	12	11	28
Račja Vas	2	11	12	25
Rašpor	0	0	3	3
Slum	3	11	10	24
Trstenik	0	1	3	4
Vodice	0	7	9	16
Općina Lanišće	40	156	133	329

Izvor: DZS, popis 2011. god.

Stanovništvo Općine Lanišće živi u 14 naselja koja se ~~ukupno~~ sastoje iz ~~182~~ 142 domaćinstva u odnosu na ~~274~~ 182 evidentirana prema popisu ~~1991~~ iz 2001. god., od kojih većina ima obilježje poljoprivrednog ~~penzionerskog~~ domaćinstva. Prema popisu stanovnika iz 2011. god., ~~a~~ aktivno stanovništvo starije od 15 godina broji ~~120~~ 299 osoba, od kojih ~~njih 90~~ obavlja ~~razna zanimanja~~ kojeg je broja zaposleno 102 osobe. ~~Aktivno stanovništvo Općine Lanišće prema popisu iz 2001., čini 30,15 % ukupnog stanovništva općine, dok je aktivnog ženskog stanovništva kao udjela u ukupnom stanovništvu svega 16,98 %.~~

Prema popisu DZS-a iz 2011. god., u Općini Lanišće povremeno se koristi 131 stan (tzv. „vikendaštvo“).

~~Očekivani i mogući razvitak može promijeniti nepovoljno kretanje broja stanovnika i poboljšati demografsku sliku općine. Treba postići da stručni i radno sposobni žitelji ne napuštaju područja općine, što se sada u pravilu događa. Zaertani Planirani razvitak turizma, stočarstva, poljoprivrede, prerade drva, ~~sitnog~~ kućnog obrtništva i drugo, mogli bi omogućiti povratak radno sposobnog stanovništva i donekle potaknuti novo naseljavanje područja općine. Podaci u ~~sljedećoj~~ sljedećoj tablici ukazuju na ~~poraznu~~ nezadovoljavajuću stručno-obrazovnu strukturu stanovništva Općine Lanišće.~~

~~Tablica broj 2. Stanovnici prema stručnoj spremi i izobrazbi, samo stanovništvo starije od 15 godina, Općina Lanišće~~

Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Općine Lanišće

Općina	Spol	Ukupan broj stanovnika iznad 15 godina starosti	Bez osnovne škole ili nekoliko razreda OŠ	U %- od ukupnog broja st. Iznad 15 godina starosti i više	Osnovna škola	U %- od ukupnog broja st. Iznad 15 godina starosti i više	Srednja škola	U %- od ukupnog broja st. Iznad 15 godina starosti i više	Više i visoke škole, akademije, magisteriji i doktorati	U %- od ukupnog broja st. Iznad 15 godina starosti i više
Lanišće	sv.	342,00	154,00	45,03	98,00	28,65	83,00	24,27	7,00	2,05
	m	159,00	50,00	31,45	44,00	27,67	59,00	37,11	6,00	3,77
	ž	183,00	104,00	56,83	54,00	29,51	24,00	13,11	1,00	0,55

Izvor: www.dzs.hr, popis 2001.

Tablica br. 14 : Broj stanovnika prema stručnoj spremi i izobrazbi (stanovništvo starije od 15 godina)

	Spol	Ukupan broj stanovnika iznad 15 godina starosti	Bez osnovne škole	Osnovna škola	Srednja škola	Više i visoke škole, akademije i doktorati
Općina Lanišće	ž	142	31	61	38	12
	m	157	14	40	91	12
	ukupno	299	45	101	129	24

Izvor: DSZ, popis 2011. god.

Iz podataka u prethodnoj tablici moguće je isčitati proizlazi da, je prema podacima iz popisa 2001., popisu stanovništva iz 2011. god., u Općini Lanišće danas 45 % 15% stanovnika bez bilo koje izobrazbe odnosno sa nekoliko razreda osnovne škole. nije završilo osnovnu školu, 28,65 34 % stanovnika općine ima samo osnovnu školu, dok njih 24,27 43 % ima srednju školu te samo 2,05 8 % stanovnika ima neku višu izobrazbu, fakultet, akademiju, i ili sl. Ovakvi porazni podaci mogu se staviti u vezu sa veoma visokim udjelom starijeg stanovništva, jer je 43 % od ukupnog broja stanovnika danas starije od 60 godina. Ovi podaci ukazuju na to da Općina Lanišće ima lošiju obrazovnu strukturu u odnosu na prosjek Istarske županije (manje od 1% stanovnika bez osnovne škole), što se može objasniti visokim udjelom starijeg stanovništva s nižim stupnjem obrazovanja. Osim navedenog, detaljnijom analizom prikupljenih podataka, u Općini Lanišće svega 23,37 % od ukupnog broja stanovnika ostvaruje prihode od rada, dok prihode od mirovine stječe 34,17 % stanovnika. Ostatak stanovništva 42,46 % ne ostvaruje nikakve ili gotovo nikakve prihode, što dodatno negativno utječe na demografsku i gospodarsku sliku općine.

Glede narodnosnog sastava žitelja Prema narodnosnoj strukturi stanovnika Općine Lanišće, 95,23 92,4 % stanovnika izjasnilo se kao Hrvati, dok su ostale nacionalne manjine nezastupljene ili vrlo malo zastupljene u odnosu na druge istarske gradove, osobito gradove na zapadnoj obali poluotoka.

Tablica broj 3. Stanovnici prema narodnosnom sastavu, Općina Lanišće

Općina	Ukupno	Hrvati	Slovenci	Srbi	Talijani	Ostali	Nisu se izjasnili, ili su se izjasnili u smislu regionalne pripadnosti
Lanišće	398	379	2	1	0	1	15

U-% od ukupnog broja stanovnika općine	-100,00	-95,23	-0,50	-0,25	—	-0,25	3,77
--	---------	--------	-------	-------	---	-------	------

Izvor: www.dzs.hr, popis 2001.

Tablice u nastavku pokazuju strukturu kućanstava u Općini Lanišće. U najvećem broju kućanstava, prema popisu iz 2001. 2011. god., prevladava po jedan član, a zatim slijede kućanstva sa 2 sa dva i više članova. Ovo **potenje** ukazuje na potrebu revitalizacije i ponovnog oživljavanja, kako gospodarskih, tako i turističkih resursa općine, kako bi se kućanstva sa **pe** jednim članom, najvjerojatnije starijom osobom, sa minimalnim prihodima od mirovine, obnovila i revitalizirala u korist budućeg opstanka Općine Lanišće.

— Tablica broj 4. Kućanstva prema obiteljskom sastavu, Općina Lanišće

Općina	Ukupno kućanstva	Ukupno obiteljskih kućanstava	2 člana	3 člana	4 člana	5 i više članova
Općina Lanišće	182	96	44	19	12	21
Naselja	-	-	-	-	-	-
Brest	16	11	4	1	2	4
Brgudac	7	2	1	-	-	1
Dane	9	3	3	-	-	0
Jelovice	9	4	1	1	1	1
Klenovšćak	3	1	-	-	1	0
Kropinjak	7	3	2	1	-	0
Lanišće	40	24	11	5	4	4
Podgaće	16	12	3	3	3	3
Prapoće	15	6	2	2	-	2
Račja Vas	19	10	7	2	-	1
Rašpor	8	5	3	1	-	1
Slun	14	7	3	1	1	2
Trstenik	3	-	-	-	-	0
Vodice	16	8	4	2	-	2

Izvor: www.dzs.hr, popis 2001.

— Tablica broj 5. Kućanstva prema broju članova, Općina Lanišće

Općina	Ukupno	Broj članova				
		1	2	3	4	5 i više
Općina Lanišće	182	83	47	19	12	21
U-% od ukupnog broja kućanstava	-	-45,60	-25,82	-10,44	-6,59	-11,54

Izvor: www.dzs.hr, popis 2001.

Tablica br. 15: Broj kućanstava prema broju članova

	Ukupno	Broj članova kućanstava					Prosječan broj osoba u kućanstvu
		1	2	3	4	5 i više	
Broj kućanstava	142	57	41	10	19	15	2,32
Broj osoba	329	57	82	30	76	84	
U % od ukupnog broja kućanstava	100%	40%	29%	7%	13%	11%	

Izvor: DZS, popis 2011. god.

~~Rješavanje osnovnih životnih elemenata naselja kao što je infrastruktura, opskrba vodom, prioritet je budućeg razvoja i osnovni čimbenik opstanka općine Lanišće. Uz rješavanje problema s infrastrukturom, veliku pažnju potrebno je usmjeriti na izobrazbu i zadržavanje mladih osoba, te kroz prostorni plan općine omogućiti adekvatni gospodarski, turistički i poljoprivredni razvoj.~~

Iz rezultata analize demografskog stanja može se zaključiti da je područje Općine Lanišće u pravom smislu emigracijska i depopulacijska zona, tako da prijeti potpuno ~~pražnjene nekih naselja~~ cca 4 stan./km², izumiranje naselja sa manje od 10 stanovnika, kao što su: Dane, Klenovšćak, Kropinjak, Rašpor i Trstenik.

Ovakvo se kretanje stanovnika odrazilo na njegovu strukturu, posebno dobnu, tako da ~~ovu emigracijsku ili depopulacijsku zonu naseljava~~ Općinu Lanišće naseljava velik broj ~~izrazito staro~~ stanovništva srednje i starije dobi (50 i više godina).

Iz svih pokazatelja može se zaključiti:

- da područje općine ~~Lanišće~~ predstavlja depopulacijsko područje,
- da se demografska slika ne poboljšava,
- da još uvijek postoji tendencija napuštanja općine.
- ~~da se u narednom vremenskom periodu može očekivati zaustavljanje daljeg smanjenja stanovništva i njegov blagi porast, (manji porast u naselju Lanišće).~~

2. 1.1.4.2. Prirodni uvjeti i izvori na području resursi područja općine

~~Općina Lanišće se nalazi u značajnom i prijelaznom razvojnom razdoblju. Novo utvrđeni prirodni i djelomično stvoreni resursi mogu potpuno promijeniti razvojnu sliku općine.~~

Prostor Općine Lanišće ~~je raznolik. Razlikuje se može se razgraničiti na prostorna~~ zaravan u potezu Slum -Brgudac i brežuljkasti ~~prostor~~ dio u potezu Brgudac - Jelovice.

Najznačajniji prirodni resursi ~~Ćićarije~~ Općine Lanišće su šume, pašnjaci, plodno tlo, površinske i podzemne vode, prirodne cjeline zaštićene zbog svojih osobitih vrijednosti, divlje životinje i ptice te planinska klima i čisti zrak, rezerve kamena, ljekovito bilje i stalni vjetar.

POLJOPRIVREDA

U Istarskoj županiji[†] ukupno je registrirano 13.534 poljoprivrednih kućanstava te 72 poslovna subjekta koji se bave isključivo poljoprivredom. Ukupno se u poljoprivredne namjene koristi 24.643,16 ha, od toga 22.040 ha otpada na poljoprivredna kućanstva a 2.603 na poslovne subjekte.

Općina Lanišće, prema popisu poljoprivrednih kućanstava u 2003., raspolaže sa 80 poljoprivrednih kućanstava, koje ukupno raspolažu sa 533 ha zemljišta, od čega se za poljoprivrednu proizvodnju koristi 359 ha.

Tablica broj— Poljoprivredna kućanstva prema korištenom i ukupno raspoloživo zemljištu.

Skupine poljoprivrednih kućanstava prema ukupno raspoloživom zemljištu	Broj kućanstava	Ukupno raspoloživa površina zemljišta, ha (3+7)	Korišteno poljoprivredno zemljište, ha				Ostalo zemljište, ha	Broj parcela korištenoga poljoprivrednog zemljišta
			ukupno korišteno (4+5-6)	u vlasništvu	uzeto u zakup	dano u zakup		
-								
Lanišće	80	533,05	173,79	156,62	17,68	0,51	359,26	734

www.dzs.hr, popis 2003.

Iz priloženih podataka vidljivo je da se od ukupno raspoloživog poljoprivredno zemljišta, za poljoprivrednu proizvodnju u općini Lanišće koristi 32 %. Od se poljoprivredno koristi 13,67 ha oranica i vrtova, 0,7 ha povrtnjaka, 107,4 ha livada, 51,5 ha pašnjaka, dok je samo 0,52 ha iskorišteno za dugogodišnje nasade, voćnjake. Maslinici i vinogradi nisu prisutni u Općini Lanišće zbog klimatskih i terenskih uvjeta. Od ukupno neobrađenog zemljišta, 359,26 ha, 72,3 ha otpada na poljoprivredno zemljište a ostatak, 284 ha na šumsko zemljište. Od ukupnog obrađenog poljoprivrednog zemljišta, tek je 0,01 ha navodnjavan dok se ostalo zemljište ne navodnjava. Kod dugogodišnjih nasada i voćnjaka prevladavaju nasadi šljiva, jabuka, kruška i trešanja.

Najčešće kulture koje se uzgajaju na oranicama i vrtovima u Općini Lanišće jesu žitarice sa 1,14 ha, krumpir sa 5,82 h Iz priloženih podataka vidljivo je da se od ukupno raspoloživog poljoprivredno zemljišta, za poljoprivrednu proizvodnju u općini Lanišće koristi 32 %. Od se poljoprivredno koristi 13,67 ha oranica i vrtova, 0,7 ha povrtnjaka, 107,4 ha livada, 51,5 ha pašnjaka, dok je samo 0,52 ha iskorišteno za dugogodišnje nasade, voćnjake. Maslinici i vinogradi nisu prisutni u Općini Lanišće zbog klimatskih i terenskih uvjeta. Od ukupno neobrađenog zemljišta, 359,26 ha, 72,3 ha otpada na poljoprivredno zemljište a ostatak, 284 ha na šumsko zemljište. Od ukupnog obrađenog poljoprivrednog zemljišta, tek je 0,01 ha navodnjavan dok se ostalo zemljište ne navodnjava. Kod dugogodišnjih nasada i voćnjaka

[†]Popis poljoprivrednih kućanstava 2003

prevladavaju nasadi šljiva, jabuka, kruška i trešanja.

Najčešće kulture koje se uzgajaju na oranicama i vrtovima u Općini Lanišće jesu žitarice sa 1,14 ha, krumpir sa 5,82 ha, te krmno bilje za 6,15 ha nasada. Ostale kulture se ne navode jer se uzgajaju u veoma malim količinama pa su u kontekstu ovog teksta izostavljene.

a, te krmno bilje za 6,15 ha nasada. Ostale kulture se ne navode jer se uzgajaju u veoma malim količinama pa su u kontekstu ovog teksta izostavljene.

STOČARSTVO

Na nivou županije, stočarstvo nije među primarnim poljoprivrednim granama, no sveukupno sagledavajući, u Istarskoj županiji prema popisu poljoprivrede iz 2003., registrirano je 7.516 goveda, 11.915 svinja te 968.062 peradi. Od ukupnog broja goveda, 85 % nalazi se u poljoprivrednim kućanstvima a ostalo u sklopu poslovnih subjekata. Isto vrijedi i za uzgoj svinja, gdje se gotov 99 % uzgoja vrši u poljoprivrednim kućanstvima. Kod peradarstva je prema prikupljenim podacima slika nešto drugačija. Tako je prema podacima u 2003., 63 % uzgoja peradi ostvareno kroz poslovne subjekte a ostatak, dakle manji dio u okviru poljoprivrednih kućanstava.

Područje općina Lanišće posebno je pogodno za razvoj stočarstva. Površina za ispašu ovaca, goveda, koza i druge stoke. Slijedeće tablice pokazuju osnovne podatke o razvijenosti stočarstva i peradarstva Općine Lanišće prema popisu poljoprivrednih kućanstava iz 2003.

Tablica broj— Poljoprivredna kućanstva prema broju stoke/peradi i ostalog

Općina Lanišće	Kućanstva prema površini poljoprivrednog zemljišta	U % o ukupnog broja prema korištenju poljoprivrednog zemljišta	broj konja	broj mazgi, mula	broj goveda	broj ovaca i koza	broj svinja	broj peradi	broj košnica pčela
Ukupno	182	100,00	15	2	78	138	71	423	0
bez zemlje	59	32,42	4	0	4	9	0	67	0
do 0,10 ha	2	1,10	0	0	0	2	0	10	0
0,11 do 0,50 ha	0	-	-	-	-	-	-	-	-
0,51 do 1,00 ha	14	7,69	0	0	1	2	0	24	0
1,01 do 3,00 ha	32	17,58	0	0	9	39	1	60	0
3,01 do 5,00 ha	19	10,44	0	1	6	0	0	24	0
5,01 do 8,00 ha	12	6,59	0	0	13	0	0	36	0
8,01 do 10,00 ha	12	6,59	3	0	9	4	0	48	0
preko 10,00 ha	32	17,58	8	1	36	82	70	154	0

~~Izvor: www.dzs.hr, popis 2001.~~

Poljoprivreda

U Općini Lanišće, prema popisu iz 2011. god., poljoprivredno zemljište koristi 87 kućanstava od ukupno 142 kućanstva. U djelatnosti poljoprivrede i šumarstva zaposleno je 14 osoba.

Područje Općine Lanišće posebno je značajno za razvoj stočarstva s obzirom na velike površine pogodne za ispašu goveda, ovaca, koza i sl.

Šumarstvo i lovstvo

Šume koje zauzimaju najveći dio područja općine, ~~su~~ u dobrom ~~su~~ stanju. Uglavnom su to niske termofilne šume i šikare hrasta medunca i crnog graba (*Ostryo-Quercetum pubescentis*), a u višim te sjeveru izloženim nižim dijelovima ~~pojedinih~~ obronaka, visoke bukove šume (*Seslerio-Fagetum Wraber*).

Relativno velike površine zasađene su crnogoričnim vrstama, od kojih je najzastupljeniji crni bor (*Pinus nigra*).

Na ~~eijelom~~ području Općine Lanišće ~~ustanovljeno~~ registrirano je lovište "Ćićarija" ukupne površine ~~13398~~ 14.454 ha (14.272 ha na području Općine Lanišće, 69 ha na području Grada Buzeta te 113 ha na području Općine Lupoglav) kojim gospodari ~~lokalno~~ lovačko društvo Ćićarija Lanišće. Glavne vrste divljači na ovom području su: jelen, srna, divlja svinja, smeđi medvjed i zec.

3.1.1.4.3. Društvene djelatnosti

Ocjena stanja i kapaciteta ~~javnih i društvenih djelatnosti~~ u Općini Lanišće, kao što su: upravne, socijalne, ~~predškolski odgoj, školstvo, zdravstvo, kultura, sport i rekreacija.~~ zdravstvene, predškolske, školske, kulturne, znanstvene, vjerske, sportske i druge djelatnosti su:

Predškolske ~~ustavove-ustanove~~

~~Prdeškolska ustanova nalazi se u naselju Lanišće u sklopu osnovne škole.~~

Općina Lanišće na svojem području nema ustanova za predškolski odgoj, pa potrebu svojeg stanovništva za predškolskim odgojem rješava u susjednim ili udaljenijim općinama i gradovima, na način da sudjeluju u sufinanciranju smještaja djece u predškolskim ustanovama.

Školstvo

~~Osnovna škola nalazi se u sklopu naselja Lanišće.~~ U naselju Lanišće uspostavljena je područna škola, u kojoj se održava nastava od 1.-4. razrada osnovne škole, u sklopu matične osnovne škole „Vazmoslav Gržalja“ iz Buzeta.

~~Ostale školske zgrade u naseljima Račja Vas, Trstenik, Brest, Slum i Vodice nisu u funkciji.~~

Socijalna skrb

U naselju Lanišće organiziran je dislocirani dnevni boravak za starije osobe.

Kultura i znanost

Na ~~području~~ području Općine Lanišće postoji društveni dom u naseljima Brgudac, Račja Vas, Brest, Prapoće i ~~Dane~~. Slum.

U naselju Vodice izgrađen je znanstveno edukacijski centar „Speleo kuća“ u svrhu edukacije i promocije zaštite prirode i okoliša te proučavanja krša.

U naselju Podgaće, na k.č. 488 k.o. Lanišće, organizirano je Dobrovoljno vatrogasno društvo „Ćićarija“.

Zdravstvo

Zdravstvena stanica nalazi se u općinskom ~~središtu~~ sjedištu, u naselju Lanišće.

Sport

U sklopu osnovne škole u naselju Lanišće postoji polivalentni sportski teren u funkciji škole i naselja.

U naseljima Lanišće, Podgaće i Brest izgrađena su igrališta za boćanje.

U naselju Dane djeluje sjedište lovačkog društva „Ćićarija“, na k.č. 129 zgr. k.o. Dane.

4. 1.1.4.4. Infrastrukturni sustavi

Promet

~~Postojeća cestovna mreža djelomično zadovoljava potrebe stanovništva~~

~~Stoga je potrebno predložiti novi sustav cestovne mreže kako bi se zadovoljio planirani razvoj općine posebice veza sa državnom granicom u Jelovicama sa Slovenijom i županijsko povezivanje sa Primorsko-goranskom županijom.~~

Najznačajniji vid prometovanja na području Općine Lanišće je cestovni promet, dok ostali oblici prometa poput željezničkog i zračnog prometa nisu zastupljeni.

Okosnicu cestovnog sustava Općine Lanišće čine javne ceste razvrstane kao županijske i lokalne ceste, dok autocesta i državnih cesta nema. Najznačajniji cestovni pravci: Lupoglav - Lanišće - Vodice - Jelovice - G.R. Slovenije i Buzet – Brest – Lanišće, ostvareni su putem županijskih cesta ŽC5011, ŽC5012 i ŽC5014 te istodobno imaju funkciju međuopćinskog, međužupanijskog te međudržavnog povezivanja. Mreža lokalnih prometnica sačinjena je od lokalnih cesta: LC50035, LC50039 i LC50070, koje nadopunjuju postojeću mrežu županijskih cesta te povezuju naselja unutar Općine Lanišće.

Ukupna duljina cestovne mreže Općine Lanišće iznosi 55,43 km od čega se 45,11 km (81%) odnosi na županijske ceste, a 10,32 km (19%) na lokalne ceste. Cestovna gustoća na razini općine iznosi 0,38 km/km² što je gotovo dvostruko manje od prosjeka Istarske županije te se može zaključiti da postojeća cestovna mreža djelomično zadovoljava potrebe ionako malobrojnog stanovništva.

Osim javnih cesta, na području Općine Lanišće nalazi se 50-tak kilometara ostalih cesta koje nisu javne (nerazvrstane ceste i ostale ceste), koje se funkcionalno nadovezuju na postojeću cestovnu mrežu javnih prometnica, omogućavajući pritom bolju povezanost između naselja.

Tablica br. 16: Duljine javnih cesta na području Općine Lanišće

Duljina javnih cesta na području Općine Lanišće			
Županijske ceste			
Red. br.	Oznaka ceste	Opis ceste	Duljina ceste (km)
1.	ŽC 5011	Vodice (Ž5012) – Brest - Buzet (D44)	16,05
2.	ŽC 5012	G.P.Jelovice (gr.R.Slovenije)-Vodice-Permani(D8)	13,38
3.	ŽC 5014	Ž5011 - Račja Vas- Lanišće - Lupoglav (D44)	15,68
Duljina županijskih cesta:			45,11
Lokalne ceste			
4.	LC 50035	Prapoće – Lanišće (Ž5014)	4,12
5.	LC 50039	Ž5014 - Brgudac	3,59
6.	LC 50070	Brest (Ž5011) - Klenovšćak	2,61
Duljina lokalnih cesta:			10,32
Sveukupno:			55,43

Izvor: Odluka o razvrstavanju javnih cesta (NN103/17)

Vodeći razvojni problemi i ograničavajuće prostorno - razvojne karakteristike cestovne mreže Općine Lanišće jesu:

- nedostatak planske izgradnje, odnosno nepostojanje državnih cesta u funkciji uspostavljanja cjelovite prometne povezanosti Općine Lanišće,
- mreža županijskih i lokalnih cesta pretežito ne zadovoljava sigurnosne i tehničke uvjete (pretežito loše građevinsko stanje, niska razina tehničkog standarda i opremljenosti – horizontalne i vertikalne krivine, nagibi niveleta, širina kolnika, nosivost, nedostatna prometna signalizacija i oprema - naročito zaštitne odbojne ograde i smjerokazni stupići),
- tehničke karakteristike prometnica zaostaju za sve bržim razvojem vozila, te su ograničenja brzina i profili prometnica kao i obrada kolnika ograničavajući čimbenik u nesmetanom odvijanju prometa,
- nepostojanje obilaznica oko mnogih naselja,
- nedostatna financijska sredstva za ostvarivanje planiranih projekata cestovne infrastrukture naročito punog standarda održavanja istih (javne ceste i ostale ceste koje nisu javne).

Prometna povezanost sa Republikom Slovenijom osigurana je putem dvaju graničnih prijelaza, koja se temeljem sporazuma između R. Hrvatske i R. Slovenije o jednostavnijem obavljanju granične kontrole u cestovnom prometu, nalaze na teritoriju R. Slovenije te se kroz tzv. „ONE-STOP-CONTROL“ obavlja zajednička granična kontrola:

- Stalni granični prijelaz za međunarodni promet putnika u cestovnom prometu: Jelovice
Prijelaz raspolaže odgovarajućim objektom, policijsko-tehničkom i drugom opremom, a otvoren je za promet svih putnika svakodnevno od 06-22 sata te u razdoblju od 1.6.-30.9. u vremenu od 6-24 sata. Evidentirani promet putnika na graničnom prijelazu je u stalnom porastu te je u prvih deset mjeseci 2017. godine evidentiran promet od 109.130 putnika, što u usporedbi sa istim razdobljem 2016. godine predstavlja povećanje za 103%.

- Stalni granični prijelaz za pogranični promet: Slum.
Prijelaz raspolaže odgovarajućim objektom, policijsko-tehničkom i drugom opremom, a otvoren je za promet svih putnika svakodnevno od 06-22 sata. Evidentirani promet putnika na pograničnom prijelazu je u stalnom porastu te je u prvih deset mjeseci 2017. godine zabilježen promet od 66.000 putnika što u usporedbi sa istim razdobljem 2016. godine predstavlja povećanje za 103%.

Već dugi niz godina, početkom rujna, na lokaciji Vodice - Golac održava se manifestacija „Dan otvorene granice“ kada je za posjetitelje samo taj dan moguć prijelaz granice s osobnom iskaznicom. Lokacije Vodice - Golac i Brest - Rakitovec u grafičkom su dijelu Plana – kartografski prikaz 2.1. Promet, označene su kao „pogranični punktovi“, te nisu u funkciji graničnih prijelaza.

S više od 500 kilometara biciklističkih staza i ponudom smještaja s oznakom Istra Bike&Bed, Istarska županija je vodeća regija u području cikloturizma u Hrvatskoj. Na području Općine Lanišće nalaze se i/ili prolazi 6 biciklističkih staza čime je prepoznat potencijal ovog oblika turizma te je unaprijeđena turistička ponuda naročito u mjesecima izvan klasične turističke sezone.

Biciklističke staze na području Općine Lanišće jesu:

- 501 Po Istarskim Vrhovima
- 503 Po obroncima Čićarije
- 504 Pod Žbevnicom
- 505 Put Rašporskih kapetana
- 506 Buzet Sjever
- 507 Biciklon v Roč.

~~Elektroenergetski sustav i ptt~~ Elektroenergetika

Na području Općine Lanišće u cijelosti je izvršen prelazak sa tronaponskog na dvonaponski elektroenergetski sustav. U ovakvom sustavu je veća iskoristivost postojeće mreže, kvaliteta i sigurnost napajanja, a manji tehnički gubici u elektroenergetskoj mreži.

~~Napajanje potrošača Općine Lanišće vrši se preko dva 20 kV voda iz TS 35/20 kV Buzet. Na navedene vodove priključeno je četrnaest transformatorskih stanica 20/0,4 kV ukupne instalirane snage cca 2,5 MVA.~~

Trenutno nema potrebe za razvojem elektroenergetske mreže, odnosno za izgradnjom više novih trafostanica za potrebe postojećih korisnika. Karakteristike potrošnje na području općine u skladu su s postojećim kapacitetima na nivou transformacije 110/20 kV Pazin.

Problemi u napajanju određenih zona prisutni su na nižim naponskim razinama. Niskonaponska mreža 0,4 kV dio je distributivne mreže koja je od svih naponskih mreža u najlošijem stanju u pogledu općeg stanja mreže i naponskih prilika.

~~Kao alternativni izvor energije na području općine Lanišće planira se izgradnja oko 30 vjetroelektrana snage 2 MW i 3 MW odnosno ukupnom instaliranom snagom od cca 80 MW. Potencijalne zone za gradnju vjetroelektrana predložene su na temelju prethodno provedenih ispitivanja mjerenja jačine i učestalosti vjetra.~~

Zbog pogodne brzine i učestalosti vjetra, na području općine postoje uvjeti za gospodarski opravdano korištenje energije vjetra, kao obnovljivog izvora za proizvodnju električne energije.

Elektroničke komunikacije i poštanska mreža

~~Telekomunikacijske potrebe djelomično su riješene postojećim centralama, a planiraju se i nove telefonske centrale u Brgudeu, Klenovšćaku i Vodicama. Također je potrebno izgraditi baznu stanicu mobilne telefonije.~~

Javna nepokretna elektronička komunikacijska mreža – pristupna, uglavnom je podzemna. U cilju podizanja kvalitete i pouzdanosti, potrebno je postojeće nadzemne kableske priključke zamjenjivati podzemnim.

Javna pokretna elektronička komunikacijska infrastruktura i druga povezana oprema ne zadovoljava u potpunosti potrebe pokretnih komunikacija, jer u općini postoje područja koja nisu pokrivena signalom.

Zbog optimizacije poslovanja poštanske mreže koja zahtijeva ukidanje pojedinih jedinica poštanske mreže (poštanskih ureda) na područjima s malim brojem stanovnika, došlo je do ukidanja jedinog poštanskog ureda u općini (u naselju Lanišće) te se poštanske usluge odvijaju putem poštanskog ureda u gradu Buzetu.

Vodoopskrba i odvodnja

Postojeća vodoopskrbna mreža ne zadovoljava u potpunosti sve postojeće i planirane potrebe općine. ~~te je stoga potrebno planirati kompletnu vodoopskrbnu mrežu. Pri tome iskoristiti maksimalno postojeće izvore pitke vode koji mogu predstavljati dodatne izvore vodoopskrbe.~~ Sustavom javne vodoopskrbe nisu obuhvaćena građevinska područja naselja Brest i Brgudac, kao ni izdvojeno građevinsko područje izvan naselja ugostiteljsko-turističke namjene – Raspadalica, a koja su u potpunosti ili dijelom izgrađena.

Na području općine postoji velik broj izvora vode koji bi, uz zadovoljenje zakonskih uvjeta, mogli predstavljati dodatne izvore u sustavu javne vodoopskrbe.

Odvodnja otpadnih voda

~~Zbog ne postojanja kanalizacijskog sustava potrebno je planirati izgradnju kanalizacijskog sustava i odgovarajućih uređaja za pročišćavanje otpadnih voda kako bi se osigurala učinkovita zaštita izvorišta pitke vode i tla na području općine Lanišće.~~

U većini naselja, zbog malog broja stanovnika, ne postoji ekonomska opravdanost izgradnje sustava javne odvodnje. Stoga je potrebno osigurati ekonomski i tehnički opravdan i učinkovit način odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda kojim bi se osigurala jednako učinkovita zaštita podzemnih voda, a time i izvorišta vode koja se koriste ili se mogu potencijalno koristiti za piće.

Uređenje vodotoka (bujica) i drugih voda

Pojedine građevine uređenja vodotoka starijeg su datuma i nepoznate protočnosti, što se posebno odnosi na pojedine cestovne propuste i dijelove toka u naseljima, a djelomično je prisutna i uzurpacija koridora vodotoka gradnjama. U dijelu kroz polja, odvodnja voda vodotoka uvjetovana je ograničenim kapacitetom ponora te kod velikih voda dolazi do stvaranja predponorskih retencija. Mjerenih podataka o javljajućim nivoima velikih voda i kapacitetima ponora nema.

Infrastrukturni sustav uređenja vodotoka i zaštite od štetnog djelovanja voda nije uređen u dovoljnoj mjeri.

Radi detaljnijeg utvrđivanja koridora sustava uređenja vodotoka i zaštite od bujičnih voda, odnosno ograničenja u korištenju prostora uz vodotoke (gradnje zgrada i drugih građevina te izvođenja drugih radova kojima se može ugroziti vodni režim) za sve vodotoke (izvan i unutar građevinskih područja) potrebno je utvrditi inundacijsko područje, javno vodno dobro i vodno dobro.

Velikim vodama na području općine ugroženi su prvenstveno ponori i ponorne zone u kojima radi ograničenog kapaciteta poniranja dolazi do plavljenja, zatim propusti te pojedine građevine i poljoprivredne površine uz vodotoke i ponorne zone. Kako se uređenjem ponora ne mogu bitno povećati kapaciteti ponora, sezonske poplave polja utječu na njegovo korištenje.

5. 1.1.4.5. Osnovna obilježja revitalizacije područja općine

Sagledavajući prostor Općine Lanišće uočava se ~~da je infrastrukturno općina osjetno slabea~~ ~~infrastrukturna~~ opremljena ~~ost~~, bez ~~vodovodnog raspleta~~ izgrađene vodoopskrbne mreže za sva naselja, ~~sa nepotpunom telefonskom mrežom, neriješenim deponijem i odvozom smeća,~~ neriješenim sustavom odvodnje ~~otpadnih voda fekalne vode, naseljskom~~ bez javne rasvjete ~~me~~ i osjetno lošim ~~općim~~ stanjem postojećih prometnica i lokalnih putova.

U ~~što kraćoj~~ skorijoj budućnosti ~~trebalo bi~~ potrebno je poboljšati ~~ovo stanje~~ infrastrukturnu opremljenost naselja, kao osnovnu pretpostavku ~~bilo kakve~~ revitalizacije cjelokupnog područja općine .

~~Ne~~ Činjenica da je broj stanovnika u većini naselja u opadanju ukazuje na potrebu poduzimanja i drugih mjera revitalizacije naselja na tom području. Osim infrastrukture, kao motiv ostajanja stanovnika i eventualnog povratak iz većih središta, valja osmisliti politiku cijena, poreza i ostalih povoljnosti koje bi motivirale ~~pućanstvo~~ stanovništvo da ostaje ili naseljava ~~krajeve~~ područje općine. Pored ~~povlastice~~ osmišljavanja mjera za poboljšanje ~~razvitka~~ poljoprivredne proizvodnje i stočarstva, treba ~~poduzeti određene korake~~ osmisliti i ~~mjere~~ kod organiziranja sitnog obrta - kućnog, odrediti proizvodno-obrtnička ~~zone~~ područja u ~~blizini~~ naselja ~~ma~~ kako bi se ~~pućanstvo~~ stanovništvo u perspektivi moglo baviti i drugim djelatnostima osim tradicionalnim.

Turizam i ugostiteljstvo može biti najperspektivnija poduzetnička gospodarska djelatnost. ~~u~~ ~~općini.~~ Njihov razvoj u Općini Lanišće do sada je bio ~~neznačajan~~ ~~beznačajan~~. Pogodnosti razvoja agroturizma, zdravstvenog, eko turizma, turizma za ekstremne aktivnosti, planinarstva, lovnog turizma i sl.; ~~u općini Lanišće~~ može postati njezina posebnost i značajan razvojni poticaj gospodarskog oživljavanja.

Glavna ograničenja u razvitku i nadalje mogu biti: nedostatak kapitala za financiranje razvojnih projekata, demografska obilježja općine i neuređeni (infrastrukturno neopremljeni) prostori za smještaj novih djelatnosti.

Uočljiv je manjak infrastrukturno opremljenih i imovinski definiranih površina lokacija, kao i ~~kompletirane urbanističke dokumentacije~~ nedostatak prostorno-planske dokumentacije.

1.1.4.6. Zaštita od prirodnih i drugih nesreća

Dokumentom „Procjena ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša od katastrofa i većih nesreća za Općinu Lanišće“ razrađuju se moguće ugroze od opasnosti nastanka i posljedica poplave, potresa, prirodnih uzroka (suša, toplinski val, olujno ili orkansko nevrijeme i jaki vjetar, tuča, snježne oborine i poledica), klizišta i odrona, tehničko-tehnoloških katastrofa izazvanih nesrećama u proizvodnim građevinama te epidemioloških i sanitarnih opasnosti.

Poplava

Za općinu ne postoji opasnost od većih ugroza od poplava u slučaju velikih padalina u kratkom vremenskom razmaku.

Velikim vodama prvenstveno su ugroženi ponori i ponorne zone u kojima dolazi do plavljenja zbog ograničenog kapaciteta poniranja, zatim propusti te pojedine građevine i poljoprivredne površine uz vodotoke i ponorne zone.

Kako se uređenjem ponora ne mogu bitno povećati kapaciteti ponora, sezonske poplave poljoprivrednih površina utječu na njegovo korištenje.

Potres

Prema seizmološkoj karti za povratni period od 500 godina, područje općine može biti, u najgorem slučaju, ugroženo potresom do VII° MCS skale, ali najvjerojatnija mogućnost potresa je do VI° MCS skale. Građevine koje bi u slučaju potresa mogle predstavljati posebnu osjetljivost na ugrozu uglavnom se odnose na građevine tradicijskog graditeljstva i povijesne građevine, odnosno građevine koje pripadaju kategoriji građevina I. ili II. grupe, (I. grupa: građevine od neobrađenog kamena, nepečene i nabijene gline; II grupa: građevine od pečene opeke, krupnih blokova, prirodnog tesanog kamena i one sa drvenom konstrukcijom). Građevine III. grupe (od armiranobetonskih i čeličnih konstrukcija, krupnih panela i dobro građene drvene građevine) su uglavnom novije gradnje i bit će otpornije na djelovanje potresa.

U pojedinim slučajevima, uslijed potresa može doći do odrona cesta na strmim kosinama, mjestimičnih pukotina u cestama i kamenim zidovima.

Suša i toplinski val

Područje općine može samo u manjoj mjeri biti ugroženo od posljedica suše, zbog malih površina obradivog poljoprivrednog zemljišta. Materijalne štete mogu pretrpjeti individualna poljoprivredna gospodarstva sa poljoprivrednim kulturama, a nešto veća šteta može biti na prinosima u pčelinjim društvima. Ne očekuju se štetne posljedice ili ugroze po stanovništvo.

Olujno nevrijeme i jak vjetar

Olujno ili orkansko nevrijeme te jaki vjetar na području općine su rijetkost, ali bi u slučaju nastanka moglo doći do oštećenja ili rušenja stabala. Štetu bi mogle pretrpjeti pčelinje zajednice. Moguća je i pojava jakog vjetera u ljetnim mjesecima, ali on je tada kratkotrajan i u pravilu prate ga jaka kiša ili tuča.

Tuča, snježne oborine i poledica

Područje općine može samo u manjoj mjeri biti ugroženo od posljedica tuče, zbog malih površina obradivog poljoprivrednog zemljišta. Stanovništvo, gospodarske građevine i građevine društvenih djelatnosti, nisu ugroženi.

Ugroženost područja općine od snježnih oborina postoji u zimskim mjesecima, ali ne mogu značajnije ugroziti stanovništvo i materijalna dobra.

Poledice na području općine su česte, a pojavljuju se uglavnom u razdoblju od mjeseca studenog do travnja i ugrožavaju najvećim dijelom prometnice.

Klizišta i odroni

Na području općine postoji mala mogućnost nastanka klizišta. Postoji mogućnost lakših odrona na prometnicama koji bi mogli izazvati manje probleme u odvijanju prometa na prometnicama.

Lokacije ugrožene klizištem na području općine su Raspadalica i naselje Lanišće.

Tehničko-tehnološke nesreće (katastrofe) u gospodarskim građevinama

Na području općine ne postoji mogućnost nastajanja tehničko-tehnološke nesreće (katastrofe) u gospodarskim građevinama koje koriste, skladište ili proizvode opasne i štetne tvari. Može doći do oštećenja postrojenja u samim građevinama, uništenja materijalnih dobara i okoliša u njihovoj neposrednoj blizini te lakših i srednje teških ozljeda ljudi.

Uzbunjivanje, evakuacija i sklanjanje stanovništva

Ruralne sredine nisu pokrivene sustavom javnog uzbunjivanja zbog rastrkanosti i male koncentracije stanovnika te zbog nepostojanja građevina sa opasnim tvarima.

Premda nije za očekivati nesreću takvih razmjera koja bi zahtijevala jednovremenu evakuaciju velikog broja stanovnika, predviđa se da bi u slučaju potresa VII° MCS mogla biti prilično otežana evakuacija dijela stanovništva ili doprema pomoći, zbog specifičnog položaja (mala naseljenost i disperzija naselja) i loše prometne povezanosti.

Na području općine nisu izgrađena skloništa osnovne niti dopunske zaštite.

3. 2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA I UREĐENJA IZMJENA I DOPUNA PPUO

Izradi Izmjena i dopuna PPUO-a pristupa se radi ostvarenja ciljeva utvrđenih Odlukom o izradi Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Lanišće (Službene novine Istarske županije br. 17/17), a to su:

- usklađenje planskih rješenja s uvjetima koji proizlaze iz Zakona o prostornom uređenju (NN 153/13, 65/17) i svim posebnim propisima koji utječu na prostorno planiranje,
- usklađenje planskih rješenja s Prostornim planom Istarske županije (SN IŽ br. 2/02, 1/05, 4/05 i 14/05 – pročišćeni tekst, 10/08, 7/10, 16/11-pročišćeni tekst, 13/12, 9/16, 14/16-pročišćeni tekst) te
- usklađenje planskih rješenja sa prijedlozima i primjedbama nadležnih javnopravnih tijela i građana.

Vežano za navedene ciljeve definirane Odlukom o izradi Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Lanišće, potrebno je ugraditi i prihvaćene i djelomično prihvaćene zahtjeve javnopravnih tijela koji su zaprimljeni u postupku izrade:

- Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, Radnička cesta 80, 10000 Zagreb
- Ministarstvo unutarnjih poslova, Policijska uprava Istarska, Sektor upravnih i inspeksijskih i poslova, Trg Republike 1, 52100 Pula
- Ministarstvo unutarnjih poslova, Policijska uprava Istarska, Sektor za granicu, Trg Republike 1, 52100 Pula
- Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Puli. Ulica grada Graza, 52100 Pula
- Ministarstvo obrane RH, Uprava za materijalne resurse, Sektor za vojnu infrastrukturu, Služba za vojno graditeljstvo i energetska učinkovitost, Trg kralja Petra Krešimira IV br. 1, 10000 Zagreb
- Ministarstvo državne imovine, Dežmanova ulica 10, 10000 Zagreb
- Državna uprava za zaštitu i spašavanje, Područni ured za zaštitu i spašavanje Pazin, M.B. Rašana 7, 52000 Pazin
- Hrvatske vode, VGO za slivove sjevernog Jadrana, Đ. Šporera 3, 51000 Rijeka
- Hrvatske šume, Uprava šuma, Podružnica Buzet, Naselje Goričica 6, 52420 Buzet
- HAKOM – Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti, Roberta Frangeša Mihanovića 9, 10000 Zagreb
- Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo, Ulica grada Vukovara 284, 10000 Zagreb
- Hrvatska agencija za okoliš i prirodu, Radnička cesta 80/7, 10 000 Zagreb
- Hrvatski Telekom d.d., Odjel upravljanja elektroničkom komunikacijskom infrastrukturom, Odsjek upravljanja ugovornim odnosima i registraciju, Harambašićeva 39, 10 000 Zagreb
- Istarska županija, Upravni odjel za održivi razvoj, Flanatička 29, 52100 Pula
- Istarska županija, Upravni odjel za turizam, Partizanska 5a, 52440 Poreč
- Županijska uprava za ceste Istarske županije, M.B. Rašana 2/4, 52000 Pazin
- JU park prirode „Učka“, Liganj 42, 51 415 Lovran
- HEP ODS d.o.o., Elektroistra Pula, Vergerijeva 6, 52100 Pula
- Istarski vodovod d.o.o., Sv. Ivan 8, 52420 Buzet
- Park Odvodnja d.o.o., Sv. Ivan 12/1, 52420 Buzet
- Park d.o.o. za komunalne djelatnosti Buzet, Sv. Ivan 12/1, 52420 Buzet

S obzirom da grafički dio važećeg PPUO-a nije bio usklađen s Uredbom o informacijskom

sustavu prostornog uređenja (NN 115/15), grafički dio ovih Izmjena i dopuna PPUO-a mora se topološki urediti i isporučiti u HTRS96/TM službenoj kartografskoj projekciji.

~~3.0. — CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA ŽUPANIJSKOG ZNAČAJA~~

~~2.1.1. — RAZVOJ NASELJA I INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA~~

~~Prostorni plan općine Lanišće ima za cilj pospješiti i olakšati usuglašavanje i suradnju u ostvarivanju programa i mogućih zajedničkih planova i djelatnosti u prostoru, kako na razini Istarske županije, tako i sa susjednim općinama.~~

~~Prostorni plan Istarske županije, ima cilj ponovno oživljavanje stočarstva, poljoprivrede, zaštite prirodnog prostora općine i razvoj turizma.~~

~~Visinski položaj i planinsko brdski prostor su najznačajnija obilježja i posebnost općine Lanišće u prostoru Istarske županije.~~

~~Ove prirodne vrijednosti Ćićarije mogu se značajnije uključiti u obogaćivanje ponude turistički razvijenog obalnog područja i mogu biti jedan od poticaja produženja turističke sezone u Istarskoj županiji.~~

~~Ovo područje, naročito gornji plato na nadmorskoj visini od cca. 1000m, svojim mikroklimatskim kvalitetama zraka, prirodnim uvjetima, te mogućnostima realizacije i izgradnje centara i objekata upućuju na razvoj nekih vrsta turističke djelatnosti kao što su: zdravstveni turizam, rekreacijski i športski turizam, individualni turizam itd.~~

~~Općina Lanišće je u drugoj zoni zaštite vodoprivrednog sustava Istarske županije i predstavlja jedan od značajnijih prostornih potencijala Županije za opskrbom vodom.~~

~~Ciljevi razvoja elektroenergetskog sustava županijskog značaja na području općine~~

~~Priključak na 220 kV (400kV) mrežu~~

~~U periodu koji slijedi dugoročni cilj je priključak županijskog elektroenergetskog sustava na 220 kV mrežu alternativno na 400 kV mrežu, kako bi osigurali jednu od glavnih odrednica iz NEP-a (Nacionalni energetske programi) tj. sigurnu dobavu električne energije.~~

~~Kvalitetnije rješenje od navedenog je spajanje Istarske županije na 400 kV mrežu pomoću dvostrukog dalekovoda 400 kV, uz izgradnju trafostanice 400/x kV na području županije. Izgradnjom 400 kV mreže u Istri ostvarila bi se interkonekcija prema Italiji. Iako je budućnost 400 kV mreže neizvjesna, u prostornim planovima rezervirani su koridori i lokacije za objekte ove naponske razine.~~

~~2.1.2. — RACIONALNO KORIŠTENJE PRIRODNIH IZVORA~~

~~Racionalno iskorištavanje prirodnih resursa podrazumijeva stremljenje ka razvoju bez uništavanja i korištenju prostora tako da se u njemu osigura življenje i privredni razvoj uz istovremenu brigu za očuvanje razvojnih potencijala.~~

~~Plan treba osigurati ravnomjerno i racionalno korištenje prirodnih izvora i prostornih kapaciteta, te predlaže preporuke i mjere, kao što su:~~

- ~~— ograničiti ili spriječiti pretvaranje poljoprivrednog tla u građevinsko zemljište,~~
- ~~— razvitak naselja ili drugih aglomeracija uskladiti s prirodnim i ambijentalnim vrijednostima prostora i ograničiti na kvalitativnu obnovu i dopunu već izgrađenih područja,~~
- ~~— spriječiti daljnje zagađivanje prostora i prirode sa divljim odlaganjem smeća.~~

~~Područje Čićarije općina Lanišće ima prirodni krajolik koji je vrijedan i koji privlači posjetitelje, planinare, rekreativce i druge iz cijelog područja ovog dijela Hrvatske. Taj prostor zahtjeva da ga se uredi kako bi mogao biti dostupan većem broju posjetitelja uz poštivanje statusa zaštite planinskog krajobraza i zaštite krajolika.~~

~~Velike površine pašnjaka ukazuju na mogućnost bavljenja stočarstvom pogotovo ovčarstvom. ove površine treba očuvati i spriječiti njihovo daljnje propadanje i smanjenje uzrokom širenja borova na tim pašnjacima.~~

~~Isto tako kvalitetan zrak, izvorna voda, nadmorska visina od cca 1000 m, dobri su preduvjeti da Čićarija postane dio posebne turističke i zdravstvene ponude.~~

~~Ptice, lokve, spilje, prirodna su bogatstva ovog kraja koja treba zaštititi i omogućiti razvoj posebnog vida turizma – naučno-istraživačkog.~~

~~2.1.3. OČUVANJE EKOLOŠKE STABILNOSTI I VRIJEDNIH DIJELOVA OKOLIŠA~~

~~Prostor općine pretežno je ekološki sačuvan. Dosadašnje jače zadiranje u okoliš posljedica je divlje deponije uz naselje Lanišće, prvenstveno od strane tvornice drvene ambalaže u istom naselju.~~

~~Budući da se općina Lanišće nalazi pred mogućim i potrebnim novim razvojem (eksploatacija prirodnih resursa, razvoj stočarstva – genetski centar i razvitak turizma) može biti pojačana opasnost za okoliš. Mogući su sljedeći sukobi:~~

- ~~— zaštita šuma sučeljava se s korištenjem šuma (eksploatacija drvene mase i prerada),~~
- ~~— opskrba pitkom prirodnom vodom sučeljava se s neriješenim pročišćavanjem otpadnih voda,~~
- ~~— gradnja objekata može se i sučeljava se s poljoprivrednim i šumskim zemljištem (tvornica ambalaže, planinarski domovi, turizam),~~
- ~~— eventualna eksploatiranja mineralnih sirovina – kamen, sučeljava se sa zonama vrijednog krajolika.~~

~~Prostorni plan uređenja općine Lanišće – PPU, sagledava opasnosti za očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša. Ima za cilj utvrditi njegove vrijednosti i ostvariti pretpostavke za unapređenje tih vrijednosti. Sigurno i trajno očuvanje vrijednosti okoliša postići će se njihovom aktivnom zaštitom. Ona podrazumijeva korištenje tih vrijednosti za razvoj. U provedbi planskih rješenja primijenit će se najviši ekološki kriteriji zaštite.~~

~~2.2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA OPĆINSKOG ZNAČAJA~~

~~2.2.1. DEMOGRAFSKI RAZVOJ~~

~~Popis stanovništva 2001. godine potvrdio je nepovoljnu demografsku sliku za područje općine~~

~~Lanišće. Demografska kretanja prikazuju apsolutni pad broja žitelja, pogoršanje starosne strukture i pad udjela aktivnog stanovništva. Sve to zahtjeva bitnu intervenciju. Ukoliko se nešto ne poduzme dio naselja će odumrijeti prije 2011. godine.~~

~~Popis stanovništva 1991. godine potvrdio je nepovoljnu demografsku sliku za područje općine Lanišće. Slična je situacija danas vidljiva i iz analize demografskih podataka prema popisu za 2001. Demografska kretanja u 2001., prikazuju apsolutni pad broja žitelja, pogoršanje starosne strukture i pad udjela aktivnog stanovništva. Sve to zahtjeva bitnu intervenciju kako u prostoru tako i u gospodarstvu kako bi se na sustavna način suzbilo daljnje odumiranje naselja.~~

~~Analiza dostupnih podataka prema popisu iz 2001, ukazuje da općina Lanišće danas broji 398 žitelja. Od toga su 53 % žene a 47 % muškarci.~~

~~Očekivani i mogući razvitak može promijeniti nepovoljno kretanje broja stanovnika i poboljšati demografsku sliku općine. Treba postići da stručni i radno sposobni žitelji ne napuštaju područja općine, što se sada u pravilu događa. Začrtani razvitak turizma, stočarstva, poljoprivrede, prerade drva, sitnog kućnog obrtništva i drugo, mogli bi omogućiti povratak radno sposobnog stanovništva i donekle naseljavanje općine.~~

~~Međutim rješavanje osnovnih životnih elemenata naselja kao što je infrastruktura, posebno opskrba vodom, je prioritet za svaku dalju pozitivnu promjenu demografske slike općine.~~

~~2.2.2. ODABIR PROSTORNO RAZVOJNE STRUKTURE~~

~~Prostornim uređenjem će se osigurati nesmetano djelovanje osnovnih poticajnih čimbenika razvoja. Prostorna struktura općine oslanjat će se na gospodarstvo povezano s prirodnim resursima i djelomično stvorenim.~~

~~U skladu s položajem naselja i prometnicama, gospodarske proizvodne djelatnosti će se smjestiti i razvijati uz naselja ne ugrožavajući ruralni identitet i prirodni ambijent. Poljoprivredno zemljište potrebno je maksimalno zaštititi za budući razvoj kako zdrave hrane tako i hrane uopće.~~

~~Pašnjaci su bili i ostaju isto tako izvor za bavljenjem stočarstvom. Iste je potrebno obnoviti i zaštitu od daljnjeg divljeg pošumljavanja.~~

~~Usmjerenje na razvoj turističke rekreacije treba pomoći da se sačuvaju od propadanja ova ruralna naselja i da se pokrene opći razvoj Općine.~~

~~Iskorištavanje šuma i drvena prerada, koja je do sada označavala gospodarstvo i sliku krajobraza općine, nastaviti će se i dalje razvijati u smjeru još boljeg očuvanja istih.~~

~~2.2.3. RAZVOJ NASELJA, DRUŠTVENE, PROMETNE I KOMUNALNE INFRASTRUKTURE~~

~~Razvoj naselja općine određuje njihov geografski položaj, demografsko stanje, promet i stanje infrastrukture uopće.~~

~~Mogući daljnji razvoj drvne prerade, pokretanje rada genetskog centra uz granicu općine (općina Buzet), turizam sa smještajnim sadržajima u svim naseljima, mogu pridonijeti komunalnoj opremljenosti naselja u širem prostoru općine.~~

~~Promjene će se posebno odraziti na razvoj naselja Lanišća i prostor neposredno uz njega. Uz već začetu gospodarsku zonu (tvornica drvne ambalaže) rast će potreba za uređenjem površina za trgovinske, uslužne, komunalne, ugostiteljske i slične sadržaje.~~

~~Razlozi i plan prelaska sa tronaponskog sustava na dvonaponski sustav u području distribucije električne energije.~~

~~Danas se snabdjevanje električnom energijom na području Županije izvodi primjenom tronaponskog sustava. U napojnim se transformatorskim stanicama vrši transformacija 110/35 kV ili 110/35/10(20) kV, zatim na nižem nivou 35/10(20) kV ili 35/20 kV kao što je to slučaj na prostoru ovog prostornog plana, te neposredno prije predaje električne energije potrošačima, transformacija 20/0,4 kV. Godine 1975. započeto je sa pripremanja za prelazak na jednostavniji i racionalniji dvonaponski sustav, u kojemu se u napojnim transformatorskim stanicama vrši izravna transformacija 110/20 kV. U ovakvom je sustavu kvaliteta i sigurnost napajanja veća, smanjeni su gubici, a iskoristivost postojeće mreže puno veće čime se odgađa potreba za novim investicijama u 20 kV mrežama.~~

~~Navedeno je na ovom prostoru već izvršeno. Izgradnjom 110 kV postrojenja postojeća će napojna transformatorska stanica TS 35/20 kV BUZET postati TS 110/20 kV.~~

~~2.2.4. ZAŠTITA KRAJOBRAZNIH I PRIRODNIH VRIJEDNOSTI I POSEBNOSTI I KULTURNO POVIJESNIH CJELINA~~

~~Plan će biti glavna i pregledna podloga za uređenje i smišljeno korištenje prostora. On će omogućiti preduvjete za kvalitetan gospodarski, društveni i kulturni razvoj uz očuvanje posebnosti i prirodnih vrijednosti prostora općine.~~

~~Temeljni motivi zaštite prirodnih i krajobraznih vrijednosti nalaze se u očuvanju i unapređenju obilježja, specifičnosti i kvalitete, kao i u racionalnom korištenju prirode općenito, s ciljem održavanja prirodne ravnoteže, i ekološkog stabilneta.~~

~~Iz ovakvog koncepta proizlaze neki temeljni zadaci i postavke:~~

- ~~— zaštite i unapređenja biljnog (posebno šumskog) pokrova, kao elementa biološke ravnoteže,~~
- ~~— razgraničenje poljoprivrednog i šumskog zemljišta, kao jedan od ekoloških temelja kompleksnog definiranja namjene prostora, izrada smjernica za zaštitu, unapređenje i korištenje zaštićenih i evidentiranih objekata prirode,~~
- ~~— odnos zaštite prirodnih i pejzažnih kvaliteta prema infrastrukturnim koridorima.~~

~~Osnovni cilj Prostornog Plana Uređenja općine Lanišće PPUO je poboljšanje prostornog standarda naselja, radnih zona i drugih izgrađenih površina uz osiguranje zdravog okoliša s promišljenim korištenjem prirodnih datosti.~~

~~Planom se povećava dosadašnji obuhvat zaštićenih krajolika. Povijesno okruženje pojedinačnih spomenika i povijesno kulturnih cjelina (Rašporska kula, naselje Brgudac), usuglasiti će se s potrebom njihove unaprijeđene sveobuhvatne zaštite i približiti će se~~

korištenju javnosti.

~~2.3. CILJEVI PROSTORNOG UREĐENJA NASELJA NA PODRUČJU OPĆINE~~

~~2.3.1. RACIONALNO KORIŠTENJE I ZAŠTITA PROSTORA~~

~~Prostorni plan općine Lanišće je osnovni prostorni planski dokument za usuglašavanje korištenja prostora općine. Funkcionalni ustroj prostora ima za cilj grupirati sadržaje sukladnih namjena i osigurati racionalno uređenje prostora.~~

~~Sva postojeća i planirana izgradnja objedinjuje se u građevinskim područjima.~~

~~Površine za stambenu izgradnju obuhvaćaju prvenstveno zemljišne čestice u postojećim naseljima. Proširenje postojećih stambenih građevinskih zona naselja povezuju se s postojećim, a nužna proširenja prate postojeće prometnice naselja. Proizvodne djelatnosti odvijat će se u okviru prostora naselja ili u zonama uz naselja. Ostali sadržaji, kao poljoprivreda i stočarstvo odvijat će se u tradicionalnim zonama uz naselja poljoprivrednim i pašnjačkim površinama.~~

~~Turizam se grupira isto tako u naseljima i u posebnim zonama za razvoj turizma, rekreacije i odmor.~~

~~Na ostalim površinama neće se graditi, osim sadržaja koje predviđa Zakon o prostornom uređenju. Poljoprivrednim površinama ne mijenja se namjena.~~

~~2.3.2. UTVRĐIVANJE GRAĐEVINSKIH PODRUČJA~~

~~Do sada nisu bila detaljno definirana građevinska područja, kao površine za građenje i razvoj naselja. Ovim planom to će se ostvariti i biti detaljno, na nivou ovog plana, definirane građevinske zone za naselja i van naselja.~~

~~Granice građevinskih područja utvrdit će se na grafičkim prikazima granica katastarskih čestica, koji su sastavni dio ovog plana. Za utvrđivanje granica i zona koristit će se općinska "odluka" o određivanju građevinskih područja i uvjetima uređenja prostora unutar granica građevinskih područja.~~

~~Prostornim planom bivše općine Buzet na području sadašnje općine Lanišće nije definirana površina građevinskih područja. Ovim planom planirana je ukupna površina građevinskog područja (izgrađeni i neizgrađeni dio) od cca 90 ha. Za izgrađene strukture van građevinskih područja predviđeno je 760 ha.~~

~~Osnova za planiranje građevinskih područja naselja je:~~

- ~~— planirani broj stanovnika od 450 stanovnika za razdoblje do 2010. godine, s tim da su sva naselja planirana s brojem manjim od 100 st/ha;~~
- ~~— osnova za planiranje građevinskih područja turističkih zona je maksimalni kapacitet od 2000 postelja, s tim da je određena gustoća 50 st/ha;~~

—osnova za planiranje građevinskih područja mješovitih zona (M3) je broj od 744 povremena stanovnika koji proizlazi iz strukture korištenja stanova prema popisu iz 2001. godine.

Iskaz površina građevinskih područja prema zonama prikazan je u tablici br. 6.

TABLICA 6. ISKAZ POVRŠINA GRAĐEVINSKIH PODRUČJA PREMA ZONAMA

Broj	Naziv zone	Namjena		Mješovit a	Gospodarsko proizvodna	Gospodarsko turistička	Sport i rekreacija
		Izgrađeno	Neizgrađeno	M3	H, I2	T1, T2	R1, R2, R3, R4, R5
1.	Lanišće	10,1	0,8		3,14		18,6
2.	Brgudac	7,1	1,2	23	1,2	10	145,6
3.	Podgaće	6,5			1,29		1,1
4.	Prapoće	4,6			1,4		
5.	Klenovšćak	5,1		38	1,2		50
6.	Kropinjak	1,7		2			
7.	Brest	4,8	1,1	14	1,4		10,2
8.	Slum	6,6		34	0,9	10	108,9
9.	Račja Vas	9,4	1,3		2		22,1
10.	Rašpor	2,1	0		0,8		
11.	Trstenik	6,8	0		6		36,54
12.	Dane	5,4	0,8		0,8		8,8
13.	Vedice	9,6	0		2,17		13,7
14.	Jelovice	3,9		35	1,3	10	59,7
15.	Črnehi	1,1				10	
UKUPNO		84,8	5,2	146	23,60	40	475,24

2.3.3. UNAPREĐENJE UREĐENJA NASELJA I KOMUNALNE INFRASTRUKTURE

Jedan od glavnih ciljeva je uravnoteženiji i efikasniji razvoj ukupnog područja općine. Zato se u ovom planu i koriste posebnosti i vrijednosti pojedinih naselja i pojedinih dijelova općine.

Time se utvrđuju prostorni preduvjeti za djelotvorniji razvoj uz djelotvorniju zaštitu i unapređenje stanja okoliša.

Rješenje osnovne infrastrukture općine – prvenstveno vodoopskrbe i prometne mreže –

~~preduvjet su za unapređenje uređenja naselja.~~

~~Planom će se omogućiti svim naseljima uspostavljanje potpunijeg i racionalnog sustava lokalne infrastrukture, a time i pretpostavke za unapređenje komunalnog standarda potrebnog za obnavljanje kakvoće prostora za stanovanje i gospodarske djelatnosti usuglašene sa zahtjevima okoliša.~~

~~Prostornim planom je predviđeno zbrinjavanje svih otpadnih voda putem septičkih jama i uređajima za pročišćavanje u zonama gospodarstva.
Zbrinjavanje otpada riješeno je ovim planom na način koncentracije na više lokaliteta.~~

3. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA IZMJENA I DOPUNA PPUO

3.1. PRIKAZ PROSTORNOG RAZVOJA NA PODRUČJU OPĆINE U ODNOSU NA PROSTORNU I GOSPODARSKU STRUKTURU ŽUPANIJE

Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Općine Lanišće osigurat će prostor za stambene, gospodarske i druge sadržaje, za koje se očekuje razvoj na području ovog dijela Istarske županije.

Izgradnjom vodoopskrbnog sustava i poboljšanjem postojećih prometnica, prostor općine u zonama izdvojenim područjima planiranih gospodarskih djelatnosti namjena i naseljima, postaje višestruko podoban za nove gospodarske djelatnosti.

~~Generalni ciljevi razvitka u prostoru~~ Prostorna rješenja ovog prostorno-planskog dokumenta su u funkciji ostvarivanja trajnih ciljeva dugoročnog razvoja Općine Lanišće, ~~i to:~~ kao što su:

1. Optimalno korištenje prostora uz puno vrednovanje svih dijelova prostora područja općine,
2. Racionalno korištenje prirodnih resursa neophodnih za razvoj sadašnjih i budućih generacija te poboljšanje i unapređenje kvalitete okoline i življenja,
3. Osiguranje prostornih uvjeta za optimalni razvitak prometnog, ~~vodoprivrednog vodnogospodarskog~~ i energetskog sustava u skladu s potrebama gospodarstva i stanovništva,
4. ~~Zaštita i oplemenjivanje okoline uz očuvanje prirodne i graditeljske baštine, kao sustavne komponente očuvanja ekološke i kulturne ravnoteže,~~ Očuvanje biološke raznolikosti ekosustava i to posebno u zaštićenim područjima prirode i područjima ekološke mreže – NATURA 2000 područjima,
5. ~~Razvoj turističke rekreacije kontinentalno – brdske ponude Istarske županije.~~ Očuvanje kulturno-povijesnih vrijednosti, a naročito graditeljske baštine.

Novi će sadržaji ~~će~~ doprinijeti povećanju gospodarskog oživljavanja i napretku te pomoći pri zaustavljanju zabrinjavajuće depopulacije ovog ~~djela Istre~~ područja Istarske županije. Ocjena postojećeg demografskog stanja, upućuje na mogućnost da ~~ovo~~ isto bude ograničenje razvoja.

Popisom stanovništva 2011. god. utvrđeno je da u Općini Lanišće živi 329 stanovnika, ali po prognozi kretanja broja stanovnika za 2025. godinu predviđa se pad broja stanovnika, na svega 273 stanovnika. Broj povremeno korištenih stanova prema popisu iz 2011. god. iznosio je 131 stan, uglavnom u vikend kućama ili obiteljskim kućama. Ovim se Izmjenama i dopunama PPUO-a smatra da prosječnu obitelj čine 3 osobe po stanu, što ukupno iznosi 393 osobe (povremenih stanovnika). Prema Prostornom planu Istarske županije, prilikom planiranja broja stanovnika za građevinska područja naselja, ne računa se projekcija rasta povremenih stanovnika unutar naselja, iz čega proizlazi da se za područje Općine Lanišće, može planirati najviše 666 stanovnika. Ali, s obzirom na nepovoljna demografska kretanja, ovim se Izmjenama i dopunama PPUO-a za razdoblje do 2025. god. planira najviše 552 stanovnika (273 stalnih i 279 povremenih stanovnika).

3.2. ORGANIZACIJA PROSTORA I OSNOVNA NAMJENA I KORIŠTENJE POVRŠINA

3.2.1. ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA

Općinu Lanišće sačinjavaju 14 naselja: Brest, Brgudac, Dane, Jelovice, Klenovčak, Kropinjak, Lanišće, Podgaće, Prapoće, Račja Vas, Rašpor, Slum, Trstenik i Vodice.

Prema Prostornom planu Istarske županije naselje Lanišće, ~~kao općinsko središte koje pripada u III. rang naselja županijske mreže naselja, te ostala lokalna naselja.~~, ujedno i općinsko sjedište, određeno je kao „jače središnje naselje (lokalno središte)“, iako ne dostiže minimalni broj stanovnika (1.000 stanovnika) za pripadajuću treću skupinu naselja. Sva ostala naselja svrstavaju se u posljednju, šestu skupinu kao „ostala naselja“.

Površina ~~općinskog~~ područja Općine Lanišće (~~14.313~~ 14.403,00 ha ili ~~143,13~~ 144,03 km²), postojeća struktura i međusobna udaljenost naselja, kao i njihova prometna povezanost, ne omogućuju laku dostupnost središnjih funkcija i sadržaja lociranih u ~~naselju~~ Lanišće, kao općinskom središtu, i drugim središtima u širem prostoru Županije.

~~Postojeća osnovna koncepcija funkcionalne organizacije prostora općine može se ocijeniti kao samo djelomično prihvatljiva.~~

Funkcionalni ustroj prostora, osnovna namjena i korištenje površina ~~uglavnom se temelji se pretežno~~ na zatečenim prostornim strukturama, koje su gotovo u potpunosti odraz složene morfologije terena i povijesnog nasljeđa. ~~Taj naslijeđeni ustroj i organizaciju potrebno je preispitati.~~

~~Glavno središte prostornog ustroja općine je naselje Lanišće, koje se mora kvalitetnijom prometnicom povezati sa Županijom. Ostala naselja će se, gdje god za to postoje mogućnosti, međusobno prostorno objediniti odnosno prometno i funkcionalno kvalitetno povezati međusobno i sa Lanišćem kao općinskim središtem.~~

Osnovna namjena i korištenje površina unutar granica općine utvrđeni su ~~Prostornim planom i prikazom~~ na kartografskom prikazu br. 1. „Korištenje i namjena prostora, Prostori/površine za razvoj i uređenje“, u mjerilu 1: 25000.

Građevinska područja utvrđuju se i prikazuju na digitaliziranom katastarskom planu u M 1:5.000 na način da se granice građevinskih područja određuju granicom katastarske čestice, gdje god je to moguće.

S obzirom da postojeća izdvojena građevinska područja izvan naselja nisu izgrađena 50% ili više svoje površine, nije bilo moguće planirati nova izdvojena građevinska područja izvan naselja, već su se pojedina neperspektivna područja morala brisati iz Izmjena i dopuna PPUO-a, kako bi se prema usvojenim zahtjevima građana, u istoj ili manjoj površini, na drugoj lokaciji planirala nova.

Prema usvojenim zahtjevima JLS-a i građana došlo je i do izmjene oblika pojedinih građevinskih područja na način da se zadržala postojeća površina građevinskog područja ili je ista povećana.

Izdvojeno građevinsko područje izvan naselja sportske namjene – polivalentni sportsko-rekreacijski centar izmješten je zapadno od lokacije planirane Prostornim planom Istarske županije. Razlozi promjene lokacije su: postojeće građevine legalizirane posebnim propisom na južnom dijelu te šumske površine obuhvaćene Programom za gospodarenje državnim šumama na sjevernom dijelu lokacije planirane PPIŽ-om.

~~Prostorni plan uređenja općine Lanišće izvršio je podjelu na slijedeće namjene:~~

~~— Prostor i površine za razvoj i uređenje naselja (GP)~~

~~To su površine naselja, koje obuhvaćaju površine izgrađenog dijela građevinskog područja naselja i neizgrađeni dio građevinskog područja naselja. Za dijelove naselja predviđeno je proširenje odnosno smanjenje granica građevinskih područja.~~

~~— Prostor i površine izvan naselja~~

~~Ove površine su Prostornim planom namijenjene za smještaj proizvodnih i ostalih pratećih sadržaja, koji ne mogu ili ne moraju biti u naseljenim područjima, ili su to površine na kojima nema građevinskih područja.~~

~~To su prostori i površine:~~

- ~~— gospodarske namjene,~~
- ~~— poslovne namjene,~~
- ~~— površine za turizam,~~
- ~~— površine za šport i rekreaciju (lov, planinarstvo, ekstremni sportovi, leteći i sl.),~~
- ~~— površine šuma,~~
- ~~— poljoprivredno tlo,~~
- ~~— groblja,~~
- ~~— prometne površine,~~
- ~~— prostor za poštu, telekomunikacije, elektroenergetiku.~~

Građevinska područja naselja i njihovi izdvojeni dijelovi najznačajniji su segment namjene prostora, jer se unutar istih razvijaju sadržaji za zadovoljavanje općih potreba stanovništva. Ukupna površina građevinskih područja naselja utvrđena ovim Izmjenama i dopunama PPUO-a iznosi 98,41 ha. S obzirom na planirani broj stanovnika do 2025. god., koji iznosi 552 stanovnika, dobiva se prosječna gustoća stanovanja 5,61 stanovnika/ha.

Izdvojena građevinska područja izvan naselja namijenjena su isključivo za gospodarsku namjenu (ugostiteljsko-turističku, proizvodnu) i sportsku namjenu, a planiraju se za obavljanje djelatnosti koje po specifičnim prostornim zahtjevima nisu sukladne temeljnim funkcijama naselja. Ovim se Izmjenama i dopunama PPUO-a utvrđuju sljedeća izdvojena građevinska područja izvan naselja:

- građevinska područja proizvodne namjene planiraju se u ukupnoj površini koja iznosi 24,15 ha;
- građevinska područja ugostiteljsko-turističke namjene planiraju se u ukupnoj površini koja iznosi 37,19 ha;
- građevinsko područje sportske namjene planira se u površini 62,99 ha.

Kumulativna površina svih izdvojenih građevinskih područja izvan naselja koja su utvrđena ovim Izmjenama i dopunama PPUO-a iznosi 124,33 ha.

Ovim se Izmjenama i dopunama PPUO-a, osim izdvojenih građevinskih područja izvan naselja, utvrđuju i površine izvan građevinskih područja za eksploataciju mineralnih sirovina (eksploatacijsko polje) površine 19,92 ha te rekreacijske površine, čija ukupna površina iznosi 5,29 ha.

Poljoprivredne površine predstavljaju osnovni gospodarski resurs ruralnog prostora te se

sukladno ovim Izmjenama i dopunama PPUO-a razvrstavaju u sljedeće kategorije:

- vrijedno obradivo tlo (P2) obuhvaća površine poljoprivrednog zemljišta primjerene za poljoprivrednu proizvodnju po svojim prirodnim svojstvima, obliku, položaju i veličini. Ovim se Izmjenama i dopunama PPUO-a utvrđuje ukupna površina ove namjene koja iznosi 97,23 ha,
- ostalo obradivo tlo (P3) obuhvaća izdvojene obradive površine manjeg gospodarskog značaja povremeno obrađene ili djelomično prekrivene šumom; ovim se Izmjenama i dopunama PPUO-a utvrđuje ukupna površina ove namjene koja iznosi 225,29 ha.

Kumulativna površina svih poljoprivrednih obradivih površina, koje su utvrđene ovim Izmjenama i dopunama PPUO-a, iznosi 322,52 ha.

Šume osnovne namjene predstavljaju sekundarni gospodarski resurs ruralnog prostora te se sukladno ovim Izmjenama i dopunama PPUO-a razvrstavaju u sljedeće kategorije:

- šume gospodarske namjene (Š1) obuhvaćaju najveći dio ukupnog šumskog resursa, a namijenjene su isključivo gospodarskom korištenju (sječa za drvenu građu ili ogrjev, lov i uzgoj divljači, ubiranje šumskih plodina). Ovim se Izmjenama i dopunama PPUO-a utvrđuje ukupna površina ove namjene na 7.754 ha.
- šume posebne namjene (Š3) teritorijalno su razgraničene od ostatka šumskog resursa te se ovim Izmjenama i dopunama PPUO-a planiraju unutar zaštićenih područja prirode, a temeljna im je namjena održanje ekoloških vrijednosti prostora ili specifičnih (zaštićenih) staništa, rekreativna namjena i oplemenjivanje. Ovim se Izmjenama i dopunama PPUO-a utvrđuje ukupna površina ove namjene na 707 ha.

Kumulativna površine svih šuma osnovne namjene, koje su utvrđene ovim Izmjenama i dopunama PPUO-a, iznosi 8.461 ha.

Ostale poljoprivredne i šumske površine (PŠ) obuhvaćaju nerazvrstane i gospodarski nespecializirane dijelove ruralnog prostora, koje su prvenstveno namijenjene ekstenzivnoj poljoprivrednoj namjeni (ispaša stoke, ubiranje plodina, ogrjevno drvo). Izmjenama i dopunama PPUO-a utvrđuje se ukupna površina ove namjene koja iznosi 5.314 ha.

Vodne površine obuhvaćaju cjeloviti kompleks kopnenih voda, prvenstveno vodotoka. Ovim se Izmjenama i dopunama PPUO-a utvrđuje ukupna površina ove namjene koja iznosi 4,00 ha (prosječna širina vodotoka 2,0 m).

Ostale površine obuhvaćaju izdvojena građevinska područja groblja u ukupnoj površini koja iznosi 0,73 ha, površinu helidroma 0,16 ha te površine infrastrukturnih sustava (promet, energetika, vodno gospodarstvo) izvan građevinskih područja naselja u ukupnoj površini 53,68 ha.

Kumulativna vrijednost svih ostalih površina, koje su utvrđene ovim Izmjenama i dopunama PPUO-a, iznosi 55 ha.

TABLICA 7. br. 17: ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA I ZAŠTIĆENE CJELINE

Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Općine Lanišće

Red. broj	Općina Lanišće	Oznaka	Ukupno ha	% od pov. općine	stan./ha	
1.0.	Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina					
1.1.	Građevinska područja Izgrađeni dio-GP	G	izgrađeno ne izgrađeno	84,8 52	0,62	450
		ukupno		90		
1.2.	Izgrađene strukture van građevinskog područja		I E K M T R	-23 -76 146 40 475	5,3	
		ukupno		-760		
1.3.	Poljoprivredne površine -vrijedno obradivo tlo -ostala obradiva tla	P	P2 P3	593 912	10,51	
		ukupno		1505		
1.4.	Šumske površine -gospodarske -posebne namjene	Š	Š1 Š2 Š3	875 375	8,73	
		ukupno		1250		
1.5.	Ostale poljoprivredne i šumske površine	ukupno	PŠ	7953	55,56	
1.6.	Vodne površine -izvori pitke vode- izvorišta	ukupno	Iz	2291	16	
1.7.	Ostale površine	ukupno	G			
OPĆINA LANIŠĆE		UKUPNO		14.313		
2.0.	Zaštićene cjeline					
2.1.	Zaštićena prirodna baština -park prirode -zaštićeni krajolik -posebni rezervat		PP ZK PR SP	1046 1358 833	22,61	
		ukupno		3237		
2.2.	Zaštićena graditeljska baština -seoska naselja -etnološko područje -sakralne građevine	ukupno		18,5	0,12	
OPĆINA LANIŠĆE		UKUPNO				
3.0	Korištenje resursa					
3.1	Energija	proizvodnja potrošnja		MW MWh		
3.2	Voda	vodozahvat potrošnja		u-1000m ³ u-1000m ³	ne iskazuje se	
3.3	Mineralne sirovine			Jed. mjere za sirovinu		
OPĆINA LANIŠĆE		UKUPNO				

Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Općine Lanišće

Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina i zaštićene cjeline					
Red. broj	OPĆINA LANIŠĆE	Oznaka	Ukupno ha	% od površine općine	stan/ha
1.0	ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA				
1.1	Građevinska područja naselja ukupno	GP	98	0,68	5,61
1.2	Izgrađene strukture van građevinskog područja naselja ukupno		149	1,04	
	- proizvodna područja	I	24	0,17	
	- eksploatacijsko polje	E	20	0,14	
	- turistička razvojna područja	TRP	37	0,26	
	- sportsko područje	R6	63	0,44	
	- rekreacijske površine	R	5	0,03	
1.3	Poljoprivredne površine ukupno		322	2,24	
	- vrijedno obradivo tlo	P2	97	0,67	
	- ostala obradiva tla	P3	225	1,57	
1.4	Šumske površine ukupno		8.461	58,74	
	- gospodarske	Š1	7.754	53,84	
	- posebne namjene	Š3	707	4,90	
1.5	Ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište ukupno	PŠ	5.314	36,89	
1.6	Vodne površine ukupno		4	0,03	
	- vodotoci	V	(20 km)		
1.7	Ostale površine ukupno		55	0,38	
	- groblja	G	0,73		
	- helidrom	H	0,16		
	- infrastrukturni sustavi	IS	53,68		
	OPĆINA LANIŠĆE - UKUPNO		14.403	100,00	
2.0	ZAŠTIĆENE CJELINE				
2.1	Zaštićena područja prirode ukupno		11.884	82,51	
	- park prirode	PP	1.004		
	- regionalni park	RP	9.481		
	- posebni botanički rezervati	B	1.399		
	- spomenik prirode	SP			
2.2	Ekološka mreža – NATURA 2000 područja ukupno		11.062	76,80	
		POVS	1.238		
		POP	9.824		
2.3	Zaštićena graditeljska baština			Ne iskazuje se	
3.0	KORIŠTENJE RESURSA				
3.1	Energija proizvodnja		MW	Ne iskazuje se	
	potrošnja		MWh		
3.2	Voda vodozahvat		u 1.000 m3		
	potrošnja		u 1.000 m3		
3.3	Mineralne sirovine		jed. mjere za sirovinu		

3.3. PRIKAZ GOSPODARSKIH I DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

Rješenja u ~~Planu~~ Izmjenama i dopunama PPUO-a ostvarena su na osnovu novih i revitalizacijom tradicionalnih gospodarskih inicijativa, koje mogu biti glavni pokretač razvoja. Uređenjem i opremanjem zemljišta, temeljenim na ~~Planu~~ Izmjenama i dopunama PPUO-a, pomoći će se poduzetnicima i stanovništvu u ostvarivanju razvoja djelatnosti, koje su u zajedničkom interesu Istarske županije i stanovnika ~~Općine~~ Lanišće.

Naslijeđene djelatnosti /poljoprivreda, stočarstvo, šumarstvo i sl./, a osobito očuvana prirodna sredina, upućuju na osiguranje prostornih preduvjeta za pojačani razvoj poslovnih i gospodarskih sadržaja ~~u naseljima~~ na području općine.

3.3.1. TURIZAM

~~Izvršena valorizacija fizičkih~~ Valorizacijom karakteristika područja Ćićarije ~~općine Lanišće je utvrdila potvrdila~~ utvrđen je potencijal i mogućnosti razvoja ovog prostora ~~od županijskog značaja~~ za razvoj kontinentalno - brdske turističke rekreacije.

Naime područje Ćićarije, naročito gornji plato, na nadmorskoj visini od cca 1.000 m, svojim mikroklimatskim i fizičkim kvalitetama, prirodnim uvjetima: čisti zrak, voda, okoliš, ~~te mogućnostima realizacije i izgradnje centara i objekata~~, upućuje na mogući razvoj turističkih djelatnosti kao što su: agroturizam, turizam aktivnog odmora i turizam ekstremnih sportova: paraglidinga, speleo-avantura, slobodnog penjanja, vožnje mountain-bike-a itd., izletnički turizam: ~~more - brda, astro-turizam /zvjezdarnica Žbevnica/~~, naučno-istraživački turizam u svrhu istraživanja i promocije zaštite prirode i okoliša ~~te bavljenja kršem~~, lovni turizam, planinarski turizam, ~~zimski turizam TOUR - skijanje~~, zdravstveni turizam, rekreacijsko-sportski turizam - priprema sportaša, konjički turizam - jahanje, gastro-turizam ~~- zdrava hrana~~ itd.

Planski kapaciteti:

1. ~~Boravak~~ dan, vikend iz Hrvatske, Slovenije, Italije: cca 1000-3000 osoba

2. ~~Smještajni kapaciteti:~~

kampovicca	500 ležaja
turistička naseljacca	1500 ležaja

~~Ukupno: cca~~ **2000 ležaja**

LOKACIJE:

~~Jelovice, Slum Raspadalica, Klanošćak-Trstenik i Brgudae~~

~~Osim turističkih zona predviđene su i zone povremenog stanovanja M3 i to lokacije Jelovice, Brest, Slum Raspadalica, Trstenik-Klanovšćak i Brgudae.~~

Turizam u naseljima

Turizam na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima (agroturizam) postaje, zahvaljujući dobro profiliranom županijskom programu razvitka, značajni zamašnjak revitalizacije ruralnih područja Istarske županije.

Kako su, međutim, demografske projekcije za ruralno područje vrlo nepovoljne, potrebno je ovim Izmjenama i dopunama PPUO-a, utvrditi selektivan odnos spram određenih ruralnih

područja i to prvenstveno temeljem projekcije humanog resursa.

U građevinskom području naselja moguće je pružanje ugostiteljskih usluga u domaćinstvu i obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu, sukladno Pravilniku o razvrstavanju i kategorizaciji objekata u kojima se pružaju ugostiteljske usluge u domaćinstvu i Pravilniku o razvrstavanju i kategorizaciji objekata u kojima se pružaju ugostiteljske usluge na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu. Unutar naselja turističku djelatnost moguće je planirati i sukladno Pravilniku o razvrstavanju i kategorizaciji ugostiteljskih objekata iz skupine ostali ugostiteljski objekti za smještaj.

U građevinskom području naselja moguća je gradnja pojedinačnih ugostiteljsko-turističkih građevina vrste: hotel, turistički apartman i pansion, primjenom Pravilnika o razvrstavanju, kategorizaciji i posebnim standardima ugostiteljskih objekata iz skupine Hoteli.

Ovim se Izmjenama i dopunama PPUO-a daje mogućnost da se građevinska područja ruralnih naselja Rašpor (N Rašpor), Černehi (N Kropinjak) i Trstenik (N Trstenik) u cijelosti ili dijelom mogu funkcionalno odrediti kao difuzni (dislocirani) hotel, na način da se smještaj organizira u više različitih, međusobno nepovezanih tradicijskih građevina. Recepcija i ostale usluge (npr. prehrana) mogu se organizirati centralno. Na taj bi se način potencirala obnova i stavljanje u funkciju postojećih napuštenih građevina, uz obavezu pridržavanja sustava mjera zaštite konzervatorske i krajobrazne struke. Dozvoljava se interpolacija novih građevina unutar izgrađene strukture naselja, kao i rekonstrukcija postojećih građevina. Primjenjuju se uvjeti gradnje određeni za građevinska područja naselja.

Turizam u turističkim razvojnim područjima (TRP-ovima)

Ovim su Izmjenama i dopunama PPUO-a planirana sljedeća izdvojena građevinska područja izvan naselja ugostiteljsko-turističke namjene (turistička razvojna područja – TRP-ovi):

- Jelovice
- Trstenik
- Rspadalica
- Brgudac

Za sve TRP-ove predviđa se izgradnja građevina i uređenje površina vrste turističko naselje (T2) i/ili kamp (T3).

Za svaku vrstu ugostiteljsko-turističke namjene unutar TRP-a formira se jedna građevna čestica te po potrebi, jedna ili više građevnih čestica za prateće sadržaje te infrastrukturne površine i građevine. TRP može činiti i samo jedna građevna čestica.

U sklopu TRP-a moguće je planirati i prateće sadržaje ugostiteljsko-turističkoj namjeni: sportske, rekreacijske, ugostiteljske, uslužne, zabavne i sl.

Ostali tipovi turizma

Ovim je Izmjenama i dopunama PPUO-a planiran sportski centar polivalentne namjene „Rspadalica“, unutar kojeg se, osim sportsko-rekreacijskih sadržaja, može planirati i jedna smještajna građevina vrste Hotel, iz skupine Hoteli, određena posebnim propisom, sa najviše 80 postelja.

Unutar izdvojenog građevinskog područja izvan naselja proizvodne pretežito poljoprivredne namjene Krančamelje dozvoljava se planiranje kamp odmorišta, sukladno posebnom propisu.

Osim postojećih planinarskih domova: Korita i Žbevnica, ovim se Planom omogućuje gradnja i drugih planinarskih domova, na prigodnim lokacijama za ovu vrstu izletničko-rekreacijskog turizma.

Smještajni kapaciteti

Prostornim planom Istarske županije određen je najveći dozvoljeni turistički smještajni kapacitet za područje Općine Lanišće, a koji iznosi 2.000 postelja. U tablici br. 18 prikazana je raspodjela smještajnih kapaciteta na području Općine Lanišće prema pojedinim lokacijama.

Tablica br. 18

R. br.	LOKACIJA	MAKSIMALNI SMJEŠTAJNI KAPACITET (POSTELJA)	
1	unutar TRP-ova	1.600	
2	hotel unutar sportskog centra „R6“	80	
3	kamp odmoriste unutar IGP proizvodne pretežito poljoprivredne namjene Krančamelje	75	
4	difuzni hotel unutar g.p. ruralnih naselja	Rašpor	80
		Černehi	40
		Trstenik	95
5	ostala naselja	30	
	UKUPNO	2.000	

3.3.2. PROIZVODNE I POSLOVNE DJELATNOSTI

Ovim se Izmjenama i dopunama PPUO-a smještaj građevina gospodarskih djelatnosti, osim u naseljima, planira i unutar izdvojenih građevinskih područja izvan naselja proizvodne namjene: pretežito industrijske, pretežito zanatske ili pretežito poljoprivredne namjene. U skladu s položajem naselja i prometnica, ova se građevinska područja proizvodnih djelatnosti planiraju uglavnom uz naselja, ne ugrožavajući ruralni identitet i prirodni ambijent. S obzirom da, na području obuhvata plana, trenutno radi samo jedan proizvodni pogon – tvornica drvene ambalaže Lanišće, ovim se Izmjenama i dopunama PPUO-a daju nove mogućnosti za razvoj proizvodnih, zanatskih i poljoprivrednih djelatnosti.

~~3.3.3. POLJOPRIVREDA~~

~~Korigirano~~

~~Tablica broj – Poljoprivredna kućanstva prema korištenom i ukupno raspoloživo zemljištu.~~

~~Poljoprivredne površine predstavljaju jedan od osnovnih gospodarskih resursa općine, te se sukladno ovom planu razvrstavaju u sljedeće kategorije:~~

- ~~a) vrijedno obradivo tlo obuhvaća prvenstveno poljoprivredne površine namijenjene uzgoju žitarica, industrijskih kultura, povrtlarskih kultura, te krmnog bilja, a u načelu je grupirano oko naselja sela u relativno homogenim cjelinama i u manjim izdvojenim~~

površinama—vrtačama. Ovim planom se predviđaju sljedeće površine:

Lanišće, Podgaće, Prapoće	250	ha
Brgudac	30	ha
Račja Vas, Rašpor	172	ha
Trstenik	83	ha
Dane	20	ha
Brest	30	ha
Slum	8	ha
Ukupno:.....	593	ha

3.3.3. STOČARSTVO

Područje općina Lanišće posebno je pogodno za razvoj stočarstva. Površina za ispašu ovaca, krava, koza i druge stoke.

Pokretanje rada genetskog centra na nugalanskom prostoru — ovčarstvo, uzgoj koza, imati će presudan značaj za razvoj stočarstva na području općine.

Potrebno je pokrenuti inicijativu da se centar pripoji općini Lanišće.

3.3.4. ŠUMARSTVO

Treba dopuniti

Površine pokrivenne šumama na prostoru općine možemo razvrstati u sljedeće kategorije:

a./ — šume gospodarske namjene koje obuhvaćaju najveći dio ukupnog šumskog resursa, a namijenjene su isključivo gospodarskom korištenju (sječa za drvnu gradu, ogrjev, lov i uzgoj divljači, ubiranje šumskih plodina).

Ovim se planom predviđa površina od cca 875 ha

b./ — šume pšosebne namjene obuhvaćaju manji dio šumskog resursa, a namjena im je zaštita i sanacija ugroženih područja (površine izložene eroziji, poboljšanje mikroklimatskih osobina prostora).

Ovim se planom predviđa površina od cca 375 ha

c./ — prerada drveta

Iskorištavanje šuma biti će jedan od čimbenika gospodarskog razvoja, a planira se eksploatacija drva za ogrjev i preradu:

3.3.5. EKSPLOATACIJA PITKE VODE

Na području općine utvrđeni su postojeći i novi lokaliteti nalazišta pitke prirodne vode. Ova prirodna datost, uz ispitivanje kakvoće vode, bit će dodatni poticaj razvoja općine.

~~3.3.6. LOVSTVO~~

~~Lovstvo je od posebnog značaja za razvoj općine Lanišće. Lovna područja su definirana lovno-gospodarskom osnovom.~~

3.3.3. POVRŠINA ZA ISKORIŠTAVANJE MINERALNIH SIROVINA

Eksploatacijsko polje „Martinjak“ za eksploataciju tehničko-građevnog kamena, smješteno u jugoistočnom dijelu Općine Lanišće, određeno je u skladu s koncepcijom organizacije prostora iz Prostornog plana Istarske županije, ali i interesa općine.

3.3.4. DRUŠTVENE DJELATNOSTI

Razvoj gospodarstva znatno će potaknuti i razvoj onih društvenih djelatnosti, čiji nositelji mogu biti privatni poduzetnici, županija i općina.

Ovim se Izmjenama i dopunama PPUO-a daje mogućnost razvoja društvenih djelatnosti unutar građevinskih područja naselja.

~~3.3.4. EKSPLOATACIJA KAMENA~~

~~Na području općine Lanišće u podnožju vrha Krasice u istočnom kvadrantu općine predviđeno je potencijalno eksploatacijsko polje cca 76 ha za eksploataciju građevno-tehničkog kamena.~~

3.4. UVJETI KORIŠTENJA, UREĐENJA I ZAŠTITE PROSTORA

Prostorni plan uređenja Općine Lanišće određuje uvjete korištenja i zaštite prostora ~~sljedećim režimima:~~ za područja posebnih uvjeta korištenja i područja posebnih ograničenja u korištenju.

3.4.1. PODRUČJA POSEBNIH UVJETA KORIŠTENJA

Područja posebnih uvjeta korištenja su:

- zaštićena područja prirode
- područja ekološke mreže
- zaštićena područja prirode za koja ne postoje akti o proglašenju zaštite
- graditeljska baština

Zaštićena područja prirode jesu:

- park prirode – Učka (dio)
- regionalni park – Čičarija (dio)
- posebni botanički rezervati („Čičarija 1“, „Čičarija 2“, „Čičarija 3“, „Čičarija 4“-dio, „Čičarija 5“, „Čičarija 6“)
- spomenik prirode – lipa u Slumu

Područja ekološke mreže jesu:

- područja očuvanja značajna za ptice (POP)
 - a) HR1000018 Učka i Čičarija
- Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS)
 - a) HR 2000135 Špilja iznad Velikog bresta
 - b) HR 2000601 Park prirode Učka
 - c) HR 2000754 Novačka pećina
 - d) HR 2001146 Radota špilja
 - e) HR 2001304 Žbevnica
 - f) HR 2001494 Jama kod Rašpora

Zaštićena područja prirode za koja ne postoje akti o proglašenju zaštite

Zaštićena područja prirode za koja ne postoje akti o proglašenju zaštite, tj. područja koja se štite odredbama ovog Plana jesu:

- u kategoriji posebnih botaničkih (florističkih) rezervata:

Travnjaci – Čičarija 1 = Travnjaci između naselja Jelovice, Vodice i Dane

Stanište: C.3.5.2.1. Kamenjarski pašnjak šaša crljenike i žute kraške zečine

Kamenjarski pašnjak šaša crljenike i žute kraške zečine (As. *Carici-Centaureetum rupestris* Ht. 1931). Travnjaci su u dobrom stanju, ali su ugroženi nekontroliranim širenjem crnogorice.

Ukupna površina posebnog botaničkog rezervata iznosi 467,6782 ha.

Travnjaci – Čičarija 2 = Travnjaci vršnog dijela i obronaka Žbevnice (1014 m) do granice sa Republikom Slovenijom

Staništa: C.3.5.2.1. Kamenjarski pašnjak šaša crljenike i žute kraške zečine

Kamenjarski pašnjak šaša crljenike i žute kraške zečine (As. *Carici-Centaureetum rupestris* Ht. 1931)

C.3.5.2.2. Travnjaci uskolisne šašike i šaša crljenike

Travnjaci uskolisne šašike i šaša crljenike (As. *Seslerio-Caricetum humilis* Ht. 1930)

C.3.5.2.4. Kamenjare primorskog kovilja i šaša crljenike

Kamenjare primorskog kovilja i šaša crljenike (As. *Stipo-Caricetum humilis* Trinajstić 1987)

C.3.5.2.8. Kamenjare prizemnog ušljivca i šaša crljenike

Kamenjare prizemnog ušljivca i šaša crljenike (As. *Pediculari-Caricetum humilis* Ht. 1956)

Na najvišim vrhovima Žbevnice, dolazi rijetka zajednica kamenjarskih travnjaka svilenaste žutilovke i uskolisne šašike (As. *Genisto sericeae-Seslerietum juncifoliae* Poldini 1980).

Izuzetno vrijedni travnjaci, sa brojnim ugroženim i zaštićenim vrstama vaskularne flore:

-*Gentiana lutea* L. ssp. *symphyandra* (Murb.) Hayek – lincura, žuta sirištara – EN

-*Iris sibirica* subsp. *erirhiza* (Pospichal) Wraber-čićarijska perunika-endem, (VU)

-*Lilium bulbiferum* L.-lukovičasti ljiljan-VU

-*Lilium carniolicum* Bernh ex Koch-kranjski ljiljan-VU

-*Paeonia officinalis* L.-ljekoviti božur-NT

Ukupna površina posebnog botaničkog rezervata iznosi 408,7373 ha.

Travnjaci – Čičarija 3 = Travnjaci na grebenu od naselja Dane do Rašpora i Račje Vasi, te travnjaci između Trstenika, Rašpora i Klenovščaka.

Staništa: C.3.5.2.1. Kamenjarski pašnjak šaša crljenike i žute kraške zečine

Kamenjarski pašnjak šaša crljenike i žute kraške zečine (As. *Carici-Centaureetum rupestris* Ht. 1931)

C.3.5.2.4. Kamenjare primorskog kovilja i šaša crljenike

Kamenjare primorskog kovilja i šaša crljenike (As. *Stipo-Caricetum humilis* Trinajstić 1987)

Travnjaci su u dobrom stanju ali su ugroženi nekontroliranim širenjem crnogorice. Na travnjacima dolaze brojne ugrožene i zaštićene vrste:

- Gentiana asclepiadea* L.-šumska sirištara-NT
- Gentiana lutea* L. ssp. *symphyandra* (Murb.) Hayek-lincura, žuta sirištara-EN
- Gentiana pneumonanthea* L.-plućna sirištara-EN
- Iris illyrica* Tomm.-ilirska perunika-endem (VU)
- Iris sibirica* subs. *erirhiza* (Pospichal) Wraber-ćičarijska perunika-endem (VU)
- Lilium bulbiferum* L.-lukovičasti ljiljan-VU
- Paeonia officinalis* L.-ljekoviti božur-NT
- Pedicularis acaulis* Scop.-prizemni ušljivac-endem, VU
- Pedicularis friderici-augusti* Tomm.-Friedrichov ušljivac-DD

Ukupna površina posebnog botaničkog rezervata iznosi 136,4201 ha.

Travnjaci – Ćičarija 4 (dio) = Travnjaci iznad naselja Krbavčići i Perci, od pruge do granice sa Republikom Slovenijom

Staništa: C.3.5.2.1. Kamenjarski pašnjak šaša crljenike i žute kraške zečine

Kamenjarski pašnjak šaša crljenike i žute kraške zečine (As. *Carici-Centaureetum rupestris* Ht. 1931)

C.3.5.2.4. Kamenjare primorskog kovilja i šaša crljenike

Kamenjare primorskog kovilja i šaša crljenike (As. *Stipo-Caricetum humilis* Trinajstić 1987)

Ta se zajednica, u sklopu mediteransko-montanog pojasa razvija na onim istaknutim dijelovima terena koji su izloženi jakom djelovanju bure. Zajednica se dobro može uočiti u proljeće kada cvate *Stipa eriocaulis*, ali se lagano može prepoznati i tijekom čitave godine. U florističkom sastavu ističu se *Stipa eriocaulis* i *Carex humilis*, uz sve značajne elemente sveze *Saturejon subspicatus* (*Globularia cordifolia*, *satureja subspicata*, *Teucrium montanum*, *Crepis chondrilloides*, *Anthyllis jacquinii*).

Travnjaci su djelomično dobro očuvani iako se nalaze u postupnom zaraštavanju. Obzirom da se isprepliću sa mozaikom šuma i šikara hrasta medunca i crnog graba (*Ostryo-Quercetum pubescentis* Trin.), drvenaste vrste (*Quercus pubescens*, *Fraxinus ornus*, *Ostrya carpinifolia*, *Juniperus communis*, *Cornus mas*) zarastaju travnjačke površine. Nekontrolirano širenje crnogorice iz uzgoja (*Pinus nigra*), drugi je uzrok ugroženosti ovih travnjaka.

Ukupna površina posebnog botaničkog rezervata (Grad Buzet, Općina Lanišće) iznosi 233,2414 ha, dok ukupna površina botaničkog rezervata koji se nalazi u Općini Lanišće iznosi 60,1377 ha.

Travnjaci – Ćičarija 5 = Travnjaci na terasi iznad naselja Nugla, do Sluma (Nugljanski kras)

Staništa: C.3.5.2.1. Kamenjarski pašnjak šaša crljenike i žute kraške zečine

Kamenjarski pašnjak šaša crljenike i žute kraške zečine (As. *Carici-Centaureetum rupestris* Ht. 1931). To je najznačajnija kamenjarsko-pašnjačka zajednica primorskih padina Dinarida.

C.3.5.2.4. Kamenjare primorskog kovilja i šaša crljenike

Kamenjare primorskog kovilja i šaša crljenike (As. *Stipo-Caricetum humilis* Trinajstić 1987)

Travnjaci su u postupnom zarastanju. Obzirom da su u mozaiku sa šumom i šikarama hrasta medunca i crnoga graba (*Ostryo-Quercetum pubescentis* Trin.), drvenaste vrste (*Quercus pubescens*, *Fraxinus ornus*, *Ostrya carpinifolia*, *Juniperus communis*, *Cornus mas*) zarastaju travnjačke površine. Drugi uzrok ugroženosti ovih travnjaka je nekontrolirano širenje crnogorice iz uzgoja (*Pinus nigra*).

Ukupna površina posebnog botaničkog rezervata iznosi 287,1016 ha.

Travnjaci – Čićarija 6 = Travnjaci između naselja Račja Vas i Podgaće, lijevo od ceste Lanišće – Račja Vas. Bujni travnjaci između vrhova Oštri vrh (792 m) i Fineda (758 m)

Staništa: C.3.5.2.1. Kamenjarski pašnjak šaša crljenike i žute kraške zečine

Kamenjarski pašnjak šaša crljenike i žute kraške zečine (As. *Carici-Centaureetum rupestris* Ht. 1931). Travnjak u dobrom stanju, ugrožen nekontroliranim širenjem crnogorice iz uzgoja. Na travnjacima su zabilježene sljedeće vrste: *Centaurea rupestris*, *Carex humilis*, *Bromus erectus*, *Teucrium montanum*, *Satureja subspicata liburnica*, *Globularia cordifolia*, *Crepis chondrilloides*, *Anthericum ramocum*, *Gentiana lutea*, *Asperula cynanchica*, *Thalictrum minus*, *Ruta graveolens*, *Anthyllis vulneraria polyphylla*, *Laserpitium siler*, *Lilium bulbiferum*, *Allium montanum*, *Echinops ritro*, *Dorycnium herbaceum*, *Orobanche sp.*, *Euphorbia cyparissias*, *Eryngium amethystinum*, *Leucanthemum liburnicum*, *Juniperus communis*, *Pinus nigra*.

Ukupna površina posebnog botaničkog rezervata iznosi 39,1138 ha.

- u kategoriji regionalnog parka: regionalni park Čićarija

Sukladno definiciji, regionalni park predstavlja prostrano prirodno ili dijelom kultivirano područje velike bioraznolikosti i/ili georaznolikosti, s vrijednim ekološkim obilježjima i krajobraznim vrijednostima karakterističnim za područje na kojem se nalazi. Prijedlog regionalnog parka Čićarija se većim dijelom nalazi u Općini Lanišće, a manjim dijelom u Gradu Buzetu (planska zaštita u kategoriji značajnog krajobraza „Vapnenački grebeni Čićarije“). I pored neistraženosti područja, posebno faune, a na osnovi dosada prikupljenih podataka o vrijednosti krajobraza, broju speleoloških objekata, bogatstvu flore i biljnog pokrova, te mogućoj ugroženosti navedenog područja, nužno je što prije pokrenuti izradu stručne podloge za proglašenje regionalnog parka. Regionalni park obuhvaćao bi i šest cjelina gore navedenih travnjačkih površina za koje je predložena kategorija zaštite posebnih botaničkih (florističkih) rezervata.

Ukupna površina regionalnog parka Čićarija iznosi 9.698,55 ha (Grad Buzet, Općina Lanišće), a površina regionalnog parka koja se nalazi u Općini Lanišće iznosi 9. 480,59 ha.

- u kategoriji spomenika prirode: Lipa u Slumu

Graditeljska baština

Stanje kulturne baštine na području Općine Lanišće nije zadovoljavajuće evidentirano i revalorizirano. Pretpostavlja se da je razlog tome što je, uz Grad Buzet, površinom najveća JLS u Istarskoj županiji, ali istovremeno i sa najmanjim brojem stanovnika, što znatno utječe na proračunske mogućnosti JLS-a.

Područje je i arheološki slabo istraženo, stoga se preporuča tijekom izvođenja bilo kakvih zemljanih radova provoditi arheološki nadzor ili prilikom izrade urbanističkih planova uređenja izvršiti arheološko rekognosciranje terena.

Jedino su arheološki istražene Lokve, Novačka pećina, Pećina na Brehu i Klinovica, a temeljito je rekognoscirana mletačko-austrijska granica. Kako je Čićarija dosta nepristupačan prostor, jedino su na ovom prostoru, na području Istre, djelomično sačuvane zidane kamene konstrukcije i četvrtaste ploče *in situ*, a koje su označavale mletačko-austrijsku granicu polovicom 18. st.

Dodatna arheološka istraživanja pomogla bi rasvijetliti pitanje kontinuiteta naseljavanja i gradnje na određenim pozicijama koja se navode u literaturi. Moguće je otkrivanje i novih lokaliteta te samim time i nadopuna kartografskog prikaza br. 3.1.4. „Graditeljska baština“.

Revalorizacija kulturnog nasljeđa može biti jedan od značajnijih pokretača razvoja ovog slabo naseljenog i slabo razvijenog područja, a naročito specifičnih oblika turizma (kulturni, sportsko-rekreacijski, pustolovni, izletnički i sl.).

3.4.2. PODRUČJA POSEBNIH OGRANIČENJA U KORIŠTENJU

Područja posebnih ograničenja u korištenju su:

- krajobrazne cjeline
- područje potencijalno ugroženo od erozije
- vodozaštitna područja
- vodotoci i poplavna područja

Krajobrazne cjeline

Područje općine u potpunosti pripada krajobraznoj cjelini „Bijele Istre“.

Područje Bijele Istre geomorfološki moguće je podijeliti na dvije krajobrazne podcjeline:

- Sjeverni dio - lanac vrhova Čićarije
- Južni dio – Planik - Učka – Plomin – Park prirode „Učka“

Područje potencijalno ugroženo od erozije

Područje potencijalno ugroženo od erozije prikazano je u grafičkom dijelu Izmjenama i dopunama PPUO-a – kartografski prikaz br. 3.2.2. „Područja posebnih ograničenja u korištenju - Vode i tlo“. Utjecaju erozije su naročito podložna područja u kontaktnim područjima fliša i karbonatnih stijena, kao i područja nepovoljnog djelovanja površinskih i podzemnih voda.

Erozijski procesi mogu utjecati na pojavu klizišta koja se aktiviraju uglavnom pod utjecajem oborina. Lokacije aktivnih i potencijalnih klizišta nalaze se na području Raspadalice i naselja Lanišće, a zbog nepostojanja detaljnih grafičkih podataka o lokacijama i obuhvatu na tim lokacijama, aktivna i potencijalna klizišta nisu prikazana na grafičkom dijelu Izmjenama i dopunama PPUO-a.

Vodozaštitna područja

Područje Općine Lanišće, nalazi se dijelom u II., III. i IV. zoni sanitarne zaštite izvorišta vode za piće Sv. Ivan (izvorište koje se koristi u javnoj vodoopskrbi), a dijelom izvan zona sanitarne zaštite:

- II. zona sanitarne zaštite - zona strogog ograničenja
- III. zona – zona ograničenja i kontrole
- IV. zona – zona ograničene zaštite

Zone sanitarne zaštite određene su „Odlukom o zonama sanitarne zaštite izvorišta vode za piće u Istarskoj županiji“ (SNIŽ br. 12/05 i 02/11), a u grafičkom dijelu Izmjenama i dopunama PPUO-a prikazane su na kartografskom prikazu br. 3.2.2. „Područja posebnih ograničenja u korištenju -Vode i tlo“.

Vodotoci i poplavna područja

Na području općine registrirani su sljedeći površinski vodotoci:

- vodotoci polja Lanišće – Podgaće – Prapoće: Lanišće, Lanišće I, Pokrovac, Radoški potok, Prapoće i nekoliko neimenovanih manjih vodotoka
- Dane
- Brest

Svi su vodotoci bujičnog karaktera i otječu u ponore.

Usljed nedovoljnog kapaciteta ponora doline Lanišće – Podgaće – Prapoće te uslijed nedovoljnog kapaciteta dijela vodotoka ove doline, može doći do plavljenja na tom području.

Vodotoci (bujice) i procijenjeno poplavno područje srednje vjerojatnosti poplave (cca 100-godišnji povratni period) prikazani su na kartografskom prikazu br. 3.2.2. „Područje posebnih ograničenja u korištenju - Vode i tlo“. Za ostale dijelove vodotoka, vodotoke i ponorne zone nema kartografskih podataka o plavljenju.

- ~~— park prirode Učka (dio zone Brgudac),~~
- ~~— zaštićeni krajolik: potez Slum-Lanišće, Vodice-Jelovice, kamenjarske travnjačke~~
- ~~— površine uz cestu Trstenik-Račja Vas obrasle božurinom *Paeonia officinalis*,~~
- ~~— dva vapnenačka grebena: 1. Žbevnica, 2. Gomila-Brajkov Vrh,~~
- ~~— geomorfološki spomenik prirode jama Rašpor.~~

~~Graditeljsku baštinu čine:~~

- ~~— ruralna naselja Brgudac, Prapoće, Trstenik i arheološki lokalitet Rašporske kule,~~
- ~~— površine s posebnim ograničenjima su vrijedan prirodni krajobraz, agrarni krajobraz i pašnjaci, značajne panoramske točke brda proplanci i oblikovno vrijedne ostale seoske cjeline,~~
- ~~— površine tla s granicama: istražni prostori spilja, površine lovišta i uzgoj divljači,~~
- ~~— spomenik parkovne arhitekture: lipa u Slumu,~~
- ~~— izvorne vode, lokve, podzemne vode sa vodozaštitnim područjem II zone.~~
- ~~— uređenje zemljišta pošumljavanjem i oblikovanjem zemljišta uz infrastrukturu,~~
- ~~— unapređenje zaštite planira se saniranjem područja ugroženog okoliša na deponiji uz naselje~~
- ~~— Lanišće kao i čišćenje vrtića i jama od otpada.~~
- ~~— spomen selo: Brgudac~~
- ~~— planske mjere zaštite predviđaju se kroz obuhvat obveza izrade elaborata zaštite.~~

3.4.3. ISKAZ POVRŠINA ZA POSEBNO VRIJEDNA I /ILI OSJETLJIVA PODRUČJA I PROSTORNE CJELINE

U poglavlju 3.2.1. „Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina i zaštićene cjeline“, u Tablici br. 17. , prikazane su zaštićene cjeline te njihove površine, kao posebno vrijedna i/ili osjetljiva područja i prostorne cjeline.

~~Zaštićena područja i spomenici na području općine Lanišće su:~~

~~1. Prirodna baština~~

~~1.1. ZAŠTIĆENI KRAJOLIK DVA VAPNENAČKA GREBENA ČIČARIJE~~

~~U tom prostoru moguće su samo djelatnosti koje, sukladno Zakonu o zaštiti prirode, ne umanjuju pripadnost tog prostora i ne ugrožavaju okoliš. Dozvoljavaju se eko-turističke aktivnosti na području Žbevnice i Gomila-Brajkov Vrh cca 3600 ha.~~

~~1.2. GEOMORFOLOŠKI SPOMENIK PRIRODE – JAMA RAŠPOR~~

~~Jama Rašpor je dio krajolika pod zaštitom u smislu Zakona o zaštiti prirode. Planom se predviđa zona zaštite neposredno uz jamu za potrebe parkirališta za speleologe.~~

~~1.3. SPOMENIK PARKOVNE ARHITEKTURE – LIPA U SLUMU~~

~~Potrebno je urediti parternu površinu oko Lipe i njenu kvalitetniju zaštitu cca 200,00 m².~~

~~1.4. ZAŠTITA KRAJOBRAZNIH SJEVERNO VAPNENAČKOG PODRUČJA ĆIĆARIJE SU SLJEDEĆI:~~

- ~~— Očuvanje morfoloških i vizualnih osobitosti neposrednog ruralnog okoliša naselja smještenih~~
- ~~— ispod planinskih grebena,~~
- ~~— Očuvanje većih i značajnih površina prirodnih travnjaka kao krajobraznih elemenata,~~
- ~~— posebno uz cestu Trstenik – Račja Vas cca 20 ha,~~
- ~~— Očuvanje i sanacija manjih vodenih površina (lokvi, bara) i specifične vegetacije u njihovoj~~
- ~~— neposrednoj okolici kod naselja: Vodice, Dane, Trstenik, Račja Vas, i Prapoće.~~

2. Kulturna baština

~~2.1. ZAŠTIĆENI SPOMENICI KULTURE~~

— crkva	Slum
— crkva	Brgudac
— crkva	Lanišće
— crkva	Račja Vas
— crkva	Trstenik
— crkva	Vodice
— crkva	Prapoće
— crkva	Klenovšćak
— crkva	Brest
— Rašporska kula	Rašor

~~Područja posebne prostorne i graditeljske vrijednosti (graditeljska baština), zaštićene su kao kulturno-povijesne i estetske vrijednosti.~~

~~II. stupanj zaštite graditeljske baštine obuhvaća naselja: Prapoće, Trstenik i Brgudac. Ostala naselja potrebno je isto tako sačuvati kao primjere ruralne izgradnje.~~

~~Uređenje prostora zaštićenih spomenika kulture i spomenika prirode utvrđeni su Prostornim planom i provodit će se u skladu s odredbama za njihovo provođenje i u skladu s posebnim propisima:~~

~~Prostornim planom osiguravaju se propisani postupci i sadržaj u istraživanju, dokumentaciji,~~

~~valorizaciji i projektiranju zahvata unutar cjelina i na objektima graditeljske baštine, tako da se osigura kontinuitet procesa.~~

3.5. RAZVOJ IN INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

3.5.1. PROMETNI INFRASTRUKTURNI SUSTAV

~~Ceste~~ Cestovni promet

~~Na nivou općine formirana je samo djelomično cestovna mreža:~~

~~Županijske ceste pravac:~~

- ~~—— Buzet – Vodice~~
- ~~—— Lupoglav – Lanišće – Trstenik – spoj sa cestom Buzet – Vodice~~

~~Lokalne ceste:~~

- ~~—— Lanišće – Podgaće – Prapoće~~
- ~~—— Pramac za Brgudac~~
- ~~—— Vodice – Jelovice~~
- ~~—— Pramac za Slum~~

~~Potrebno je i planirano da se ostvare i sljedeće nove ceste:~~

~~Županijske ceste pravac:~~

- ~~—— Buzet – Brest – Vodice~~
- ~~—— Ročko polje – Lanišće – Vodice~~
- ~~—— Vodice – Jelovice – granični prijelaz~~
- ~~—— Brest – Rakitovac (pogranični promet)~~

~~Lokalne ceste:~~

- ~~—— Prapoće – Klenovščak – Brest~~
- ~~—— Trstenik – Klenovščak – Nugla~~
- ~~—— Račja Vas – Matulji~~
- ~~—— Brgudac – Slum~~

~~Ovakva prometna mreža omogućila bi povezanost svih naselja na nivou općine i općine sa državnom granicom prema Sloveniji i županijsko povezivanje sa Primorsko-goranskom županijom.~~

~~Ovaj sustav postojećih i novih cesta uz redovito održavanje i poboljšanje kakvoće dionica može zadovoljiti planirani razvoj općine.~~

~~Turističke, biciklističke, pješačke i druge staze i putovi~~

~~Posebno vrijedna područja općine Lanišće, koja su turistički zanimljiva zaslužuju kvalitetno prometno povezivanje prirodnih i turistički atraktivnih objekata, prirodnih i povijesnih~~

~~spomenika i vidikovaca, te područja športske rekreacije planiraju se i dalje razvijati i spojiti uređenim stazama s odmaralištima.~~

~~Po čitavoj općini uz već postojeće planiraju se i nove planinske staze. Planinarenje na području općine razvijeno je i od županijskog je i državnog značaja.~~

~~Postojeće staze i putovi kao i novo planirani visokog su nivoa za razvoj biciklizma i mountain-bike utrka. Planirano je cca oko 300 km staza.~~

~~Staze za motore kao i terence ne planira se u okviru općine. Za iste predviđa se zabrana korištenja staza i putova zbog zaštite prirode.~~

Javni cestovni promet

~~Novi sadržaj, revitalizacije sela i unapređenje prometne povezanosti zahtijevaju smještaj i uređenje cestovnih stajališta i manjeg autobusnog kolodvora u Lanišću.~~

Promet u mirovanju

~~Parkirališta za osobna vozila određuju se u zoni javnih sadržaja i unutar parcela korisnika prostora.~~

Javne ceste su jedna od temeljnih komunalnih infrastruktura i nezaobilazan čimbenik društvenog, ekonomskog i svakog drugog razvoja. Cestovna mreža Općine Lanišće djelomično zadovoljava potrebe općine tako da su ovim Izmjenama i dopunama PPUO-a planirani zahvati usmjereni na poboljšanje postojeće cestovne infrastrukture kao i izgradnju nove infrastrukture cestovnog prometa.

U cilju poboljšanja povezanosti svih naselja na razini općine, općine sa državnom granicom prema Republici Sloveniji te povezivanje sa Primorsko-goranskom županijom, ovim je Izmjenama i dopunama PPUO-a planirana izgradnja sljedećih javnih cesta:

- ŽC 5014 (Račja Vas) – granica Primorsko-goranske županije (poboljšanje povezanosti s Primorsko-goranskom županijom),
- ŽC 5011 - prespoj (osiguranje kontinuiteta prometnog pravca županijske ceste ŽC 5011 kroz teritorij RH te rasterećenje prometnog pravca prema granici sa R. Slovenijom),
- LC 50070 (Klenovščak) – LC 50035 (Prapoće) (poboljšanje prometne povezanosti naselja unutar Općine Lanišće).

Kako bi se postigla optimalna međusobna povezanost svih naselja, osim prethodno navedenih javnih cesta, na području Općine Lanišće planirana je i izgradnja ostalih cesta koje nisu javne (nerazvrstane ceste i ostale ceste), a te su:

Jelovice – Novaština, Mali Slum (ŽC5011) – Rabidnjak, Rucovice – Kras, Kropinjak – Brljavci – Trnovica – gr. Grada Buzeta, Trnovica – Medvejica, Trstenik – Gomila, Trstenik – Klenovščak, Trstenik – Grbinjak, Lokanov dvor – ŽC5014, Barka – gr. Primorsko-goranske županije, Brgudac (Golubine) – Krasice, ŽC5014 (Fineda) – prespoj, Ravne – Jasenje i Rašpor – Gradina – Gomila

Navedene ceste planirane su načelno, obzirom na moguća odstupanja u podlogama korištenim prilikom izrade kartografskog prikaza 2.1. Infrastrukturni sustavi – Promet).

Izgradnjom planiranih cesta, a uz imperativ redovitog održavanja te poboljšanja sigurnosnih i tehničkih karakteristika postojećih cestovnih prometnica, omogućit će se planirani razvoj općine.

Posebno vrijedna područja Općine Lanišće, kao što su prirodne i turistički atraktivne lokacije, zaslužuju kvalitetno prometno povezivanje, jer između ostalog, predstavljaju okosnicu razvoja općine.

~~Željeznica~~ Željeznički promet

~~Potrebno je osigurati pristup željezničkoj stanici Rakitovac – Država Slovenija i otvoriti granični prijelaz za pogranični promet.~~

Željeznička pruga ne planira se na nivou općine.

~~Trasu željezničkog tunela Ćićarija potrebno je usuglasiti na nivou županija.~~

Izgradnja željezničkog tunela kroz Ćićariju (planirano rješenje Ćićarija) te povezivanje pruga Istarske županije s ostatkom Republike Hrvatske i Europom (Kopar, Trst), odlučujuća je pretpostavka za svaki daljnji planirani razvoj željezničkog prometa u Istarskoj županiji.

Zračni promet

~~Na prostoru Općine Lanišće planirane su četiri lokacije heliodroma, mjesta za letjelište: Brgudac, Klenovšćak, Slum, Jelovice.~~

Na području Općine Lanišće ne postoji infrastruktura zračnog prometa. U svrhu povećanja razine sigurnosti svih stanovnika Općine Lanišće (vatrogastvo, operacije zaštite, potrage i spašavanja, HEMS - Helikopterski prijevoz pacijenata i sl.) na lokaciji Fineda, planiran je helidrom interventne namjene sa pratećom infrastrukturom.

Glavna svrha usluge prijevoza helikopterom je pružanje zdravstvene zaštite na visokoj razini, osobito u udaljenim ili izoliranim područjima, kako bi se omogućila brza i pravilna hospitalizacija pacijenta. Prijevoz zrakom je brži, udobniji i potencijalno manje rizičan od prijevoza pacijenata brdskim cestama.

Izgradnja helidroma mora biti u skladu s odredbama važećeg Pravilnika o helidromima, u kojem su utvrđeni minimalni tehnički i drugi standardi koji se primjenjuju tijekom projektiranja, izgradnje, rekonstrukcije i označavanja helidroma, gradnje i postavljanja prepreka na području helidroma, te posebni uvjeti građenja u području prilaznih i odletnih površina helidroma.

3.5.2. ELEKTRONIČKE KOMUNIKACIJE I POŠTANSKA MREŽA

~~Javne telekomunikacije~~ Elektroničke komunikacije

~~Telekomunikacijske potrebe djelomično su riješene. Cjelokupni sistem planira se sa~~

~~područnim telefonskim centralama u Lanišću, Brgudeu, Klenovščaku i Vodicama. Bazna radijska stanica nalazi se na Žbevnici. Baznu stanicu mobilne telefonije potrebno je smjestiti na brdu Žbevnica.~~

Izgrađena javna elektronička komunikacijska infrastruktura za pružanje komunikacijskih usluga putem elektroničkih komunikacijskih vodova dograđivat će se, odnosno rekonstruirati radi implementacije novih tehnologija i/ili kolokacija, odnosno potreba novih operatora, vodeći računa o pravu zajedničkog korištenja od strane svih operatora, a sve u cilju povećanja nivoa elektroničkih komunikacijskih usluga na području općine.

Ovim se Izmjenama i dopunama PPUO-a omogućuje rekonstrukcija i izgradnja kabelske kanalizacije i elektroničke komunikacijske mreže: bakrene mreže u xDSL tehnologiji ili svjetlovodne mreže u topologijama P2P i P2MP, kao pouzdanog medija za implementaciju naprednih elektroničkih komunikacijskih usluga. Postojeći nadzemni vodovi elektroničke komunikacijske mreže zamjenjivat će se podzemnima.

~~Sve novoplanirane sadržaje potrebno je povezati u navedenu mrežu.~~ Planiraju se koridori elektroničkih komunikacijskih vodova i kanala za sva građevinska područja koja nisu povezana s elektroničkom komunikacijskom mrežom. U grafičkom dijelu Izmjena i dopuna PPUO-a određeni su koridori planiranih elektroničkih komunikacijskih vodova i kanala za potrebe izdvojenih građevinskih područja izvan naselja i izdvojenog dijela građevinskog područja naselja Brest.

U javnim pokretnim elektroničkim komunikacijskim mrežama omogućena je izgradnja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme određivanjem četiri elektroničke komunikacijske zone radijusa 1500 m koje su namijenjene izgradnji samostojećih antenskih stupova za postavljanje baznih postaja, zbog povećanja kvaliteta usluge te pokrivanja područja signalom.

Elektroničke komunikacijske zone određene su sukladno Uredbi o mjerilima razvoja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme (NN br. 131/12 i 92/15).

Pošta Poštanska mreža

~~Sukladno moderniziranju i pojednostavljenju sustava ostaju lokalne jedinice poštanske mreže u Lanišću i Slumu, te područne telefonske centrale u Lanišću, Brgudeu, Klenovščaku i Vodicama.~~

Na području općine ne planira se jedinica poštanske mreže. Poštanske usluge obavljat će se putem poštanskog ureda u Buzetu.

3.5.2. 3.5.3. ENERGETSKI SUSTAV

Elektroenergija Elektroenergetika

~~Na području općine danas nema većih elektroenergetskih objekata. Za potrebe razvoja turizma – zona Slum – Raspadalica, Jelovice i Brgudac potrebno je izgraditi nove trafostanice 20/0,4 kV, te novu srednjenaponsku kabelsku mrežu DV-20 kV. Priključenje svih naselja u zatvorenu mrežu već je dijelom ostvareno i nastavlja se prema programu HEP-a. Za nova građevinska područja potrebno je rješavati potrebe novim projektima i planovima sa HEP-om.~~

Za potrebe budućih korisnika električne energije svih građevinskih područja naselja i izdvojenih građevinskih područja izvan naselja koja nisu priključena na elektroenergetsku mrežu, planira se izgradnja srednje naponske (SN) mreže, trafostanica i niskonaponske (NN) mreže u skladu s potrebnom električnom snagom, ovisno o planiranoj namjeni navedenih područja.

U grafičkom dijelu Izmjena i dopuna PPUO-a određene su lokacije planiranih trafostanica 20/0,4 kV i koridori planiranih elektroenergetskih vodova 20 kV za elektroenergetske potrebe izdvojenih građevinskih područja izvan naselja i izdvojenog dijela građevinskog područja naselja Brest.

Zbog potrebe funkcionalnih izmjena u elektroenergetskoj mreži, planira se rekonstrukcija postojeće trafostanice 20 kV „Dane“ u 20 kV rasklopište s daljinskim upravljanjem, a nedaleko planiranog rasklopišta planira se nova trafostanica 20 kV „Dane nova“, kao i podzemni elektroenergetski vodovi od TS „Dane nova“ do planiranog rasklopišta „Dane“ i od rasklopišta „Dane“ interpolacijski vod na nadzemni vod prema TS Vodice.

Područjem općine tranzitno prolaze koridori slijedećih dalekovoda planiranih Prostornim planom Istarske županije:

- jedan od dvaju mogućih varijantnih rješenja koridora dalekovoda DV 2x400 kV „TE Plomin -TS Melina“ (drugo varijantno rješenje koridora prolazi područjem izvan granica obuhvata ovog Plana)
- dalekovod DV 2x110 kV „TS Buzet - EVP Jurdani/TS Matulji - TS Pehlin“

Navedenim dalekovodima osigurat će se sigurnije napajanje i povezivanje prijenosnog sustava Istarske županije s ostalim dijelom elektroenergetskog sustava Republike Hrvatske. Varijantna rješenja koridora dalekovoda DV 2x400 kV „TE Plomin – TS Melina“ valorizirat će se provedbom postupka ocjene utjecaja namjeravanog zahvata na okoliš.

~~Prostornim planom predložene su potencijalne zone za gradnju vjetroelektrana. One su odabrane na tim lokalitetima isključivo iz razloga što su tu provedena ispitivanja, odnosno mjerenja jačine i učestalosti vjetera. Dobiveni rezultati potkrepljuju, odnosno opravdavaju takvo planiranje prostora, a pogotovo budući da se radi o objektima za proizvodnju alternativnih izvora energije čime se ne devastira okoliš, a isti će biti smješteni na dosta velikoj udaljenosti od najbližih naselja.~~

~~Gradnja ovakvih objekata u cijelosti je primjerena brdsko-planinskom prostoru.~~

~~Na razmatranom području predviđa se izgradnja više od trideset vjetroelektrana pojedinačnih snaga 2 MW odnosno 3 MW, sa ukupnom instaliranom snagom od cca 80 MW. Navedene vjetroelektrane povezati će se vodovima srednjeg napona. Da bi se proizvedena električna energija iz predmetnih vjetroelektrana mogla prenijeti u elektroenergetski (prijenosni) sustav Istre odnosno Hrvatske, potrebna je izgradnja transformatorske stanice 110/10 kV na koju će se spojiti predmetne vjetroelektrane. Isto tako potrebna je izgradnja dvostrukog prijenosnog 110 kV dalekovoda, preko kojeg će se predmetna transformatorska stanica povezati sa postojećom odnosno planiranom 110 kV mrežom Istre.~~

~~U grafičkom dijelu plana prikazana je predviđena lokacija buduće transformatorske stanice 110/10 kV, kao i planirana trasa dvostrukog 110 kV dalekovoda. Osim toga u grafičkom dijelu plana prikazani su postojeći i planirani koridori 20 kV podzemnih i nadzemnih vodova koji povezuju postojeće i novoplanirane TS 20/0,4 kV. Iako se koridori vodova naponske razine 20 kV ne prikazuju u planu ovog reda, ovi su koridori prikazani radi njihovog eventualnog utjecaja na ostale postojeće odnosno planirane infrastrukturne sustave.~~

~~Planovima nižeg reda potrebno je definirati detaljne lokacije te broj i nazivnu snagu transformatorskih stanica 20/0,4 kV i pripadnih vodova u postojećim i novo planiranim zonama predviđenih namjena.~~

Javna rasvjeta

Javna se rasvjeta planira ~~Planirana je~~ za potrebe svih građevinskih područja naselja i ~~novih građevinskih zona~~. izdvojenih građevinskih područja izvan naselja. Rješenja će se razraditi ~~detaljnim projektima~~. projektnom dokumentacijom.

~~3.5.3.~~ 3.5.4. VODNOGOSPODARSKI SUSTAV

Vodoopskrba

~~Dio naselja pokriven sustavom istarskog vodovoda: Klenovšćak, Trstenik, Prapoće, Podgaće i Lanišće.~~

~~Ovim prostornim planom planira se kompletna vodoopskrbna mreža i to u sistemu prstena:~~

- ~~— Kropinjak—Klenovšćak—Prapoće—Podgaće—Lanišće—Brgudac;~~
- ~~— Klenovšćak—Trstenik—Rašpor—Račja Vas;~~
- ~~— Sv. Bartol—Dane—Vodice—Jelovice;~~
- ~~— Kropinjak—Brest;~~
- ~~— ogranak za Slum—Raspadalica.~~

~~U svim pravcima planiran je profil cijevi od 100 mm osim dionice Kropinjak—Dane—Vodice gdje se planiraju cijevi profila od 150 mm.~~

Na području općine planiraju se vodne građevine sustava javne vodoopskrbe za sva građevinska područja naselja i izdvojena građevinska područja izvan naselja koja nisu priključena na sustav javne vodoopskrbe.

U grafičkom dijelu Izmjena i dopuna PPUO-a određeni su koridori/lokacije sljedećih planiranih vodnih građevina sustava javne vodoopskrbe:

- vodosprema (VS) Brgudac i vodoopskrbni cjevovod od VS Brgudac prema vodospremi VS Semići (u Općini Lupoglav), uključujući razvodnu mrežu u građevinskom području naselja Brgudac,
- vodoopskrbni cjevovod od VS Brest do građevinskog područja naselja Brest uključujući razvodnu mrežu naselja,
- vodoopskrbni cjevovodi za opskrbu izdvojenih građevinskih područja izvan naselja
- vodoopskrbni cjevovod od naselja Vodice prema vodoopskrbnom sustavu Primorsko goranske županije (naselju Vele Mune) kao mogućnost osiguranja dobave vode iz još jednog smjera / vodoopskrbnog sustava.

~~Na području općine ima izvora pitke vode koji se koriste u snabdijevanju naselja i oni mogu predstavljati dodatne izvore vodoopskrbe.~~ Na području općine postoji velik broj izvora vode koji bi, uz zadovoljenje zakonskih uvjeta, mogli predstavljati dodatne izvore u sustavu javne vodoopskrbe.

~~Vodosprema Kropinjak planirana je i izgrađena kapaciteta 600 m³~~

~~Vodospreme Račja Vas i Lanišće su kapaciteta 100 m³~~

Odvodnja otpadnih voda

U području obuhvata plana planira se sustav javne odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda za naselje Lanišće s kanalizacijskom mrežom nazivnog promjera DN 300 za glavni dovodni kanal i DN 250 mm za ostale dovodne kanale te uređaj za pročišćavanje otpadnih voda UPOV Lanišće najmanje drugog stupnja pročišćavanja i kapaciteta N=200 ES (u konačnici). Sustav odvodnje otpadnih voda naselja Lanišće planira se sukladno usvojenom Programu Istarskog vodozaštitnog sustava d.o.o. (IVS-a).

Zbog male udaljenosti građevinskog područja naselja Podgaće od građevinskog područja naselja Lanišće, ovim se Planom preporuča razmatranje mogućnosti, odnosno ekonomske i tehničko-tehnološke opravdanosti dovođenja otpadnih voda naselja Podgaće na planirani UPOV Lanišće.

Otpadne vode ostalih naselja i njihovih izdvojenih dijelova, u kojima ne postoji ekonomska opravdanost izgradnje sustava javne odvodnje zbog malog broja stanovnika (stalnih i povremenih), planiraju se rješavati vodonepropusnim septičkim/sabirnim jamama za prihvaćanje otpadnih voda pojedinačnih građevina ili tipskim uređajima za pročišćavanje s ispuštanjem pročišćenih otpadnih voda u prijemnik, ovisno o nivou sanitarne zaštite izvorišta vode za piće.

Otpadne vode iz građevina gospodarske namjene (proizvodne, poslovne i ugostiteljsko turističke) i zatvorenih sportskih građevina, prije ispuštanja u prijemnik pročitit će se tipskim uređajima za pročišćavanje najmanje drugog stupnja pročišćavanja ili na drugi način sukladno vodopravnim uvjetima pravne osobe za upravljanje vodama (Hrvatske vode).

Izgradnja kanalizacijskih sustava i odgovarajućih uređaja za pročišćavanje otpadnih voda mjere su kojima se osigurava učinkovita zaštita izvorišta ~~pitke~~ vode za piće, vodotokova i tla na području Općine Lanišće.

~~Proračun mjerodavne količine potrošnih otpadnih voda izvršen je na dva načina:~~

~~— na bazi budućeg broja stanovnika i potrošne norme od 150 L/stan/dan i~~

~~— na bazi potrošne pitke vode do 80% potrošene vode završi u kanalizaciji.~~

Proračun mjerodavne količine otpadnih voda preporuča se izvršiti na bazi planiranog broja stanovnika i specifične opskrbe norme za vodoopskrbu od 150 l/stanovniku/dan, uzimajući u obzir da cca 80 % potrošne vode završi u kanalizaciji.

~~U koncepciji rješavanja odvodnje pojedinog naselja potrebno je pridržavati se sljedećih kriterija:~~

- ~~1. Kanalizacijski sustav je razdjelnog tipa tj. posebno se odvođe sanitarno-potrošne (fekalno) otpadne vode, a posebno oborinske.~~
- ~~2. Tendencija rješavanja odvodnje je maksimalno primijeniti gravitacijski način odvodnje bez crpljenja otpadne vode.~~
- ~~3. S obzirom na količine otpadnih voda mjerodavni profil cjevovoda \varnothing 250 mm s obzirom na održavanje zadovoljava sve uvjete odvodnje.~~

4. ~~Da bi se realizirala faznost izgradnje treba poći od sljedećeg stava:
 - rješavanju odvodnje i pročišćavanja potrebno je pristupiti čim prije i odmah u početku drastično smanjiti zagađenje koje potiče od kanalizacije.
 - I. fazu izgradnje čini cca 50% lokalne mreže i uređaj za pročišćavanje s pročišćavanjem 96% i dispozicijom vode u podzemlje.~~
5. ~~Zabranjeno je ispuštanje vode u “vrlo osjetljiva područja”.~~
6. ~~Posebnu pažnju potrebno je posvetiti lokaciji upojnog bunara. Kod terena u padu prema nekom vodotoku i vododerini situacija je lakša. Problem pokazuje lokacija upojnog bunara u vrtaćama. Za takve lokacije prije projektiranja potrebno je izvesti istražne radove i u skladu rezultata projektirati upijanje.~~

Zaključak

~~Općina Lanišće obuhvaća 14 naselja od kojih je najveće središte općine s 181 stanovnikom. Planirano je da revitalizacijom gospodarstva ova naselja dostignu broj stanovnika od prije 1945. godine, a da se izgradnjom turističkih sadržaja poveća broj sezonski za još 2000 korisnika.~~

~~Situacija na terenu potencira koncepciju odvodnje svakog naselja i turističkih zona prema samostalnom uređaju u III. zaštitnoj zoni i to:~~

- ~~Kanalizacijska mreža: gravitacijski cjevovodi \varnothing 250/300 mm
— $L = 1.740 + 400 = 2.140$ m~~
- ~~Veličina uređaja: 200 ES — pročišćavanje 95%~~
- ~~Dispozicija pročišćenih voda u podzemlje — upojni bunar: III. zona sanitarne zaštite~~

Uređenje vodotoka (bujica) i drugih voda

Uređenje vodotoka (bujica) i drugih voda provodi se u svrhu osiguranja neškodljivog protoka slivnih voda, odnosno zaštite od štetnog djelovanja voda (poplava i erozije).

Cilj razvoja sustava uređenja vodotoka i zaštite od štetnog djelovanja voda je osiguranje neškodljivog protoka slivnih voda, zaštita građevinskih područja, infrastrukturnih građevina, poljoprivrednih površina i drugih vrjednijih sadržaja od bujičnih voda te držanje erozije u prihvatljivim granicama.

Sustav uređenja vodotoka i drugih voda Općine Lanišće dio je cjelovitog sustava zaštite od štetnog djelovanja voda na području malog sliva „Mirna-Dragonja“, a koridor sustava linijski obuhvaća vodotoke: Lanišće, Lanišće I, Pokrovac, Radoški potok, Prapoće, Dane, Brest i nekoliko manjih vodotoka, prikazanih na kartografskom prikazu br.2.2. „Infrastrukturni sustavi – Vodnogospodarski sustav i gospodarenje otpadom“.

Unutar koridora sustava uređenja vodotoka i zaštite od bujičnih voda planira se dogradnja sustava uređenja vodotoka i zaštite od poplava, njegova mjestimična rekonstrukcija, sanacija i redovno održavanje korita i vodnih građevina te korištenje prostora prilikom nadzora i obrane od poplava.

Radi detaljnijeg utvrđivanja koridora sustava uređenja vodotoka i zaštite od bujičnih voda, za sve vodotoke i vode planira se utvrđivanje inundacijskog područja, javnog vodnog dobra i vodnog dobra.

Do utvrđivanja inundacijskog područja, javnog vodnog dobra i vodnog dobra, širina koridora vodotoka obuhvaća prirodno ili uređeno korito vodotoka, s obostranim pojasom širine 10 m, mjereno od gornjeg ruba korita, vanjske nožice nasipa ili vanjskog ruba građevine uređenja toka.

Uređenje vodotoka provodi se na temelju planova nadležnog javnopravnog tijela (Hrvatske vode), usklađenim sa Strategijom upravljanja vodama.

3.6. POSTUPANJE S OTPADOM

~~Općina Lanišće riješiti će pitanje (predvođeno ovim planom) sakupljanja i odvoženja cjelokupnog otpada sa gradom Buzetom i tamošnjim Komunalnim poduzećem.~~

~~Trajno rješenje za interni otpad treba planirati sabirališta komunalnog otpada pretovarnih stanica.~~

~~U tu svrhu potrebno je ispitati i predložiti podobnost prostora za uređenje sabirališta komunalnog otpada. Posebni otpad – industrijski i opasni ne očekuje se na prostoru općine.~~

~~Privremeno odlaganje naseljskog otpada, do njegovog sabiranja i odvoza putem komunalne službe, treba omogućiti u svim naseljima. Prostor za privremeno odlaganje treba predvidjeti na parcelama naselja i uz javne prometne površine, na način da se ne nagrđuje okoliš.~~

~~Posebnu pažnju treba posvetiti urednom održavanju i čišćenju prostora stambenih naselja, turističkih zona i uz prometnice, te područja športa i regulacije.~~

U svakom naselju na području Općine Lanišće, komunalni otpad prikupljat će se putem spremnika za miješani komunalni otpad koji obuhvaća i ostatni biorazgradivi otpad te posebnih spremnika za odvojeno prikupljanje posebnih vrsta komunalnog otpada (papir i karton, plastični i metalni ambalažni otpad, stakleni ambalažni otpad).

U Općini Lanišće postoje dobri preduvjeti za razvoj sustava kompostiranja u vlastitim vrtovima te se planira uvođenje vrtnih kompostera radi smanjenja količine biootpada iz kućanstava, a time i smanjenja količina biorazgradivog komunalnog otpada u spremnicima za miješani komunalni otpad.

Javna usluga odvojenog prikupljanja biorazgradivog otpada, odnosno biootpada kao njegovog dijela, uspostaviti će se, u skladu s mogućnostima, na način uvođenja zasebnog spremnika za prikupljanje biorazgradivog komunalnog otpada, kada za to budu stečeni uvjeti i davatelj usluge bude u mogućnosti to primijeniti.

Prikupljeni ostatni komunalni otpad (miješani i biorazgradivi komunalni otpad) s područja Općine Lanišće odvoziti će se u pretovarnu stanicu u sklopu građevinskog područja za gospodarenje otpadom „Griža“, iz koje će se nakon pripreme prevoziti prema mjestu njegove uporabe ili zbrinjavanja, odnosno prema Županijskom centru za gospodarenje otpadom (ŽCGO) Kaštijun.

Sukladno Zakonu o održivom gospodarenju otpadom (NN br. 94713, 73/17), a u sklopu izvršavanja obveze odvojenog prikupljanja problematičnog otpada, otpadnog papira, metala, stakla, plastike i tekstila te krupnog (glomaznog) komunalnog otpada, Općina Lanišće mora osigurati funkcioniranje najmanje jednog mobilnog reciklažnog dvorišta na svom području. Putem mobilnog reciklažnog dvorišta, Općina Lanišće planira sakupljati sljedeće posebne vrste otpada iz komunalnog otpada: krupni (glomazni) otpad iz kućanstva, otpadni tekstil,

manje količine građevnog otpada iz kućanstva, ambalažni otpad, električni i elektronički otpad, otpadne baterije i akumulatore, otpadne gume, otpadna ulja iz kućanstva, medicinski otpad iz kućanstva (stari lijekovi i sl.).

Za mobilno reciklažno dvorište ovim se Izmjenama i dopunama PPUO-a određuje lokacija u izdvojenom građevinskom području izvan naselja proizvodne namjene (I2) „Podgaće“.

Veće količine građevnog otpada koje nastaju prilikom gradnje, rekonstrukcije i uklanjanja građevina planiraju se sakupljati putem reciklažnog dvorišta unutar GP „Griža“.

3.7. SPRJEČAVANJE NEPOVOLJNOG UTJECAJA NA OKOLIŠ

~~Prostorni plan~~ Ove Izmjene i dopune PPUO-a daju prednost onim rješenjima uređivanja prostora koja uvažavaju i štite okoliš. Uvjeti zaštite okoliša trebaju biti jedan od temeljnih kriterija prihvaćanja novih sadržaja, funkcija i tehnologije.

U građevinskim područjima naselja omogućavaju se gospodarske djelatnosti ~~—kućnog karaktera~~, pod uvjetom da ne ometaju stanovanje, ne ugrožavaju okoliš i one djelatnosti koje su prihvatljive nisu u koliziji sa ~~zaštićenom prirodnom~~ zaštitom prirodnih vrijednosti i ~~povijesnom~~ graditeljskom baštinom.

~~U naseljima se i dalje dozvoljava držanje stoke.~~

~~Novo~~ Planirane gospodarske djelatnosti smještene su u ~~posebnim zonama~~ izdvojenim građevinskim područjima uz naselja ili šire i bit će opremljene potrebnom infrastrukturom i ~~uređajima za sprečavanje ugrožavanja okoliša~~. poštujući mjere sprječavanja nepovoljnog utjecaja na okoliš.

Jedna od mogućih ugroza na području općine je ugroza od štetnog djelovanja voda – poplave. Velikim vodama na području Općine ugroženi su prvenstveno ponori i ponorne zone, zatim propusti te pojedine građevine i poljoprivredne površine uz vodotoke i ponorne zone.

Stoga je, na bujičnim tokovima, potrebno preventivno provoditi mjere zaštite od štetnog djelovanja voda - obrane od poplava, izgradnjom i redovitim održavanjem regulacijskog i zaštitnog sustava te održavanjem vodnog dobra (korita vodotoka i inundacijskog područja), odnosno koridora vodotoka do utvrđivanja inundacijskog područja te provoditi njihov nadzor.

Za daljnje unapređenje mjera za poboljšanje kvalitete ~~čovjekova~~ okoliša, ~~Općinsko Poglavarstvo~~ vijeće u suradnji sa Istarskom ~~Ž~~županijom i drugim službama, trebalo bi utvrditi postupke “nultog” - postojećeg stanja okoliša (tlo, podzemne vode, izvori, vode, lokvo, šume, itd.).

Popis tablica

1. Strogo zaštićene i ugrožene vrste gljiva na području Općine Lanišće
2. Popis vaskularne flore
3. Ugrožene vrste leptira na području Općine Lanišće
4. Kritično ugrožene vrste špiljske faune na području Rabakove špilje
5. Ugrožene vrste vodozemaca na području Općine Lanišće
6. Ugrožene vrste gmazova na području Općine Lanišće
7. Ugrožene i strogo zaštićene vrste ptica na području Općine Lanišće kao stvarnom ili potencijalnom području rasprostranjenosti
8. Ugrožene i/ili strogo zaštićene vrste sisavaca na području Općine Lanišće kao stvarnom ili potencijalnom području rasprostranjenosti
9. Tipovi staništa na području Općine Lanišće
10. Područja očuvanja značajna za ptice (POP)
11. Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS)
12. Osnovni podaci o vodotocima i njihovoj uređenosti na području općine Lanišće
13. Broj stanovnika i starosna struktura stanovništva
14. Broj stanovnika prema stručnoj spremi i izobrazbi (stanovništvo starije od 15 godina)
15. Broj kućanstava prema broju članova
16. Duljine javnih cesta na području Općine Lanišće
17. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina i zaštićene cjeline
18. Raspodjela smještajnih kapaciteta na području Općine Lanišće prema pojedinim lokacijama.